

Ankara Vakıf Eserleri

2016

ANKARA
KALKINMA AJANSI

Ankara Vakıf Eserleri

T.C. Ankara Valiliği Adına
Hamza DUYGUN
Vali Yardımcısı

T.C. Ankara Kalkınma Ajansı Adına
Arif ŐAYIK
Genel Sekreter

Türkçe Metin
M. Nuri Dağ - AŐe Sanem İnan

Proje Sorumluları

Gökhan CANLI
Kurumsal İletişim Birim Başkanı

S. Aybars ERDEMLİ
Uzman

Yapım

ARTI5
MEDYA-TANITIM

Kurumsal İletişim Koordinatörü
Muhammed Furkan SUNGUR

Görsel Yönetmen
Gürkan AKBAŞ

Grafik Tasarım
Merve Nur SUNGUR

Fotoğraf Çekimi

ARTI5 MEDYA TANITIM
Orhan KAYMAK

Baskı ve Cilt

ARTI5 MEDYA TANITIM

Basım Yeri ve Yılı
Ankara, 2016

Bu eser, Vali Yardımcısı Hamza Duygun başkanlığında bir heyet tarafından hazırlanmıştır.

Ankara Vakıf Eserleri Prestij yayınından uyarlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM

Ankara Vakıf Eserleri

ABDÜLKADİR İSFAHANI MESCİDİ	12
AĞAÇOĞLU (AĞAÇAYAK) CAMİİ	13
AHİ ELVAN CAMİİ	14
AHİ TURA MESCİDİ	15
AHİ YAKUP CAMİİ	16
ALAADDİN CAMİİ ve ÇEŞMESİ	17
ANKARA VAKIF ESERLERİ MÜZESİ	18
AHİ ŞERAFETTİN (ASLANHANE) CAMİİ	19
AHİ ŞERAFETTİN (ASLANHANE) TÜRBESİ	20
ATATÜRK BULVARI NO:10'DAKİ VAKIF BİNASI	21
BALABAN MESCİDİ	22
BOYACI ALİ MESCİDİ	23
CELAL KATTANI MESCİDİ	24
CENAB-I AHMET PAŞA CAMİİ (YENİ CAMİ)	25
CENAB-I AHMET PAŞA TÜRBESİ	26
ÇENGELHAN	27
ÇİÇEKLIOĞLU CAMİİ ve ÇEŞMESİ	28
ÇUKURHAN	29
DEVDİRAN (DEVDURAN) MESCİDİ	30
DİREKLİ CAMİ	31
DUMLUPINAR VAKIF EVİ	32
ESKİCİOĞLU CAMİİ	33
EV HAMAMI	34
EYNEBEY HAMAMI (ESKİ HAMAM)	35
EYÜP MESCİDİ	36
GECİK KADIN ÇEŞMESİ	37
GECİK MESCİDİ	38
GENEĞİ MESCİDİ	39
HACETTEPE CAMİİ	40
HACI ARAP CAMİİ	41

HACI BAYRAM CAMİİ	42
HACI BAYRAM TÜRBESİ	43
HACI DOĞAN MESCİDİ	44
HACI İLYAS CAMİİ	45
HACI İVAZ (HACI AYVAZ-HELVAİ) MESCİDİ	46
HACI MUSA CAMİİ	47
HACI SEYİT MESCİDİ	48
HALLAC MAHMUT MESCİDİ	49
HAMİDİYE CAMİİ	50
HEMHÜM MESCİDİ	51
HOCA HUNDİ (ÖRTMELİ) MESCİDİ	52
İBADULLAH CAMİİ	53
II. VAKIF APARTMANI (DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ)	54
İKİ ŞEREFELİ (RESUL EFENDİ) CAMİİ	55
İSMAIL FAZİL PAŞA TÜRBESİ	56
KAĞNIPAZARI CAMİİ	57
KAĞNIPAZARI (KAĞNICI) CAMİİ ÇEŞMESİ	58
KARACABEY CAMİİ ve TÜRBESİ	59
KARACABEY HAMAMI	60
KARAPÜRÇEK CAMİİ	61
KARYAĞDI TÜRBESİ	62
KAYABAŞI CAMİİ	63
KIRKLAR MEZARLIĞI	64
KURŞUNLU CAMİİ	65
LEBLEBİCİOĞLU CAMİİ	66
MEHMET AKİF ERSOY EVİ	67
MEHMET ÇELEBİ MESCİDİ	68
MİSAFİR FAKİH MESCİDİ	69
MOLLA BÜYÜK CAMİİ	70
OSMANİYE (İSMETPAŞA) CAMİİ	71
RAMAZAN ŞEMSETTİN (KALE PAZARI) CAMİİ	72
RAMAZAN ŞEMSETTİN CAMİİ ÇEŞMESİ	73
RÜSTEM NAIL MESCİDİ	74
SABUNİ (KARANLIK) MESCİDİ	75

SARAÇ SİNAN MESCİDİ	76
SARAÇ SİNAN TÜRBESİ	77
SARAÇLAR MESCİDİ	78
SARIKADI (MİMARZADE) MEDRESESİ	79
SARIKADI (MİMAR ZADE) CAMİİ	80
SULUHAN ve SULUHAN MESCİDİ	81
SULUHAN'IN BİTİŞİĞİNDEKİ ARASTA	82
ŞENGÜL HAMAMI	83
ŞEYH İZZETTİN MESCİDİ	84
ŞEYH İZZETTİN TÜRBESİ	85
ŞÜKRIYE CAMİİ ve ÇEŞMESİ	86
TABAKHANE CAMİİ	87
TACETTİN SULTAN CAMİİ ÇEŞMESİ	88
TACETTİN SULTAN CAMİİ ve TÜRBESİ	89
TELLİ HACI HALİL CAMİİ	90
TİRİTOĞLU (BABA) TÜRBESİ	91
ULUS OTELİ BİNASI	92
VAKIF EVİ	93
YENİCE (ALİBEY) CAMİİ	94
YEŞİL AHİ CAMİİ	95
ZEYNEL ABİDİN CAMİİ	96
ZEYNEL ABİDİN TÜRBESİ	97
ZİNCİRLİ (KAZASKER) CAMİİ	98

2. BÖLÜM

Ankara İlçelerindeki Vakıf Eserleri

AYAŞ KİLLİK CAMİİ	102
AYAŞ ORTABEREKET KÖYÜ CAMİİ	103
AYAŞ SİNANLI BELDESİ- ULU CAMİİ	104
AYAŞ ŞEYH BÜNYAMİN CAMİİ ve TÜRBESİ	105
AYAŞ ŞEYH MUHİTTİN CAMİİ	106
AYAŞ ULU (ESKİ) CAMİİ	107
BEYPAZARI AKŞEMSETTİN CAMİİ	108
BEYPAZARI BALOĞLU CAMİİ	109
BEYPAZARI TABAKHANE CAMİİ	110

BEYPAZARI HOCA KIRIŞ MESCİDİ.....	111
BEYPAZARI İMARET CAMİİ.....	112
BEYPAZARI KARACAAHMET TÜRBESİ.....	113
BEYPAZARI KAZGANCI MESCİDİ.....	114
BEYPAZARI KURŞUNLU (EVSAT HOCA NAZIR) CAMİİ.....	115
BEYPAZARI PAŞA HAMAMI	116
BEYPAZARI SULTAN ALAADDİN CAMİİ (CAMİİ KEBİR)	117
BEYPAZARI SULUHAN (NASUHPAŞA HANI)	118
BEYPAZARI TAŞ MEKTEP	119
BEYPAZARI YENİ (HANLARÖNÜ) CAMİİ	120
ÇAMLIDERE ÇUKURÖREN KÖYÜ CAMİİ.....	121
ÇAMLIDERE ELMALI KÖYÜ CAMİİ.....	122
ÇAMLIDERE MERKEZ (BÜYÜK) CAMİİ	123
ÇAMLIDERE PEÇENEK KÖYÜ CAMİİ.....	124
ÇUBUK MAHMUTOĞLAN KÖYÜ CAMİİ	125
GÜDÜL KADIOBASİ KÖYÜ CAMİİ.....	126
HAYMANA BÜYÜK (MERKEZ) CAMİİ.....	127
KALECİK DAVUT DEDE (DOKUZLAR) TÜRBESİ.....	128
KALECİK GÖKÇEÖREN KÖYÜ CAMİİ.....	129
KALECİK KALE (OSMAN EFENDİ) CAMİİ.....	130
KALECİK KALE CAMİİ.....	131
KALECİK TABAKHANE CAMİİ	132
KALECİK SARAY (ŞEHSUVAR) CAMİİ	133
KALECİK ŞEYH ALİ (ALİÇOĞLU) TÜRBESİ	134
KAZAN DURHASANŞAH TÜRBESİ	135
KAZAN SARAY KÖYÜ CAMİİ.....	136
KIZILCAHAMAM İĞCELER KÖYÜ CAMİİ	137
KIZILCAHAMAM İĞCELER KÖYÜ CAMİİ	138
KIZILCAHAMAM PAZAR KÖYÜ - AŞAĞI CAMİİ	139
KIZILCAHAMAM PAZAR KÖYÜ - HACI ALİ CAMİİ.....	140
KIZILCAHAMAM SEY HAMAMI	141
KIZILCAHAMAM YENİCE MAHALLESİ (ÇARŞI) CAMİİ	142
KIZILCAHAMAM YUKARI KİSE KÖYÜ CAMİİ	143
MAMAK AKTAŞ (KÖPRÜBAŞI) CAMİİ.....	144

MAMAK HÜSEYİN GAZİ TÜRBESİ.....	145
MAMAK KAYAŞ ESKİ (MERKEZ) CAMİİ.....	146
NALLIHAN NASUH PAŞA HANI (KOCAHAN)	147
NALLIHAN NASUHPAŞA CAMİİ	148
NALLIHAN TAPTUK EMRE TÜRBESİ	149
NALLIHAN ULUHAN KÖYÜ CAMİİ	150
POLATLI HACI TUĞRUL KÜMBETİ	151
SİNCAN ESKİ BUCUK KÖYÜ CAMİİ.....	152
SİNCAN İLYAKUT KÖYÜ CAMİİ	153
ŞEREFLİKOÇHİSAR ALAADDİN CAMİİ	154

3. BÖLÜM

Yıkılan - Yokolan Vakıf Eserleri

ABDÜLHADİ CAMİİ.....	158
AKŞEMSEDDİN (TAHTA MİNARE) CAMİİ.....	159
ALİ BEY MESCİDİ.....	160
HASAN PAŞA HAMAMI.....	161
HASEKİ CAMİİ	162
İĞNELİ BELKİS CAMİİ.....	163
İPLİKÇİLER CAMİİ	164
KIZILBEY CAMİİ ve TÜRBESİ	165
KOYUNPAZARI CAMİİ	166
KUL DERVİŞ MESCİDİ	167
HOCA PAŞA (KUYULU) CAMİİ	168
MUKADDEM (YENİ) CAMİ	169
ÖRDEKLİ (ÖRDEKÇİLER) MESCİDİ	170
TAHTAKALE (KALEDİBİ) HAMAMI.....	171
TÜLÜCE MESCİDİ	172
YEĞENBEY CAMİİ	173
BAKLACI BABA (KAVAKLI) CAMİİ	174
BAKLACI BABA (KAVAKLI) CAMİİ	174
İBN-İ GÖKÇE (GÖKÇEOĞLU) MESCİDİ.....	175
HATUNIYE (ÖĞLE) CAMİİ	176
PAPANI MESCİDİ	177
ÜRGÜBİ MESCİDİ.....	178

Önsöz

Kaynak kitaplarımızda “Bir mülkün menfaatini insanlara tahsis edip; aslını Allahû Teâlâ (CC)’nin mülkü hükmünde olmak üzere, mülk edinme veya edindirmeden alıkoymaktır” şeklinde tarif edilen vakıf müessesesi; Selçuklu ve Osmanlı dönemlerini kapsayan yaklaşık bin yıllık bir zaman diliminde, bu toprakları vatan yapan aslî insan unsurunu harekete geçiren ana dinamiklerden biri olmuştur. Öylesine ki bu iki Devlet yapılanmasının oluşturduğu medeniyete hakim olan vakıf ruhu, bazı tarihçilerimiz tarafından son derece isabetli bir tanımla “Vakıf Medeniyeti” olarak adlandırılmıştır.

Moğol istilası, haçlı seferleri, iç ve dış çeşitli karışıklıklar gibi olaylara rağmen Türk unsurunun bu topraklardan bir türlü sökülüp atılmamasının ana sebeplerinden birisini de kaynağını İslam dininden alan Türk’ün ruh kökünde ve bu ruhun somutlaşmış hali olan vakıf müessesesi gibi kurumlarla toprağa vurulan damgada aramak yanlış olmayacaktır. Bugün adına “kamu hizmetleri” dediğimiz ve nerede ise tamamı devlet ve bağlı kuruluşları eliyle yürütülen hizmetlerden adalet ve savunma dışında kalanların vakıflar eliyle yürütüldüğü hatırlanırsa, bu Kurum’un yaygınlığı ve halka mal olmuşluğu hakkında daha sıhhatli bir fikir edileceği açıktır. Selçuklu ve Osmanlı coğrafyasının tamamında olduğu gibi Ankara’mız da çok sayıda vakıf eserine ev sahipliği yapmaktadır. Ancak son yıllarda önemli bir bölümü restore edilmesine rağmen, bir kısım eserler de zamanın tahribatı, vakıf senetlerine aykırı olarak amaç dışı kullanım, yıkılma, satılma vs. gibi sebeplerle ortadan kalkmış durumdadır.

Bu realiteden hareketle ve aşağıda zikredeceğimiz faktörlerin de etkisiyle, mevcudu olan ve olmayıp da sadece kaynaklarda adı geçen vakıf eserlerinin bir envanterinin çıkarılması düşünülmüştür. Bu envanterle amaçlanan hususlar ise:

1. Mevcut vakıf eserlerinin bir fotoğrafını çekerek 2015 yılı itibariyle görünümelerini, geleceğe yönelik bir belge olarak sabitlemek ve bunlardan yukarıda zikredilen gerekçelerle yok olabilecekleri yeniden ayağa kaldırma hususunda konunun uzmanı ve yasal görevli idari birimlere kaynak sağlamak,

2. Kitabın üçüncü bölümünü oluşturan yıkılan ve yok olan eserler konusunda, bu eserleri vakfeden ecdadımızın ortaya koydukları şartnamelerin gereği ve “şart-ı vakıf nass-ı şari gibidir”(vakfın şartı Kur’an

nassı gibidir. Kur'an hükmü gibi ihlal edilemez) hükmü uyarınca, mevcut eski fotoğraflarından istifade ile bu eserleri yeniden canlandırmayı düşünebilecek, tarih ve vatan şuuruna sahip kişi ve kurumlara açık bir davetiye olarak,

3. Son zamanlarda Ankara'mızda yetersiz olmakla beraber yerli ve yabancı turist sayısında bir kıpırdanma görülmektedir. Bunların sayısının daha da artırılmasına katkı sağlanması açısından turizm sektöründe değerlendirilebilecek eserlerin toplu olarak bir metin haline getirilmesi yararlı görülmüştür.

Tabii ki Ankara'da mevcut tarihi eserler bu kitapta toplananlardan ibaret değildir. Kitapta sadece Ankara Vakıflar Bölge Müdürlüğü görev ve sorumluluk alanındaki eserlerden Ankara ilinde olanlar yer almıştır. Diğer tarihi eserler başka kaynaklarca geniş olarak işlendiğinden burada tekrara girilmesine gerek görülmemiştir. Kitapta Türkçe metnin dışında, bir dünya dili olarak kullanım alanı bulan İngilizce ile birlikte, dini saiklerle, (Allah rızasını kazanmak, insanlara faydalı olarak ahiretine yararlı işler yapmak vs. gibi) teşekkül ettirilen vakıf eserlerinin, ortak inanç ailesine mensup olduğumuz ve Ankara'da sayılarının artmakta olduğu gözlemlenen Arap turistlere de yönelik bir el kitabı olarak kullanılması için Arapça dilinde istifade edilebilecek bir kaynak eser olmasıdır.

Kitabın hazırlanmasında özverili çalışmalarıyla büyük katkısı bulunan dönemin İl Müftüsü Sayın Hakkı Özer'e, yine dönemin Vakıflar Bölge Müdürü Sayın Aslan Yıldız'a, metin araştırmalarını yapan sanat tarihçileri Mehmet Nuri Dağ ve Ayşe Sanem İnan'a, İngilizce çeviriyi yapan Aslı Aydın Özdemir'e, bu tercümei gözden geçirerek gereken düzeltmeleri yapan Barbara Jean İnan'a, Arapça tercümei yapan Rauf İsa-oğlu'na ve fotoğraf çekiminde üstün gayretleri gözlenen Vakıflar Genel Müdürlüğü Şube Müdürü Orhan Kaymak ile Halil Dilekçi'ye teşekkür ederim.

Kitabın ulaştığı tüm gerçek ve tüzel kişilerde vakıf bilincinin oluşturulması ve artırılmasında bir katkısı olursa amacımız gerçekleşmiş olacaktır.

Hamza DUYGUN
Ankara Vali Yardımcısı

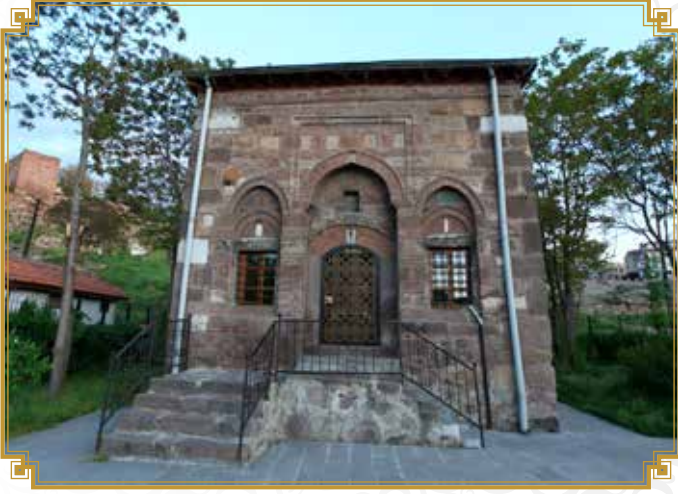
1. Bölüm

Ankara Vakıf Eserleri

ABDÜLKADİR İSFAHANİ MESCİDİ

ABDÜLKADİR İSFAHANİ MESCİDİ

Bentderesi'nde bulunan cami, 1570 tarihinde Abdülkadir İsfahani tarafından yaptırılmıştır.

Cami, boyuna dikdörtgen planlı, küçük ölçekli bir yapıdır. Üzeri kiremit kaplı çatı ile örtülü mescidin altında bir bodrum katı mevcuttur. Yapının kuzey duvarı kesme taş, diğer cepheler yontma moloz taş örgülüdür. Mescidin kuzey cephe ekseninde bulunan taç kapı ile iki yanında yer alan ikişer sivri kemerli pencereler dikkat çekicidir.

Harimin üzerini örten ve 17-18. yüzyıllarda yapıldığı tahmin edilen ahşap kirişlemeli tavan, aşı boyalı nakışlarla süslenmiştir. Harimin kuzey tarafında bulunan kadınlar mahfelinin altı çitalarla süslüdür. Kible duvarı üzerindeki mihrabın çevresinde cepheyi kaplayan bir kemer bulunmaktadır. Mukarnas kavsaralı, alçı mihrabın köşelerinde zar başlıklı sütunceler vardır.

Yapı, 1963, 1973, 1977, 1987, 1993 ve 2007 yıllarında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce onarılmıştır.

AĞAÇOĞLU (AĞAÇAYAK) CAMİİ

AĞAÇOĞLU (AĞAÇAYAK) CAMİİ

Ulucanlar Caddesi'nde yer alan cami, 1705–1706 tarihinde yapılmıştır. Dikdörtgen plana sahip olan caminin beden duvarlarının subasman seviyesine kadar olan kısmı moloz taş, üst kısmı ise kerpiç kullanılarak inşa edilmiştir. Ön cephede, diğerlerinden farklı olarak tuğla kullanılmıştır. Kısa boylu minaresi ahşap dolguludur.

Harimin üzerini örten ahşap tavan, caminin özgün tavanı değildir. Çıtalarla karelere bölünmüş olan tavanın ortasında geometrik geçmelerle süslü altıgen bir göbek bulunmaktadır. Caminin ahşap tavanı, mahfeli ve pencere pervazları ile dolap kapakları, Ankara camilerinde çokça görülen tarzda kalem işi süslemelerle bezelidir. Alçı mihrabı, tipik Ankara camileri gibi tavana kadar yükselen kabartma bordürlerle bezelidir ve bir sıra palmet dizisiyle nihayetlenmektedir. Üstü mukarnas kavsaralı mihrap nişinin iki yanında sütunceler yer alır.

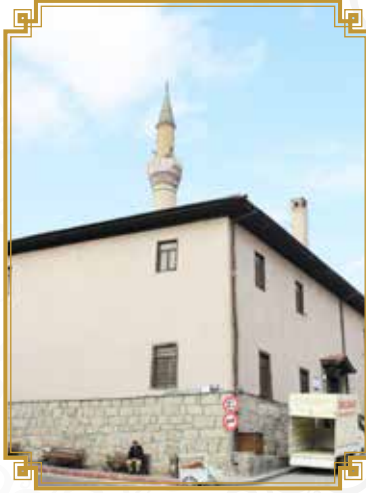
Cami, 1962 ve 2004 yıllarında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce onarılmıştır.

AHI ELVAN CAMİİ

AHI ELVAN CAMİİ

Samanpazarı'ndan Kale'ye doğru çıkarken yolun solunda bulunan caminin mülkiyeti Ahi Elvan Vakfı'na kayıtlıdır. Camiyi ilk yaptıran Ahi Elvan 1386 M. (784 H.) yılında vefat etmiştir. Buna göre cami, 14. yüzyılın ikinci yarısına tarihlendirilebilir.

Cami, kuzeye doğru yükselen meyilli bir araziye inşa edilmiştir. Bonyuna dikdörtgen planlı caminin beden duvarlarının altı iri moloz taş, gerisi kerpiç örgülüdür. Yapılan onarımlarla duvarlar tuğla örgü ile kuvvetlendirilmiştir. Minaresi kuzeybatı köşededir. Caminin ana kapısı doğu cephesinin ortasındadır. Harimin üzerini örten ahşap tavanı, üç sıra halinde dizilen dörder adet ahşap direk taşımaktadır. Toplam on iki adet ahşap sütun üzerine mihraba dikey olarak, üç sıra halinde uzatılan iri hatıllar, devşirme başlıklar ve ucu profilli yastıklarla sütunlara oturmaktadır. Ortadaki geniş sahinin tavanı iki sıra konsolla diğerlerine göre daha yüksektir.

Alçı mihrap nişinin köşelerinde rozet süslemeli zar başlıkları olan sütunceler bulunmaktadır. Üst kısmı mukarnas kavsaralı olan mihrap nişinin içi geometrik süslemelidir. Mihrap, en üstte bir sıra palmet dizisi ile nihayetlenmektedir. Caminin ahşap minberinin yan aynalıklarındaki motifler taklit künde kari tekniğiyle yapılmıştır. Minberin diğer kısımlarında ise geometrik ve bitkisel süslemeler mevcuttur.

AHİ TURA MESCİDİ

AHİ TURA MESCİDİ

Hacı Bayram Camii'nin güneydoğusunda yer alan cami, 14. yüzyılın sonu, 15. yüzyılın başına tarihlendirilmektedir.

Çeşitli olaylar sonucunda özgün halini kaybetmiş olan yapı, taş kaidede üzerine kerpiç örgülü, çatı ile örtülü küçük bir mahalle mescididir. Çatısının kuzeydoğu köşesinde yer alan ahşap minaresi sonradan eklenmiştir.

Alçı mihrabının süslemeleri, Ahi Yakup Camii'nin mihrap köşelik süslemeleri ile aynıdır. Doğu cephesindeki pencereler yapı karakteristiğini yansıtmaktadır.

Bazı kısımları yanan mescit, 2008 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce onarılarak ibadete açılmıştır.

AHI YAKUP CAMİİ

AHI YAKUP CAMİİ

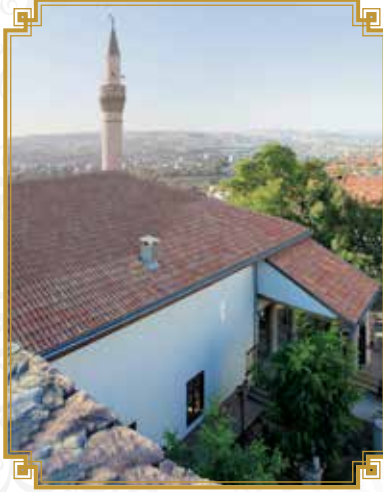
Hacı Bayram Veli Sokak'ta yer alan cami, kitabesine göre, 1392 M. (794 H.) yılında Ahi Yakup tarafından tamir ettirilmiştir. Buna göre 13. yüzyıl sonu ile 14. yüzyıl başlarında yaptırılmış olmalıdır.

Bugün cami olarak anılan yapı, boyuna dikdörtgen planlı, küçük bir mahalle mescidi olup beden duvarlarının üst kısmı kerpiçten su basman bölümü ise moloz taşla birlikte devşirme taşlardan yapılmıştır. Harimde bulunan alçı mihrabın köşeliğinin tam ortasında açık mavi ve lacivert desenli 'Milet' (İznik) kâsesi olarak belirtilen 20 cm çapında bir kâse yer almaktadır.

Yapı, 2009 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce onarılmıştır.

ALAADDİN CAMİİ ve ÇEŞMESİ

ALAADDİN CAMİİ ve ÇEŞMESİ

İç Kale'de yer alan caminin mülkiyeti Sultan Alaaddin Vakfı'na aittir. 1178 M. (574 H.) tarihinde Selçuklu Sultanı Alaaddin Keykubat tarafından yaptırılmıştır.

Oldukça değişikliğe uğramış olan yapı, dikdörtgen planlıdır. Beden duvarları kerpiç örgülü olup üzeri kırma çatı ile örtülüdür. Caminin inşasında ve çevresinde çok sayıda devşirme malzeme kullanılmıştır. Kuzeybatı köşede yer alan minaresi, kesme taş kaideli, tuğla gövdeli, taş korkuluklu, tek şerefeli ve kurşun külahlıdır. Camiye giriş kapısı üzerindeki sivri kemerli iki niş içerisinde caminin onarım kitabeleri yer almaktadır.

Harimin üzerini örten sade ahşap tavanın ortasında altıgen bir göbek bulunmaktadır. 1984 yılında ortaya çıkarılan, Selçuklu Dönemi'ne ait mihrap nişinin üzeri mukarnas kavsaralı olup iki köşesinde zar başlıklı sütunceleri vardır. Camide yer alan ahşap minber, taklit künde-kari tekniği ile yapılmıştır. Kemerli kapı aynalığında yapım, sol korkuluğu üzerinde usta kitabesi bulunan minberin işçiliği dikkat çekicidir.

Yapı, 2008 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce onarılmıştır.

ANKARA VAKIF ESERLERİ MÜZESİ

ANKARA VAKIF ESERLERİ MÜZESİ

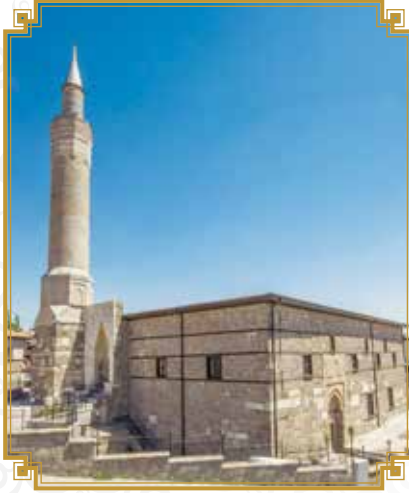
Opera'nın karşısında yer alan yapı, 1927 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü (Evkaf Umum Müdürlüğü) tarafından inşa ettirilmiş olup 1928 yılında İlk Hukuk Mektebi'ne tahsis edilmiştir.

I. Ulusal Mimarlık Akımı'nın önemli eserlerinden olan yapı, geleneksel mimari elemanların kullanılmadığı oldukça sade cephelere sahiptir. Yapı, yığma tekniğiyle inşa edilmiştir. Simetrik ve haçvari dikdörtgen bir planı olan yapı, bodrum, zemin ve birinci kat olmak üzere üç katlı oluşmaktadır. Yapının onarımı 2008 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce tamamlanmış olup halen Ankara Vakıf Eserleri Müzesi olarak hizmet vermektedir.

AHI ŞERAFETTİN (ASLANHANE) CAMİİ

AHI ŞERAFETTİN (ASLANHANE) CAMİİ

Mülkiyeti, Ahi Şerafettin Vakfı'na ait külliye'nin önemli yapısı olan cami Ankara Kalesi'nin güneyinde, meyilli bir arazi üzerine inşa edilmiştir. Ankara'daki en önemli Selçuklu yapısı olarak bilinen cami, minberin kapısındaki süslü kitabe'ye göre 1289–1290 M. yıllarına tarihlenmektedir.

Caminin beden duvarları moloz taş kullanılarak inşa edilmiş olup bazı yerlerde devşirme malzemeler bulunmaktadır. Boyuna dikdörtgen biçimli caminin kuzeyde mermer taç kapısı, doğu ve batı cephelerinde ise sade iki kapısı vardır. Taç kapının doğusuna bitişik minarenin devşirme taşlar kullanılarak oluşturulan kaidesi, tuğla pabuç ve silindirik gövdesi sekizgen petek ve konik külahı vardır.

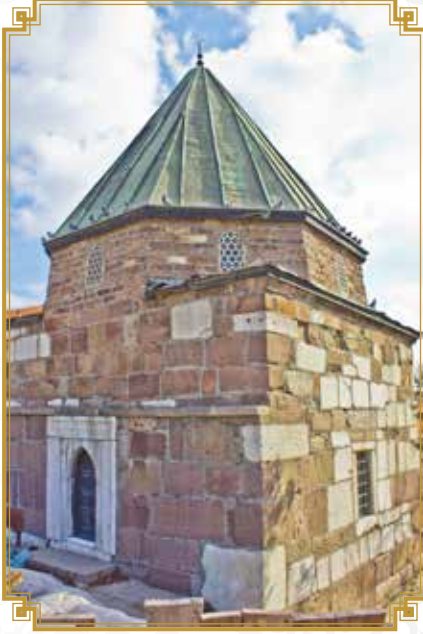
Caminin harimi, mihraba dikey uzanan beş sahından oluşmaktadır. Harimin üzerini örten ahşap tavanı, üzerinde Roma Dönemi'ne ait çeşitli sütun başlıkları bulunan dört sıra halinde dizilmiş 24 adet ahşap direk taşımaktadır. Çini mozaik mihrap, alçı süslemeleri ile dikkat çekmektedir. Üst kısmı mukarnas kavsaralı nişin etrafını, çini mozaik ve alçı ile yapılmış silmeler dolanmaktadır. Caminin ahşap minberi taklit künde-kari tekniği ile yapılmıştır. Minberin kapısı üzerinde, caminin inşa kitabesi bulunmaktadır.

AHI ŞERAFETTİN (ASLANHANE) TÜRBEŞİ

Ahi Şerafettin (Aslanhane) Turbeshi

Yapıdan günümüze, zaviyenin önü sundurmalı kapısı ile bazı dış duvarları gelmiştir. Zaviye muhtemelen kuzeyinde türbe bulunan bir avlunun çevresinde sıralanmış mekânlardan meydana gelmekteydi. Zaviyenin batıya bakan kapısının üzeri iki adet devşirme sütuna oturan ahşap sundurma ile örtülüdür. Yapıda Roma Dönemi'ne ait bol miktarda devşirme malzeme kullanıldığı çevredeki kalıntılardan anlaşılmaktadır. Zaviyenin moloz taş ve devşirme malzemelerin beraber kullanıldığı, ahşap hatıllı özgün duvarları güney ve batı cephelerde görölmektedir.

ATATÜRK BULVARI NO:10'DAKİ VAKIF BİNASI

ATATÜRK BULVARI NO:10'DAKİ VAKIF BİNASI

1935-1936 yıllarında inşa edilen yapının mimarının Sami Arsev olduğu bilinmektedir.

Üç kütleli birleşmesinden oluşan yapı, eğimli arazi üzerine yerleştiği için ön kütle üç, arkadaki ise bodrum üzerine dört katlıdır. Birbirlerini dik açıyla kesen Atatürk Bulvarı ve İstanbul Caddesi üzerindeki bu iki kütleli, koridor üzerine dizilmiş çalışma alanlarını içeren bir üçüncü kütle çembersel biçimiyle dönerek birleştirmektedir.

Mermerle kaplı giriş ve banka holünün yer aldığı öndeki kütleli giriş cephesi, dönemin cephe özelliklerinin toplandığı biçimde düzenlenmiştir. Ön cephede dikey-yatay çizgi ve biçimlerle oynanarak elde edilmiş bir düzenleme vardır. Kütleli diğer cepheleri farklı anlatımlarda tasarlanmıştır. Giriş cephesinde, yapının alt kısmında, ince pencereleri ayırıcı dikey taş öğeler, yatay bordürler Ankara taşındandır. Ara kütleli kuzey cephesinde de taştan benzer öğeler kullanılmıştır.

Yapının ince bordürle biten düz görünümlü çatısı da dönemin bir başka özelliğidir.

BALABAN MESCİDİ

BALABAN MESCİDİ

Bentderesine inerken sol tarafta, meyilli bir arazi üzerinde bulunan mescidin kitabesi yoktur, vakfiyesi bilinmemektedir. Mihrabına göre 14. veya 15. yüzyılda inşa edildiği düşünülmektedir.

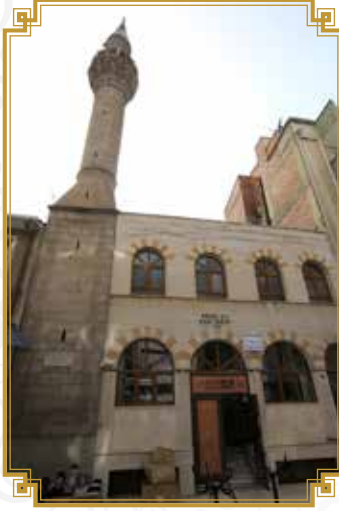
Kerpiçten inşa edilmiş yapı, küçük bir mahalle mescididir. Uzunlamasına dikdörtgen planlı yapının üzeri kiremit kaplı çatı ile örtülüdür. Çatısında kısa boylu bir minaresi vardır. Beden duvarlarının su basman kısmı taş, üst kısmı kerpiçten inşa edilmiş olup aralarda ahşap hatıllarla desteklenmiştir.

Harimin üzeri yenilenmiş ahşap tavanla örtülüdür. Mescidin kısmen yenilenmiş alçı mihrabı 14. ve 15. yüzyıl özelliklerini yansıtmaktadır.

Yapı, 2009 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce onarılmıştır.

BOYACI ALİ MESCİDİ

BOYACI ALİ MESCİDİ

Samanpazarı, Mazı Sokak'ta bulunan mescit, mihrabına göre 14-15. yüzyıllara tarihlendirilmektedir. Mescit özgün halinde kerpiç duvarlı ve çatı ile örtülü bir yapı iken, 1975 yılında cemaat tarafından yıkılarak, yerine betonarme ve kubbe ile örtülü bir yapı inşa edilmiştir. Eski yapıdan yalnızca mihrabı günümüze kalmıştır. Mescidin mukarnas kavsaralı alçı mihrabı tavana kadar yükselir. Mihrap nişinin iki yanında zar başlıklı sütunceler yer alır. Mihrabın içi ve kavsarasının iki yanı geometrik geçmelerle bezelidir.

CELAL KATTANİ MESCİDİ

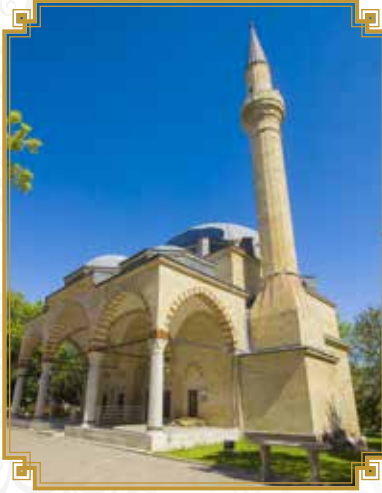
CELAL KATTANİ MESCİDİ

Koyunpazarı, Saraçlar Sokak'ta bulunan yapı, önceleri kerpiç örgülü ahşap hatıllı bir yapı iken yıkılarak, betonarme olarak yeniden yapılmıştır. Alçı mihrabında 1179 H. (1765 M.) tarihi yazılıdır.

CENAB-I AHMET PAŞA CAMİİ (YENİ CAMİ)

CENAB-I AHMET PAŞA CAMİİ (YENİ CAMİ)

Mülkiyeti Cenab-ı Ahmet Paşa Vakfı'na ait olan külliye'nin önemli bir yapısı olan cami, kitabesine göre Kanuni Sultan Süleyman döneminde, Ankara Beylerbeyliği yapmış olan Cenab-ı Ahmet Paşa tarafından 1565-1566 tarihinde yaptırılmıştır. Kaynaklara göre cami Mimar Sinan'ın eseridir. Ancak bazı araştırmacılar caminin Mimar Sinan'ın kalfaları veya talebeleri tarafından yapılmış olabileceğini öne sürmektedir.

Yapı, kare planlı, tek kubbeli ve son cemaat yeri olan klasik Osmanlı yapılarından. Tamamı düzgün kesme taştan inşa edilmiş caminin üzeri, kurşunla kaplı kubbe ile örtülüdür. Kuzeyde üzeri kubbe ile örtülü son cemaat yeri yer almaktadır. Caminin kuzeybatısında bulunan kare kaideli, silindirik gövdeli, tek şerefeli minare, bütünüyle kesme taştan örgülüdür.

Kuzeyde mukarnas kavsaralı taç kapıdan harime girilmektedir. Harim duvarlarında ve kubbeye kalem işi süslemeler yer alır. Mukarnas kavsaralı mermer mihrabı ile külahı ahşap mermer minberi vardır.

Yapı, kitabelerine göre 1802,1887 yılında onarılmıştır. Ayrıca yapı 1959-1970 yılları arasında da çeşitli onarımlar görmüştür.

CENAB-I AHMET PAŞA TÜRBESİ

Cenab-ı Ahmet Paşa Türbesi

1565-1566 tarihinde inşa edilmiştir. Plan ve cepheleri klasik Osmanlı türbelerinin özelliklerini yansıtan türbenin, cami ile aynı anlayışı taşınması nedeniyle Mimar Sinan veya talebeleri tarafından yapıldığı tahmin edilmektedir.

Alçak bir kaide üzerinde yükselen sekizgen gövdeli, kubbeli bir yapıdır. Ankara taşından kesme taşla yapılmış türbenin kubbesi kurşun kaplamadır. Türbenin içinde bulunan tek mezar Cenab-ı Ahmet Paşa'nın mezarıdır. Türbenin çevresinde Mevlevilere ait hazire bulunmaktadır.

ÇENGELHAN

Atpazarı Meydanı'nda hanlar bölgesinde bulunan Çengelhan, oldukça özgün durumda günümüze gelebilmiştir. 1522–23 tarihinde Mihrimah Sultan'ın eşi Rüstem Paşa tarafından yaptırılmıştır.

Yapı, klasik Osmanlı şehir içi hanları tipinde; açık avlulu dikdörtgen planlı, iki katlı bir handır. Eğimli bir arazi üzerine inşa edilmiş yapıda, kaba yontu taşı ve tuğla kullanılmıştır. Kuzeydoğudaki beşik tonozlu giriş eyvanının iki yanında taş kemerli birer niş, karşıda basık kemerli han kapısı yer alır. Kapının üstünde bir kartuş içinde inşa kitabesi yazılmıştır. Güney cephe, arazisinin eğimli olması sebebi ile üç katlıdır. Hanın dikdörtgen avlusunda önde ayaklarla taşınan iki katlı revak, geride revaklara açılan odalar şeklinde bir düzenleme görülür. Kemerler üç tuğla, bir kesme taş sıralarından meydana gelmekte, duvarlarda yontma taşlar arası tuğla hatıllarla takviye edilmiş bulunmaktadır. Revaklar yuvarlak kemerli ve haç tonozludur.

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce M. Rahmi Koç Vakfı'na kiraya verilen Çengelhan'ın onarımı 2005 yılında tamamlanmış olup halen Sanayi Müzesi olarak hizmet vermektedir.

ÇİÇEKLIOĞLU CAMİİ ve ÇEŞMESİ

ÇİÇEKLIOĞLU CAMİİ ve ÇEŞMESİ

Alpaslan Mahallesi, Gebze Sokak'ta yer alan caminin, 1530 tarihli Tahrir Defteri'nde bahsi geçtiğinden cami, 15-16. yüzyıllara tarihlenmektedir.

Kare planlı caminin üzeri kiremit kaplı çatı ile örtülüdür. Son cemaat yeri doğu cepheye bitişiktir. Caminin oturduğu kaide, taş, beden duvarları ise kerpiç olup aralarda ahşap hatıllarla desteklenmektedir.

Harimin üzeri ahşap tavanla örtülüdür. Ortasında altıgen bir göbek bulunan caminin tavanında kalem işi süslemeler vardır. Güney duvar ekseninde yer alan alçı mihrap nişinin içi bitkisel süslemeli olup, köşelikleri geometrik geçmelerle doldurulmuştur. Tavana kadar yükselen mihrabın nişinin üzeri mukarnas kavsaralıdır. Cami, Vakıflar Genel Müdürlüğüne 2006 yılında onarılmıştır.

Caminin güneydoğu köşesine bitişik vaziyette bulunan çeşme kitabesine göre 1809-10 M. (1224 H.) tarihinde Necmiye Hanım tarafından yaptırılmıştır. Depolu olarak yapılmış olan çeşme, kesme taştan inşa edilmiştir.

ÇUKURHAN

Atpazarı Meydanı'nda Çengel Han'ın bitişiğinde yer almaktadır. Aslı 16.-17. yüzyıllara ait olan han, 1950'li yıllarda yandıktan sonra yenilenmiştir.

Yapı, dikdörtgen biçimli avlu etrafında iki katlı olarak birer revak sırası ve odalardan meydana gelmektedir. Kerpiç duvarlı, ahşap hatıllı, kiremit çatılı yapının, Ankaravi Mehmet Emin Efendi'nin vakfiyesinde "Çukurhan" adıyla geçen, bazı yerleri kâgir, bazı yerleri ahşap han olması muhtemeldir.

2010 yılında onarımı tamamlanan yapı, butik otel olarak hizmet vermektedir.

DEVDIRAN (DEV DURAN) MESCİDİ

DEVDIRAN (DEV DURAN) MESCİDİ

Dış kalede, Devdiran Sokak'ta yer alan yapının imar tarihi kesin olarak bilinmemekle beraber, 1530 tarihli Tahrir Defteri'nde bir mahalleye ismini vermesi nedeniyle ilk yapılışının 15. yüzyıl sonları olduğu düşünülmektedir.

Asıl şekli bozularak günümüze gelmiş mescit, küçük ölçekli, sade bir yapıdır. Dikdörtgen planlı yapının üzeri kiremit kaplı çatı ile örtülüdür. Kaidesi taş, beden duvarları ise kerpiçtir. Bütün beden duvarlarında ahşap hatıllar kuşak olarak dolaşip hem statik olarak duvar yüklerinin yayılmasını sağlamakta, hem de yapıya estetik bir görünüm kazandırmaktadır. Harim, duvarlarla taşınan ahşap tavanla örtülüdür. Kalıpla tekniğiyle yapılmış, mukarnas kavsaralı alçı mihrabı 17.-18. yüzyıl mihraplarının özelliklerini taşımaktadır.

Yapı, 2007 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce onarılmıştır.

DİREKLİ CAMİ

Direkli Mahallesi'nde bulunan cami, dikdörtgen planlı kiremit çatılı bir yapıdır. Caminin kitabesi yoktur. Mihrap stiline göre 15. yüzyıla tarihlendirilen yapının 18. yüzyılda yenilediği bilinmektedir.

Duvarları Ankara taşından kaide üzerinde, ahşap hatıllı, kerpiç örgülü olarak devam etmektedir. Üzeri kiremit kaplı çatı ile örtülüdür. Yapının kuzeyinden girilen son cemaat yerini beş adet ahşap direk taşıdığından adına Direkli Cami denilmiştir.

Caminin boyuna dikdörtgen planlı hariminin üzeri ahşap tavanla örtülüdür. Harimin kuzeyinde kadınlar mahfeli bulunmaktadır. Güney duvar eksenindeki alçı mihrap tavana kadar yükselmektedir. Köşeleri birer adet sütunce ile sınırlanan mihrap nişinin üzeri mukarnas kavsaralıdır.

DUMLUPINAR VAKIF EVİ

DUMLUPINAR VAKIF EVİ

Cebeci, Dumlupınar Caddesi'nde bulunan yapı, kaynaklara ve mimari özelliklerine göre 1920'li yıllarda inşa edilmiş olup I. Ulusal Mimarlık Dönemi eserlerinin Ankara'daki önemli örneklerindedir.

İlk olarak beş adet inşa edilmiş olan bu evler, Vakıflar İdaresi memurları için lojman olarak yapılmıştır. Zaman içerisinde dört tanesi yıkılan bu evlerden, bir tanesi korunarak günümüze gelebilmiştir.

Bodrum üzerine iki katlı olarak inşa edilmiş yapı, asimetrik kütlelerinden dışa taşkın bölümleri, balkonları, geniş saçakları ve kiremit örtülü eğimli çatısı ile dönemin mimari üslubunu yansıtmaktadır.

ESKİCİOĞLU CAMİİ

İstiklal Mahallesi, Eskiçioğlu Sokak'ta yer alan cami, mimari özelliklerine göre 17. yüzyıl sonu, 18. yüzyıl başına tarihlendirilmektedir.

Uzunlamasına dikdörtgen planlı cami, kiremit kaplı çatı ile örtülüdür. Önünde, üst kısımdaki kadınlar mahfelini taşıyan üç ahşap direkli son cemaat yeri bulunmaktadır. Beden duvarları, taş kaide üzerine, aralarda ahşap hatıllarla desteklenmiş kerpiç örgülüdür. Caminin kuzeybatı köşesinde, çatıdan yükselen kısa boylu ahşap minarenin şerefesi yoktur.

Caminin hariminin üzeri sade ahşap bir tavanla örtülüdür. Mukarnas kavsaralı alçı mihrabı, kalıplama tekniğiyle yapılmıştır. Mihrap nişinin iki köşesindeki sütunceler mukarnas başlıklıdır.

Cami, 1906-1907, 1970 ve 1992 yıllarında onarılmıştır.

EV HAMAMI

EV HAMAMI

Yapı, Eskicioğlu Camii'nin yanında yer almaktadır. Eskicioğlu Camii'nin mimari üslubuna göre 17-18. yüzyıllara tarihlendirildiği göz önünde bulundurularak, hamamın da aynı yüzyıllarda yapıldığı düşünülebilir.

Küçük ölçekli bir yapı olan hamam, bugünkü mevcut haliyle doğu-batı doğrultusunda dikdörtgen plana sahiptir. Soyunmalık veya ılıklik olarak adlandırabileceğimiz bir mekân, sıcaklık bölümü ile ısıtma tertibatının bulunduğu bölüm olmak üzere üç kısımdan meydana gelmiştir. Yapının üst örtüsü ve beden duvarları kısmen yıkılmıştır.

EYNEBEY HAMAMI (ESKİ HAMAM)

EYNEBEY HAMAMI (ESKİ HAMAM)

Denizciler Caddesi ile Gazi Lisesi'nin arasında açılan yolun kenarında yer almaktadır. Hamam, 14. yüzyıl sonu, 15. yüzyıl başında yaptırılmıştır. Hamamın 1582 tarihinde onarıldığına dair belgeler bulunmaktadır.

Hamam, beden duvarlarında moloz taş; kubbe, kemer, tonoz kısımlarında ise tuğla kullanılarak inşa edilmiştir. Soyunmalık kısmında devşirme sütun ve başlıkları görülmektedir. Bazı kısımları yıkılmış olan hamam; soyunmalık, ılıklik, sıcaklik, külhan ve su deposunun yer aldığı bölümden oluşmaktadır. Boyuna dikdörtgen planlı hamamın soyunmalık kısmının ahşap tavanlı olduğu tahmin edilmektedir. Soyunmalığın üst örtüsünü destekleyen dört adet korint başlıklı sütun günümüze gelmiştir. ılıklik bölümü kare planlı olup kubbe ile örtülüdür. Hamamın sıcaklik bölümü, ortada ana kubbe, dört yönde beşik tonozlu birer eyvan ile kubbeli dört halvet hücrelerinden meydana gelmektedir. Sıcaklığın gerisinde ise beşik tonozlu su deposu ile külhan yer almaktadır.

Hamamın Hazine adına tescilli olan mülkiyeti, daha sonra Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne geçmiş ve 1992 yılında onarılarak kullanıma açılmıştır.

EYÜP MESCİDİ

EYÜP MESCİDİ

Akalar Mahallesi'nde, Kümbet Sokak'la Sarıca Sokağı'nın kesiştiği yerde yer alan yapı, mimari tarzına göre 14-15. yüzyıllara tarihlenmektedir.

Asimetrik dikdörtgen planlı yapının üzeri kiremit kaplı çatı ile örtülüdür. Yapının kuzeyinde büyük bir son cemaat yeri bulunmaktadır. Beden duvarları, taş kaide üzerine kerpiç örgülü olarak yapılmıştır. Mescidin son cemaat yeri ile hariminin üzerini örten ahşap düz tavan, üzeri profilli yarım yastıklı ahşap direklerle taşınmaktadır. Bu yarım yastıkların üstünde bulunan ve kirişleri taşıyan ahşapların üzeri, aşı boyalı kalem işleri ile bezelidir.

Mescidin alçı mihrap nişinin içi geometrik geçmelerle süslüdür. Kenarlarında birer adet zar başlıklı sütünce bulunan mihrap nişi mukarnas kavsara ile nihayetlenir.

GECİK KADIN ÇEŞMESİ

Ulucanlar Caddesi'nde yer alan çeşme, mimari ve süsleme özellikleriyle 1901 yılında inşa edilen Molla Büyük Çeşmesi'ne benzediği için 19. yüzyıl sonu, 20. yüzyıl başlarına tarihlendirilebilir.

Dikdörtgen planlı çeşme, kesme taştan inşa edilmiştir. Kitabesi mermerdir. Çeşmenin ön cephesinde üzeri başlıklı iki adet sütun ve kornişleri bulunmaktadır. Çeşmenin üzerinde, malzemesi farklı olduğunda sonradan yapılmış olduğu düşünülen yanlara doğru eğimli bir alınlık bulunmaktadır. Çeşmenin okunamayacak durumda olan kitabesi bu alınlığın ortasında yer almaktadır. Çeşmenin önünde, iki yanında dinlenme taşları bulunan bir yalak vardır. Çeşme zengin bir süsleme programına sahiptir. Bitkisel süslemeler kabartma ve yontma tekniğiyle yapılmıştır. Bu süslemeler, korint düzeninde sütun başlıklarına sahip sütuncelerin gövdelerinde ve korniş silmelerinde görülmektedir.

GEÇİK MESCİDİ

GEÇİK MESCİDİ

Ulucanlar Caddesi'nde bulunan mescit, kitabesine göre 1443 yılında inşa edilmiştir.

Dikdörtgen planlı yapının üzeri kiremit kaplı çatı ile örtülüdür. Beden duvarları taş kaide üzerine ahşap hatıllı ve kerpiç örgülüdür. Mescidin minaresi yoktur. Ancak güneydoğu köşesinde şerefeden ibaret bir ezanlık bulunmaktadır.

Ahşap tavanlı harimin güney duvarı ekseninde yer alan ve tavana kadar yükselen alçı mihrap dikkat çekicidir. Mukarnas kavsara ile biten mihrap nişinin üzerinde kabartma olarak yapılmış geometrik motiflerden oluşan süsleme, nişin iki kenarında ise zar başlıklı sütunceler bulunmaktadır.

Yapı, 1765, 1963 ve 1993 yıllarında onarılmıştır.

GENEĞİ MESCİDİ

Ulucanlar Caddesi üzerinde yer alan mescidin kitabesi ve vakfiyesi yoktur. Mimari ve süsleme özellikleri göz önünde bulundurularak, 14. yüzyıl sonu, 15. yüzyıl başlarına tarihlendirilmektedir.

Boyuna dikdörtgen planlı olarak inşa edilen ve iki cephesi açık son cemaat yeri bulunan yapının beden duvarlarının kaidesi taş, üst kısmı ise kerpiçten yapılmış ve aralarda ahşap hatıllarla desteklenmiştir.

Harimin tavanı ahşap kirişlemelidir. Kirişlerin üzerine baklavalı meydana getiren, üzeri nakışlı çıtalar çakılmıştır. Yapının tavanında yer alan mukarnaslarla bezeli ahşap sütun başlığı ve aşı boyası ile yapılmış kalem işi süslemeler dikkat çekicidir. Harimin güney duvarında yer alan ve tavana kadar yükselen alçı mihrap da zengin süslemeleleriyle yapının önem kazanan unsurlarındandır.

Yapı, 1996 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce onarılmıştır.

HACETTEPE CAMİİ

HACETTEPE CAMİİ

Hacettepe Üniversitesi'nin Kurtuluş girişinde yer alan cami, mihrap stiline göre 14 veya 15. yüzyıllara tarihlendirilmektedir. Caminin giriş kapısı üzerinde yer alan tamir kitabesindeki ebceet hesabından caminin 1595-96 yıllarında onarıldığı anlaşılmaktadır.

Büyük bir bölümü yenilenmiş olan cami, taş kaideli, kerpiç duvarlı, ahşap hatıllı, kiremit çatılı sade bir yapıdır. Uzunlamasına dikdörtgen planlı yapının doğusunda sonradan kapatılmış bir son cemaat yeri bulunmaktadır. Caminin kuzeydoğu köşesinde ahşap minaresi vardır.

Caminin hariminin üzeri ahşap tavanla örtülüdür. Güney duvar ekserinde bulunan mukarnas kavsaralı alçı mihrabın niş köşeliklerinde zar başlıklı sütunceler bulunmaktadır.

Cami, 2008 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce onarılmıştır.

HACI ARAP CAMİİ

Samanpazarı'nda, Asker Sokak'ta yer alan caminin 1530 tarihli Tahrir Defteri'nde ismi geçtiğinden, cami bu tarihten önce inşa edilmiş olmalıdır. Caminin mihrap stili 14-15. yüzyıl mihraplarının tarzında olduğundan, camiyi 14-15. yüzyıllara tarihlendirmek uygun olacaktır.

Taş kaideli, kerpiç duvarlı, ahşap hatıllı, kiremit çatılı yapı, iki mihrabı ile diğer Ankara camilerinden farklılık göstermektedir. Cami, batıda yer alan eski bir bölüm ile doğuda yer alan, sonradan yapılmış olması muhtemel daha geniş bir bölümden oluşmaktadır. Enine dikdörtgen planlı caminin ilk önce batı tarafındaki bölümün Hacı Arap Mescidi olarak yapıldığını, burası cemaate yetmeyince genişletildiğini, Ali Rıza Paşa tarafından vaaz kürsüsü konularak camiye çevrildiği 19/02/1858 tarihinde tescil edilen vakfiyesinden de öğrenmekteyiz. Caminin mi-naresi yoktur.

Ahşap tavanla örtülü harimde, alçıdan yapılmış, birbirine benzeyen iki adet mihrap yer almaktadır.

Cami, 2008 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğüne onarılmıştır.

HACI BAYRAM CAMİİ

HACI BAYRAM CAMİİ

Ulus'ta, Bayram Sokak'ta yer alan Hacı Bayram Camii'nin ilk yapılışı 15. yüzyılın ilk çeyreğine tarihlendirilmektedir. 1714 ve 1941 yıllarında onarımlar geçirilerek çeşitli değişikliklere uğrayan caminin bugünkü hali, 17. yüzyıl sonu 18. yüzyıl başı camilerinin karakterindedir.

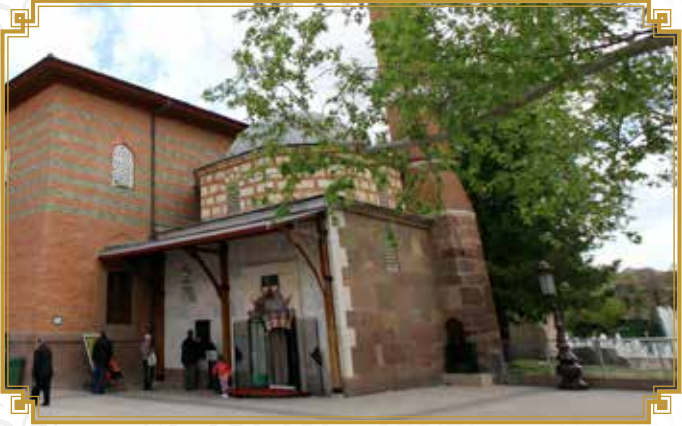
Cami, taş kaideli, tuğla duvarlı, kiremit çatılı bir yapıdır. Uzunlamasına dikdörtgen plan şemasına sahip olup doğuda Augustus Mabedi duvarına, güneyde Hacı Bayram Türbesi'ne dayanmıştır. Yapının kuzeyinde sonradan yapılan eklentilerle genişletilmiş son cemaat yeri bulunmaktadır. Caminin türbeye bitişik olarak yapılmış minaresi iki şerefelidir.

Ahşap tavanlı, kalem işi zengin süslemeleri ile harimi dikkat çekicidir. Mukarnas kavsaralı alçı mihrap nişinin üst kısmında bir sıra yazı ile bir sıra palmetten oluşan bezeme üst üste beş kez tekrarlanmıştır. Ahşap minberi geometrik motiflerle bezenmiştir. Korkuluklarında ajur tekniğiyle yapılmış geometrik şekiller vardır. Tavana kadar yükselen ahşap minber ile alçı mihrabının iççiliği, müezzin mahfeli altında yer alan 18. yüzyıldan kalma Kütahya çinileri ile Hacı Bayram Camii, Ankara'nın en önemli eserlerindedir.

Cami, onarım kitabesine göre 1714 M. (1126 H.) tarihinde onarılmıştır. 1941 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce onarılan caminin, kuzeyindeki ek ibadet mekânı 2010-2011 yıllarında gerçekleştirilen son onarımda yıkılarak yeniden inşa edilmiştir.

HACI BAYRAM TÜRBE Sİ

HACI BAYRAM TÜRBE Sİ

Hacı Bayram Camii'nin güney duvarına bitişik türbe, 15. yüzyıla tarihlendirilmektedir.

Kare planlı türbenin üzeri sekizgen kasağa oturan kurşun kaplı kubbe ile örtülüdür. Yapının batı cephesi mermer kaplı, doğu cephesi arada tuğla hatilla desteklenmiş moloz taş örgülü, güney cephesi ise beyaz taşla kaplıdır.

Türbenin derin oyma tekniği ile yapılmış ahşap kapı kanatları Etnografya Müzesi'ne götürülmüş, mevcut kapı sonradan takılmıştır.

Türbe, 1947 ve 2004 yıllarında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce onarılmıştır.

HACI DOĞAN MESCİDİ

HACI DOĞAN MESCİDİ

Ulus, Sanayi Caddesi, Konuklar Sokak'ta yer alan mescit, mihrabının stiline göre 14-15. yüzyıllara tarihlendirilmektedir.

Dikdörtgen planlı mescit, kerpiç duvarlı, kiremit çatılı küçük boyutlu bir yapıdır. Mescidin ahşap tavanla örtülü hariminin kuzeyinde, sonradan yenilenmiş kadınlar mahfeli yer almaktadır.

Mescidin en dikkat çekici unsuru, tavana kadar ulaşan alçı mihrabıdır. Özgün olan mihrap, iç içe üç bordürle çevrilmekte ve beden duvarlarından hafif çıkıntı teşkil etmektedir. İki köşesinde küp başlıklı sütunceler bulunan mihrap nişi, mukarnas kavsara ile bitmektedir.

Mescit, 1936, 1948, 1970 ve 2008 yıllarında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce onarılmıştır.

HACI İLYAS CAMİİ

Hacettepe Üniversitesi sınırları içinde bulunan cami, yanındaki 1704 tarihli çeşmeye ve mimari üslubuna göre 17. yüzyıl sonu, 18. yüzyıl başlarına tarihlendirilmektedir.

Dikdörtgen planlı caminin üzeri kiremit çatı ile örtülüdür. Kuzeydoğu köşesinde ahşap minaresi bulunmaktadır. Caminin temeli taştan, duvarları kerpiçten yapılmıştır.

Harimin ve mahfelin ahşap tavanı ince çitalarla küçük karelere ayrılmıştır. Tavanın kareli kısmının etrafını çevreleyen ahşap pervazların üzerinde belli belirsiz aşı boyası kalem işi süslemeler görülmektedir. Tavana kadar yükselen alçı mihrabın nişinin üzeri mukarnas kavsara-lıdır. Üst kısmı tavan hizasında bir sıra palmetle nihayetlenmektedir.

Cami, 1954, 1956, 1975 yıllarında onarım görmüş; son olarak 2010 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce onarılmıştır.

HACI İVAZ (HACI AYVAZ-HELVAİ) MESCİDİ

HACI İVAZ (HACI AYVAZ-HELVAİ) MESCİDİ

Samanpazarı semtinde Uzunyayla ve Tilcikic sokaklarının kesiştiği yerde bulunan mescit, 15. yüzyıla tarihlendirilmektedir.

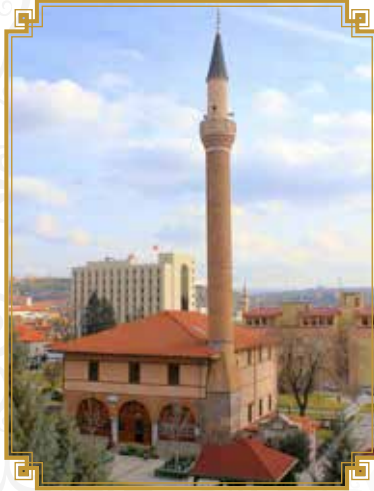
Ankara evlerini andıran mescit, dikdörtgen plan üzerine kerpiçten inşa edilmiş ahşap tavanlı, kiremit çatılı bir yapıdır. Minaresi olmayan mescidin kuzeybatı köşesine 1963 yılında ahşap bir minare eklenmiştir. Mescidin özgün son cemaat yerini, tepesinde profilli yastıklar bulunan ahşap sütunlar taşımaktadır. Son cemaat yerinde; harime giriş kapısının iki yanında birer adet mihrabiye mevcuttur. Bu iki mihrabiye ortasında; harime giriş kapısının üzerinde görülen mavi-beyaz renkli İznik tabağı görülmektedir.

Harimin ahşap tavanı, üzeri dor tipi mermer sütun başlıklı, ahşap tek bir sütun ve üzerindeki ahşap hatıl ile ikiye bölünmüştür. Mescidin beden duvarlarından hafif dışa taşan alçı mihrabı tavana kadar yükselmektedir. Üzeri mukarnaslı mihrap nişinin iki yanını birer adet sütünce süslemiştir. Mihrabın üst kısmında, iç kısmı içe kıvrık dallarla doldurulmuş bir sıra palmet yer almaktadır.

Mescit, 1963 ve 2007 yıllarında onarım görmüştür.

HACI MUSA CAMİİ

Altındağ Belediye Sarayı'nın güneydoğusunda yer alan cami, kitabesine göre 1432 M. (835 H.) tarihinde yaptırılmıştır. Caminin tavan işçiliği, mihrabı, minberi ve kalem işi süslemeleri 17-18. yüzyıl karakterini taşımaktadır. Buradan caminin 17-18. yüzyıllarda onarıldığı sonucuna varılabilir.

Dikdörtgen planlı, kiremit çatılı caminin beden duvarları, taş kaide üzerine kerpiç olarak yapılmıştır. Kuzeyinde son cemaat yeri, kuzeybatı köşesinde minaresi bulunmaktadır. Harimin üzerini örten, ahşap çitalarla karelere bölünmüş tavanda, karelerin köşeleri pulludur. Camide tavan göbeği ve kadınlar mahfelinin alt kısmındaki kirişler, ahşap pencere kanatlarını çevreleyen pervazlar kalem işi süslemelerle bezelidir. Harimin kible duvarında yer alan tavana kadar yükselen alçı mihrap, geleneksel Ankara mihraplarının özelliğini taşır. Harimin kuzeybatı köşesindeki ahşap minber farklı bir işçilikle yapılmış, nadide bir eserdir.

Cami, ahşap kapı kanatları, ahşap tavanı, ahşap minberi ve geleneksel alçı mihrabı ile Ankara'nın önemli eserlerinden biridir.

Yapı, 1923 M. (1342 H.) tarihinde Evkaf İdaresi'nce, 1975 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce onarılmıştır.

HACI SEYİT MESCİDİ

HACI SEYİT MESCİDİ

Hacettepe’de Gazeller Sokak’la Göksu Sokağı’nın köşesinde bulunan meşit, 14-15. yüzyıllara tarihlendirilmektedir.

Dikdörtgen planlı yapının üzeri kiremit çatı ile örtülmüştür. Beden duvarları taş kaide üzerine kerpiç örgülü ve ahşap hatılıdır. Kuzeyinde son cemaat yeri bulunmaktadır.

Harim ahşap tavanlıdır. Tavan kirişleri, profilli konsollara oturur. Kible duvarı üzerindeki alçı mihrap tavana kadar yükselmektedir. Mukarnas kavsaralı mihrabın iki yanında zar başlıklı birer adet sütunce bulunmaktadır.

Mescit, 1975 ve 2011 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü’nce onarılmıştır.

HALLAC MAHMUT MESCİDİ

HALLAC MAHMUT MESCİDİ

Ulus'ta, Sebze Hali civarında bulunan mescit, kitabesine göre 1545 yılında yaptırılmıştır. Farklı dönemlerde yapılmış olan ilavelerle, mescidin üç cephesi esas karakterini kaybetmiştir.

Kare plana sahip yapının beden duvarları tamamen moloz taştır. Beden duvarlarının üzerini içten mukarnaslarla süslü köşe trompları üzerine oturan kubbe örtmektedir. Mescidin kuzey cephesinde tuğladan büyük bir niş içerisinde yer alan mermer söveli ve basık kemerli giriş kapısı dikkat çekicidir.

Harimin güney duvarında yer alan alçı mihrap, mukarnas kavsaralıdır. Niş köşelikleri geometrik geçmelerle süslüdür. Mihrabın üst kısmında ki çinilerle, kalem işi süslemeler sonradan yapılmıştır.

Mescit, 1905, 1950–1995 ve 2005 yıllarında onarım geçirmiştir.

HAMİDİYE CAMİİ

HAMİDİYE CAMİİ

Ulus'ta Telgraf Sokak'ta bulunan cami, II. Abdülhamit tarafından, 19.yüzyıl sonlarında inşa ettirilmiştir.

Kerpiç örgülü, ahşap tavanlı, üzeri kiremit çatı ile örtülü, küçük ölçekli bir yapı iken 1970'li yıllarda betonarme tavanlı, tuğla duvarlı olarak yeniden inşa edilmiştir. Güney duvarı üzerindeki mihrap basit bir niş şeklindedir.

HEMHÜM MESCİDİ

HEMHÜM MESCİDİ

Özbekler Mahallesi, Gelin Sokak'ta yer alan küçük boyutlu mescidin yapım tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte, mimari üslubuna göre 15. yüzyıla tarihlendirilmektedir.

Mescit, boyuna dikdörtgen planlı, kerpiç duvarlı, sade bir yapıdır. Kerpiç duvarlar, ahşap hatıllarla desteklenmiştir. Beden duvarları caddeye doğru uzanarak, kapalı son cemaat yerini meydana getirmektedir. Kuzeybatıda ezanlığı vardır.

Harimin güney duvarındaki mihrabın üzerindeki mukarnasların, mescidin ilk yapılışına ait olduğu tahmin edilmektedir.

HOCA HUNDİ (ÖRTMELİ) MESCİDİ

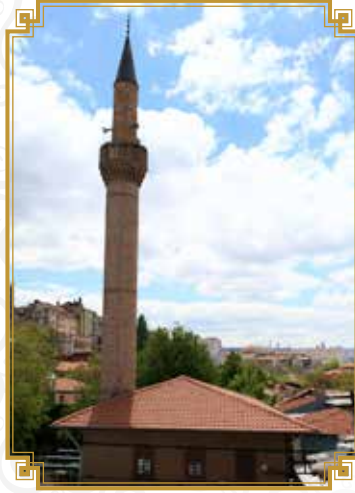
HOCA HUNDİ (ÖRTMELİ) MESCİDİ

Denizciler Caddesi, Akalar Mahallesi, Kalyon Sokak'ta bulunan mescit, mihrabı ve ahşap işçiliği dikkate alınarak 15.yüzyıla tarihlendirilmektedir.

Taş kaideli, kerpiç duvarlı caminin üzeri kiremit kaplı çatı ile örtülüdür. Yapının kuzeydoğusunda ahşap, küçük bir minaresi bulunmaktadır. Dikdörtgen planlı yapıda harim, mihraba dik uzanan ahşap direklerle üç sahına ayrılmıştır. Ahşap kirişlemeli tavanı aşı boyalı nakışlarla tez-yin edilmiştir. Mescidin alçı mihrabı tavana kadar yükselir. Mukarnas kavsaralı mihrabın üst kısmında bir sıra palmet motifi bulunmaktadır. Mihrap nişinin her iki köşeliğinin üst kısmında "Milet İşi" denilen sırlı mavi-beyaz kâselerden bulunmaktadır.

Mescit, 2005 yılında onarım görmüştür.

İBADULLAH CAMİİ

Suluhan'ın batısında yer alan cami, Vakıf kayıtlarına göre 15-16. yüzyıllarda inşa edilmiştir. 17-18. yüzyılların mimari üslubunu yansıtan caminin, zaman içinde harap olduğu ve yeniden yaptırıldığı 1738 tarihli vakfiyeden öğrenilmektedir.

Boyuna dikdörtgen planlı ve ahşap tavanlı yapının beden duvarları, kesme taş kaide üzeri kerpiçtir. Kerpiç duvarlar birkaç sıra yatay ahşap hatilla güçlendirilmiştir. Caminin üzeri kiremit çatı ile örtülüdür. Minaresi, son cemaat yerinin doğu duvarı içinde yükselmektedir. Uzunlamasına dikdörtgen planlı harimin üzerini örten ahşap tavanın, kadınlar mahfeli tarafındaki bölümünde altıgen bir göbek, bu göbeğin kenar pervazlarında da aşı boyasıyla yapılmış kalem işi süslemeler bulunmaktadır. Harimin güney duvarı üzerindeki alçı mihrap, diğer Ankara mihrapları gibi mukarnas kavsaralı olup tavana kadar yükselmektedir.

Cami, 1958 ve 1985 yıllarında yangın geçirdikten sonra onarım görmüştür. Caminin ahşap tavanı, mahfeli ve minberi 1985 yangınında yanmış, 1986 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce onarılmıştır. Cami, son olarak 2007 yılında onarım görmüştür.

II. VAKIF APARTMANI (DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ)

II. VAKIF APARTMANI (DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ)

Ulus, İstiklal Caddesi'nde bulunan yapı, günümüzde Küçük Tiyatro'nun bulunduğu mekândır. I. Ulusal Mimarlık Dönemi'nin önemli eserlerinden olan yapı, 1926-27 yıllarında Mimar Kemalettin Bey tarafından tasarlanmış; 1928-1930 yılları arasında inşa edilmiştir.

Bodrum ve çatı katı da dahil olmak üzere toplam yedi katlı olan yapının zemin katta başlayan tiyatrosu birinci kata yükselmektedir. Zemin katı dükkânlar, üst katları apartman daireleri olarak tasarlanan yapı, daha sonra, kamu kuruluşları tarafından kullanılabilmesi amacıyla bir takım değişikliklere uğratılmıştır.

Dikdörtgene yakın daire biçiminde bir plana sahip olan yapının ortasında büyükçe bir avlu yer almaktadır. İkinci kattan itibaren başlayan apartman daireleri bu avluya bakar. Yapının cepheleri kesme taş görünümlü sıvadır. Sade bir düzenlemeye sahip olan yapının cephesi, zemin kattaki dükkânların kemerleri ve üst katlarda dairesel olarak yapı yüzeyinden dışarıya taşırılan balkonlarla hareketlendirilmiştir.

Ankara'da ilk asansör bu binada kullanılmıştır.

İKİ ŞEREFELİ (RESUL EFENDİ) CAMİİ

İKİ ŞEREFELİ (RESUL EFENDİ) CAMİİ

Akbaş Mahallesi'nde, Aslanhane Camii'nin güneydoğusunda yer alan cami, 1674 tarihinde yaptırılmıştır.

Meyilli bir arazi üzerine fevkani olarak yapılmış olan cami, dikdörtgen planlıdır. Taş kaideli beden duvarlarının üst kısmı kerpiç örgülü olup aralarda ahşap hatıllarla desteklenmiştir. Üzeri kiremit çatı ile örtülü caminin kuzeyinde kapalı son cemaat yeri bulunmaktadır. Caminin doğu tarafına bitişik minaresi iki şerefeli olarak yapılmış olduğundan, İki Şerefeli Camii adını almıştır.

Harimin ve mahfelin üzerini örten ahşap tavan, ince çıtalarla kasetlere ayrılmıştır. Tavanın ortasında, geometrik geçmeler ve bitkisel motiflerle oluşturulmuş, kalem işi süslemeli sekizgen göbek yer alır. Batı cephede bulunan pencere ve dolapların pervazlarındaki aşı boyalı kalem işi süslemeler 18. yüzyıl karakterini taşımaktadır. Caminin tavana kadar yükselen alçı mihrabı, diğer Ankara mihrapları karakterindedir.

Cami, 2008 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce onarılmıştır.

İSMAİL FAZİL PAŞA TÜRBESİ

İSMAİL FAZİL PAŞA TÜRBESİ

Hacı Bayram Meydanı'nda, Hacı Bayram Türbesi'nin güneyinde yer almaktadır. Kitabesi olmayan yapı, mimari üslubuna göre 18. yüzyıla tarihlendirilmektedir.

Sekizgen planlı yapı, kesme taş ve tuğla kullanılarak inşa edilmiştir. Üzeri, kurşun kaplı kubbe ile örtülüdür. Yapının batı cephe ekseninde bulunan giriş kapısı, sivri kemerli olup altında basık kemerli bir düzenlemeye sahiptir. Türbenin beş cephesinde tuğladan sivri kemerli birer pencere mevcuttur. Yapının güney duvarında üzeri sivri kemerli bir mihrabiye bulunmaktadır. Türbenin içinde mezar yoktur.

KAĞNIPAZARI CAMİİ

KAĞNIPAZARI CAMİİ

Denizciler Caddesi üzerinde bulunan cami, 17. yüzyıl sonu ve 18. yüzyıla tarihlenmektedir.

Taş temel üstüne kerpiç duvarlıdır. Küçük ahşap minaresi 1965 yılında eklenmiştir. Caminin en dikkate değer mimari ögesi kalıplama tekniğinde yapılmış alçı mihrabıdır. Caminin Kasım 1870 tarihli vakfiyesinden Azime Hanım'ın camiye yenilediği, bitişiğine medrese yaptırdığı anlaşılmaktadır. Günümüzde cami yanında yedi adet olan iki katlı, zemin katları moloz taş ve pencere kenarları tuğla örgülü, birinci katları ise ahşap dikme ve hatıllar arası harman tuğla dolgulu vakıf evleri vardır.

Cami ve ahşap evlerin 2007–2008 yılında onarımı gerçekleştirilmiştir.

KAĞNIPAZARI (KAĞNICI) CAMİİ ÇEŞMESİ

KAĞNIPAZARI (KAĞNICI) CAMİİ ÇEŞMESİ

Kitabesi olmayan çeşme, mimari üslubuna göre 19. yüzyılın sonlarına tarihlendirilir.

Kare planlı çeşme, kesme taştan inşa edilmiştir. Ön cephesinin iki yanında sütunceye benzeyen iki adet çıkıntı bulunmaktadır. Cephenin üst kısmının ekseninde, günümüzde boş olan kitabe yeri alt tarafında ise bezemeli ayna taşı yer almaktadır. Ayna taşı ekseninin sağ tarafında tas koymaya yarayan, küçük bir niş bulunmaktadır. Ayna taşının iki yanı kademeli silmelerle hareketlendirilmiş olup üst kısmında kabartma tekniğiyle yapılmış ay ve beş kollu yıldızdan oluşan bir süsleme vardır.

KARACABEY CAMİİ ve TÜRBE Sİ

KARACABEY CAMİİ ve TÜRBE Sİ

Bugün Hacettepe Üniversitesi Merkez Kampusü içinde yer alan cami ve türbe, mülhak Karacabey Vakfı'na kayıtlıdır. Cami bitişindeki türbenin 1444-45 tarihli kitabesine göre 15.yüzyılda Osmanlı beylerinden Karacabey tarafından yaptırılmıştır.

Yapı zaviyeli camiler tipindedir. Üst örtüsü kubbe, ortada ibadet mekânı, kuzey tarafın iki yanına bitişik birer kare planlı oda ve kuzeydeki son cemaat yeri ile ters T planı meydana gelmiştir. Yapımında moloz taş, devşirme malzemeler, tuğla ve az miktarda çini kullanılmıştır. Kuzey cephesinde beş kubbeli, iki yanda devşirme mermer birer sütun, ortada iki ayağın taşıdığı, sivri kemerlerle dışa açılan son cemaat yeri bulunmaktadır. Kuzey cephenin ortasında, stalâkit

nişli, Ankara taşından işlenmiş portal, iki mihrabiye ile çevrilmiştir. Basık kemerli ahşap giriş kapısı güzel işçiliği ile dikkat çeker. Kuzeybatıda duvara yapışık, beşgen kaideli, pabuçluk kısmı iç içe sağır nişli ve çeşitli renkte çinilerle bezenmiş, burma formulu sırlı tuğladan süslenmiş, çokgen gövdeli, tuğla minaresi yer almaktadır.

KARACABEY HAMAMI

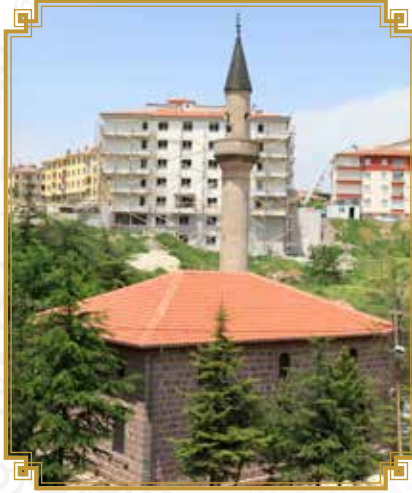
KARACABEY HAMAMI

Talatpaşa Bulvarı üzerinde yer alan hamam, cami ve türbeden oldukça uzak mesafededir. Kitabesi olmayan hamam, vakfiyesinin tarihi olan 1440-41 M.(844 H.) yılında tamamlanmış olmalıdır.

Yapı, çifte hamam olarak imar edilmiştir. Batı kısmında birbirine bitişik soyunmalıkları, doğu kısmında ise batıdakilere göre daha değişik inşaa tarzı gösteren sıcaklık ve halvetleri ile birlikte bütünü kareye yakın büyük bir dikdörtgen meydana getirmektedir. Yeni kısım duvarları kerpiç ve ahşaptan, kiremit çatılı ve ahşap saçaklı olup orijinal kısımların duvarlarında moloz taş, kemer ve kubbelerde tuğla kullanılmıştır.

Erkekler ve kadınlar kısmından oluşan hamamda simetrik bir plan dik-kat çeker. Erkekler soyunmalığından sonra ılıkılık, daha sonra sıcaklık gelmekte sıcaklıkta eyvan şeklinde üç açık, köşelerde üç kapalı halvet vardır. Kadınlar soyunmalığından sıcaklığa geçilir. Etrafında üç eyvan şeklinde üç açık halvet ile köşelerde dört kapalı halvet bulunmaktadır. Sıcaklıklar kubbe, halvetler tonoz örtülüdür.

KARAPÜRÇEK CAMİİ

Altındağ İlçesi'ndeki Karapürçek Mahallesi'nde yer alan cami, kitabesine göre 1906 (1322 H.) yılında köy halkı tarafından yaptırılmıştır.

Dikdörtgen planlı, ahşap tavanlı ve dıştan kiremit çatıyla örtülü olan cami, düzgün kesme taşla inşa edilmiştir. Son cemaat yeri olmayan caminin harimine kuzey cepheden basık kemerli bir kapı ile girilir. Kapı yüksekte olduğundan dört basamaklı bir merdivenle ulaşılır. Kuzeyde pencere açılımı olmayıp diğer duvarlardaki pencerelerin taş söveleri dışa çıkıntılı ve kemerlidir. Güneyde mihrap üzerinde ise fil gözü pencere yer almaktadır. Kesme taş minaresi 1958 yılında yapılmıştır.

Caminin içinde, ahşap tavanın ortasında kare bir göbek vardır. Karenin köşeleri çitalarla kasetlenerek sekizgen bir alan elde edilmiştir. Merkezine dairevi göbek yerleştirilmiştir. Mihrabı alçıdan olup güney duvarından harime doğru çıkıntı yapmıştır. En dışta iki silme, daha sonra yazılı bir bordür vardır. Üstü bitkisel bezeme ile sonlanır. Mihrap nişi dikdörtgen planlıdır. Harim döşemesinin altında kapak kaldırılınca görülebilen dar bir kanal içinden akan su vardır. Dışta kuzey cephesinin doğu kenarında bitişik su akan bir çeşmesi vardır.

Caminin onarımı 2011 yılında yapılmıştır.

KARYAĞDI TÜRRESİ

KARYAĞDI TÜRRESİ

İtfaiye Meydanı'nın yakınında bulunan türbe, kitabesine göre 1577-78 yıllarında vefat eden genç bir hanım için yaptırılmıştır.

Sekizgen planlı türbe, kesme taş ve tuğla kullanılarak inşa edilmiştir. Üzeri kurşun kaplı kubbe ile örtülüdür. Türbenin yedi cephesinde, üzeri sağır kemerli birer adet pencere ile beşik kemerli küçük üst pencere bulunmaktadır. Türbenin beş cephesinde ise sağır sivri kemerli birer alt pencere vardır. Türbeye giriş doğu cephesindeki basık kemerli kapıyla sağlanmaktadır. Kapının söveleri ve eşiği yekpare taştandır. Türbenin sağır olan güney duvarı içinde bir mihrabiye bulunmaktadır.

Türbenin içinde bir adet sanduka vardır. Türbe 1988 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce

onarılmış, 1994 yılında Belediye tarafından türbenin çevre düzenlemesi yapılmıştır.

KAYABAŞI CAMİİ

Kale Mahallesi'nde yer alan küçük bir kayalığın üzerinde yapılmış olduğundan Kayabaşı ismini alan caminin kim tarafından, ne zaman yaptırıldığı bilinmemektedir. İlk yapılışının 19. yüzyıl olduğu düşünülmektedir.

Alt kısmı moloz taş, üst kısmı kerpiç olan beden duvarlarının üzerini kırma çatının kapattığı ahşap tavanlı bir yapıdır. Beden duvarlarının alt pencereleri yuvarlak kemerlidir. Kuzey taraftaki kadınlar mahfelinin camiye sonradan eklendiği anlaşılmaktadır. Caminin yüksekçe ahşap minaresi olup ayrıca beden duvarları yanından çıkan ahşap küçük bir şerefesi vardır.

2007 yılında onarımı yapılmıştır.

KIRKLAR MEZARLIĞI

KIRKLAR MEZARLIĞI

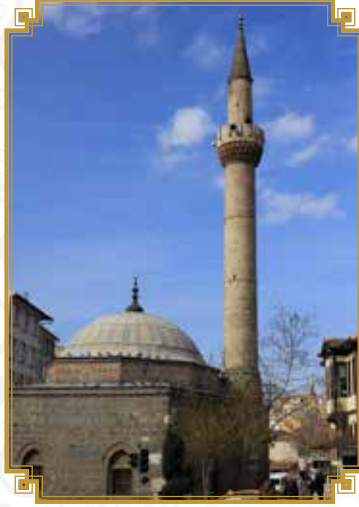
Kale Mahallesi'nde yer alan Kırklar Türbesi Vakfı'na kayıtlı olan mezarlığın ne zaman oluşturulduğu bilinmemektedir.

Kadılar ve Kırklar Mezarlığı isimleriyle anılan bu mezarlıkta, çoğunlukla Ankara kadılarına ait

1247-1438 tarihleri arasında değişen mezarlar yer almaktadır. Burada daha sonra Yediler Mezarlığı'nın mezar taşları ile Altındağ'daki çeşitli mezarlık ve hazirelerden de çok sayıda mezar taşı getirilmiştir. Selçuklu ve Beylikler Dönemi'ne ait mermerden yapılmış sanduka biçimli üzeri yazıtlı mezarlardan başka, Osmanlı devrine ait çok sayıda baş ve ayak taşları bulunmaktadır.

2006 yılında tamamlanan bakım ve basit onarımında mezar taşları ve sandukalar görünür duruma gelmiştir.

KURŞUNLU CAMİİ

Samanpazarı'nda Anafartalar Caddesi üzerinde yer almaktadır. Kim tarafından yaptırıldığı bilinmemektedir. 15. yüzyıl Osmanlı mimarisinde görülen merkezi tek kubbeli mescitler tarzında inşa edilmiştir.

Kare planlı caminin son cemaati sonradan kapatılmıştır. Fevkani tarzda yapılmış olan caminin temel platformu kesme blok taşlardan, üzeri ise yontma moloz taşlardan örülmüş ve tuğla hatıllarla takviye edilmiştir. Sivri kemerli büyük bir niş içerisine alınmış taş söveli ve basık yay kemerli giriş kapısının kemer üzengilerine zarif mukarnaslar işlenmiştir. İçte, kare mekândan sekizgen kubbe kasnağına tromplarla geçilmektedir. Kible duvarı ortasında yer alan kalıplama tekniği ile yapılmış stalaktit nişli alçı mihrap bulunmaktadır.

Harimin kuzey doğusunda beşgen kaidesi taş, silindirik gövdesi tuğla olan ve 1921 depreminden sonra yenilenmiş tek şerefeli minare yükselir.

LEBLEBİCİOĞLU CAMİİ

LEBLEBİCİOĞLU CAMİİ

Denizciler Caddesi, Kargı Sokak'ta bulunan cami, kitabesine göre 1713 tarihinde yaptırılmıştır.

Boyuna dikdörtgen planlı cami, taş kaide üzerine kerpiç olarak inşa edilmiştir. Caminin üzeri kiremit kaplı çatı ile örtülüdür. Caminin kuzeyinde yanları kapalı son cemaat yeri bulunmaktadır. Son cemaat yerinin önü ortadaki iki sütuna oturan beşik kemerlerle üç bölüme ayrılmıştır. Camiye son cemaat yeri eksenindeki kapı ile girilmektedir. Caminin yapım kitabesi, bu kapının üzerinde yer alır.

Harimin üzeri ahşap tavanla örtülüdür. Güney duvar üzerinde yer alan alçı mihrap tavana kadar yükselmektedir. Mukarnas kavsaralı mihrap nişinin etrafında yazı kuşağı yer almaktadır.

Cami, muhtelif zamanlarda Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce onarılmıştır.

MEHMET AKİF ERSOY EVİ

MEHMET AKİF ERSOY EVİ

Yapının kesin tarihi bilinmemekte birlikte 19. yüzyıl sonları, 20. yüzyıl başlarına ait olduğu tahmin edilmektedir.

Önceleri dergâh evi olarak yapıldığı bilinen yapı, Taceddin Camii ve türbe yapılarıyla birlikte bir bütünlük arz etmektedir. Dikdörtgen planlı olan yapı, zemin katta dört ve birinci katta üç mekândan oluşmaktadır. Geleneksel bağdadi sistemli kagir tekniğiyle inşa edilen yapının plan şeması, ahşap kafesli pencereleri, kireç sıvalı duvarları ile Ankara'daki sivil mimarının şirin yapılarındandır. Mehmet Akif'in İstiklal Marşı'nı yazdığı mekân olarak ayrı bir değeri vardır.

Cami ve türbe ile birlikte, 2008 yılında onarımı tamamlanan yapı, Mehmet Akif Ersoy Müzesi olarak hizmet vermektedir.

MEHMET ÇELEBİ MESCİDİ

MEHMET ÇELEBİ MESCİDİ

Hacettepe Mahallesi'nde yer alan mescit, dikdörtgen planlı, kırma çatılı, ahşap minareli sade bir yapıdır. Banisi bilinmeyen cami, mimari özelliklerine göre 19. yüzyıla tarihlendirilir.

Kerpiç duvarlı, ahşap hatıllı, taş kaideli kiremit çatılı bir yapıdır. Kalıplama tekniği ile yapılmış stalâkit nişli alçı mihrabı geometrik motifleri ve çiçek desenleri ile diğer Ankara mihraplarından farklıdır.

Mescidin onarımı 2011 yılında gerçekleştirilmiştir.

MİSAFİR FAKİH MESCİDİ

MİSAFİR FAKİH MESCİDİ

Mescit, İç Kale'de Ali Taşı Sokak'ta yer almaktadır. Kitabesi olmayan mescit, mimarisine ve mihrap stiline göre 19. yüzyıla tarihlenmektedir.

Mescit boyuna dikdörtgen planlıdır. Duvarları taş temel üzerine bazı yerlerinde ahşap hatilla desteklenmiş kerpiç duvarlıdır. Kuzeyinde, bugün kapalı olan, orijinali açık son cemaat yeri vardır. Mescidin güney duvarının ortasında yer alan alçı mihrabı özgünlüğünü korumaktadır. Tavana yakın olarak yükselen dikdörtgen gövdeli alçı mihrap, harime doğru hafif çıkıntı yapmıştır. Dıştaki iki kenarı dışa taşkın olarak, kıvrımlı küçük kemerler şeklinde çevrelenmiş yazı bordüründe, mihrabın üç kenarını dolanan Kelime-i Tevhit yer almaktadır.

Mescidin kuzeyinde bulunan mezar, muhtemelen camiye yaptıran şahsa aittir.

MOLLA BÜYÜK CAMİİ

MOLLA BÜYÜK CAMİİ

Kale Mahallesi'nde yer alan bir tepenin kenarında yapılmış olan mes-cit, benzer örneklerine göre 14-15. yüzyıllara tarihlenmektedir.

Kaidesinde iri blok taşlar kullanılmış olup duvarları ahşap hatıllı kerpiç bir yapıdır. Enine dikdörtgen planlı yapının doğusunda, bugün imam odası olarak kullanılan son cemaat yeri vardır. Biri ortada, iki duvara gömük ahşap sütunları bulunur. Ahşap kirişlemeli tavanda, sütunların üzerinde ahşap sütun başlığı ve profilli yastıklar vardır.

OSMANIYE (İSMETPAŞA) CAMİİ

OSMANIYE (İSMETPAŞA) CAMİİ

İsmetpaşa Mahallesi'nde yer alan caminin kitabesi olmayıp mimarisine göre 18-19. yüzyıla ait olduğu tahmin edilmektedir.

Kırma çatılı, paralel çitallı ahşap tavanlı yapının beden duvarları taş temel üzerine kerpiç duvarlıdır. Yandan açık son cemaat yeri mevcuttur. Kesme taş kaideli, tek şerefeli minaresi olan caminin onarımı 2007 yılında yapılmıştır.

RAMAZAN ŞEMSETTİN (KALE PAZARI) CAMİİ

RAMAZAN ŞEMSETTİN (KALE PAZARI) CAMİİ

DıŐkale kapısından girerken hemen karşıda bulunan Ramazan Şemsettin Camii'nin yapım tarihi hakkında kesin bilgi veren bir kitabe ve belge yoktur. Yapım tekniğine göre muhtemelen 17. yüzyılda Ramazan Şemsettin adlı kişi tarafından yaptırıldığı düşünülmektedir.

Ramazan Şemsettin Camii'nin planı uzunlamasına dikdörtgendir. Beden duvarları kaidesi taş, st kısmı tuğla ve kerpiÇten yapılmış, ahşap hatıllarla desteklenmiştir. Yanda, sonradan eklenmiş olduğu anlaşılan son cemaat yeri vardır. Kırma atılı ve üzeri kiremit kaplıdır. Doğuda küçük ahşap minare yer almaktadır. Ahşap tavanının ortasında içi rozetlerle süslenmiş altıgen göbeği vardır. Güney ve doğu duvarında bulunan alt kottaki pencerelerin söveleri kalem işi bezemelidir.

RAMAZAN ŞEMSETTİN CAMİİ ÇEŞMESİ

RAMAZAN ŞEMSETTİN CAMİİ ÇEŞMESİ

Kare planlı çeşme, kesme taş ve moloz taştan inşa edilmiştir. Çeşmenin 6n cephesinde, yanlarda, kaideli ve başlıklı iki adet s6t6nce ve 6st kısımda 6çgen alınlık bulunmaktadır. 6n cephenin alt kısmında 6ç kademeli silmeyle 6vrelenmiŐ ayna taşı yer almaktadır. Bu ayna taşının hemen 6n6nde, g6n6m6zde yerinde olmayan bir yalağın olması muhtemeldir.

RÜSTEM NAIL MESCİDİ

RÜSTEM NAIL MESCİDİ

Ulucanlar'da Sakarya Mahallesi'nde bulunan mescit, duvar işçiliği ve mihrap stiline göre 14-15. yüzyıla tarihlenmektedir.

Cami, enine dikdörtgen planlı düz tavanlıdır. Duvarları iri kesme taş temel üstüne, ahşap hatıllı kerpiç örgülüdür. Batısında, kible yönünde uzanan son cemaat yeri bulunmaktadır. Son cemaat yeri, tavanı zengin profilli ahşap yastıkları olan, üç ahşap direkle taşınır. Güney duvarına göre oldukça büyük kalıplama tekniği ile yapılmış stalâkit nişli alçı mihrap tavana kadar yükselmektedir. Mihrap karşısındaki mezarda Rüstem Nail'in kızı Naile'nin yattığı söylenmektedir. Kendi mezarı avludadır. Kismen yenilenmiş olan Rüstem Nail Mescidi 14-15. yüzyıldan kalan mihrabı ile önem kazanan Ankara mescitlerindedir.

Mescidin 2005 yılında onarımı gerçekleştirilmiştir.

SABUNİ (KARANLIK) MESCİDİ

SABUNİ (KARANLIK) MESCİDİ

Ulucanlar Sakarya Mahallesi'nde yer alan mescit, benzerleriyle karşılaştırılarak 14-15. yüzyıllara tarihlendirilmektedir. El Hac Hasan tarafından yaptırılmıştır.

Kare planlı, taş kaide, ahşap hatılların üzerinde kerpiç duvarlı olup kırma çatılı ve üzeri kiremit kaplıdır. Yanları kapalı, önü açık son cemaat yeri dört ahşap direkle desteklenmiştir. Harime son cemaatten yenilenmiş basit ahşap kapıdan girilmektedir. Cevizden orijinal çift kanatlı ve çok tablalı kapısı bugün Etnografya Müzesi'nde sergilenmekte olup 14-15. yüzyıl oyma işçiliğinin güzel bir örneğini vermektedir.

İbadet mekânındaki devşirme Dor tipi sütun başlıklarıyla taşınan silindirik iki adet ahşap sütun, profilli yastıklar üzerinde harimi mihraba dik üç sahna ayıran hatıllar uzanır. Profilli bir konsol sırası da hatıllara dikey kirişleri taşır. Kirişler arasında da üçgenler meydana getiren üzeri kalem işli çıtalar yer alır. Harim ekseninde yer alan kalıplama tekniğinde yapılmış stalaktit nişli alçı mihrap, muhtemelen caminin geçirdiği bir onarım sırasında daraltılmıştır. Mihrap, geometrik ve yıldızlı bezemelerden oluşmakta ve taç kısmında palmet dizisi vardır. Minberi yakın zamana aittir.

Mescidin 2008 yılında onarımı yapılmıştır.

SARAÇ SİNAN MESCİDİ

SARAÇ SİNAN MESCİDİ

Kale Mahallesi'nde yer alan mescit, kapısındaki kitabeye göre, II. Gıyaseddin zamanında 1288 M. (687 H.) tarihinde El Hac Siraceddin tarafından yaptırılmıştır.

Büyük blok taşlardan yapılmış olan mescit, bitişiğindeki türbe ile birlikte enine dikdörtgen plan teşkil eder. Üç dikdörtgen mekândan oluşan Saraç Sinan Mescidi'ne ortadaki tonozlu eyvan mekânından girilir. Eyvanın sağında tonoz üst örtülü türbe mekânı, solunda ise Türk üçgenli kubbe geçişiyle mescit mekânını oluşturan yapı iri devşirme taş cephesi ile dikkati çeker.

SARAÇ SİNAN TÜRBESİ

SARAÇ SİNAN TÜRBESİ

Kapısındaki kitabeye göre, 687 H./ 1288 M. tarihinde Hasanoğlu Yusuf tarafından yaptırılmıştır.

Saraç Sinan Mescidi ile tek çatı altındadır. Mescidin son cemaat yerinin kuzeyinde yer alan türbe, dikdörtgen planlı, beşik tonozludur. İçinde yedi adet mezara ait sanduka vardır.

Mescit ve türbe 2008 yılında onarılmıştır.

SARAÇLAR MESCİDİ

SARAÇLAR MESCİDİ

Koyunpazarı Mahallesi, Saraçlar Çarşısı'nda bulunan mescit, mihrabına göre 17-18. yüzyıllara tarihlendirilmektedir.

Fevkani bir yapı olan mescit, kare planlı olup üzeri kiremit kaplı çatı ile örtülüdür. Zaman içerisinde çeşitli müdahaleler görmüş ve değişmiş olan mescit, 1992 yılında rölövesine göre yeniden yapılmıştır.

SARIKADI (MİMARZADE) MEDRESESİ

SARIKADI (MİMARZADE) MEDRESESİ

İmaret Mahallesi'nde, Sarıkadı Camii'nin batısında yer almaktadır. 1780 tarihli vakfiyede, camiden farklı on hücreli, bir dershaneli bir medrese yapılması istendiğine dair bir kayıt bulunmaktadır.

Eski bir Ankara şehir planında medresenin, camiden daha büyük bir yapı olduğu, ve U planlı bir şemaya sahip olduğu görülmüştür.

Vakıflar Genel Müdürlüğüne rekonstrüksiyon projesine göre 2010-2012 yılları arasında yapılmıştır.

SARIKADI (MİMAR ZADE) CAMİİ

SARIKADI (MİMAR ZADE) CAMİİ

Hacettepe Mahallesi'nde üniversite yerleşkesinin kuzeydoğusunda bulunan cami, gerek mimarisine gerekse minber üzerinde yazılı 1759–60 ve kadınlar mahfelindeki 1783 tarihine göre 18. yüzyıla tarihlenmektedir. Banisi Mimarzade Şakir Mehmet Efendi'dir.

Düz bir zeminde bulunan dikdörtgen planlı yapı, taş temeller üstünde ahşap hatıllı kerpiç duvarlarla yükselir. Minaresi yoktur. Kuzeyinde açık son cemaat mahalli vardır. Harimde tavan ve kadınlar mahfeli ahşaptır. Kasetleme tekniği ile işlenmiş tavanın ortasında, altıgen büyük bir göbek yer almaktadır. Kadınlar mahfelinin kafesleri ve korkuluğu iyi bir işçiliği göstermektedir. Mahfelin altı da kasetleme tekniği ile işlenmiştir ve burada büyük bir rozet vardır. Korkuluğun altındaki sülüs yazı frizi de bir manzumedir. Mavi zemin üzerine beyaz boya ile Türkçe olarak yazılmıştır. Sonunda 1198 H. (1783 M.) tarihi verilir.

Duvarlarda üst pencereler yuvarlak kemerli ve alçı şebekeli, alttakiler dikdörtgen ahşap doğramalıdır. Üstlerinde, sülüsle Kelime-i Tevhit yazılıdır. Kuzeyde bulunan giriş kapısı basit segment kemerlidir. Stalaktit nişli, kalıplama tekniği ile yapılmış alçı mihrap en dışta ve üçüncü bordürde Kelime-i Tevhit'in tekrarlandığı neshi yazıyla çevrilidir. Nişi kuşatan sütuncelerin içi arabesklerle doldurulmuştur. Niş köşelikleri ve kaidesi yıldızlar meydana getiren geometrik bir kompozisyonla süslenmiştir. Alınlıkta arabeskle çevrili bir pano içinde Kuran'dan ayet vardır. Mihrap palmetlerden oluşan bir mazgal sırası ile taçlanır.

Caminin onarımı 2010 yılında gerçekleştirilmiştir.

SULUHAN ve SULUHAN MESCİDİ

SULUHAN ve SULUHAN MESCİDİ

Yapı, Ulus Hali'nin güneyinde yer almaktadır. 1511 M. (917 H.) tarihli vakfiyeden, II. Beyazıd Dönemi Beylerbeylerinden Hasan Paşa tarafından vakfedildiğini öğrendiğimiz yapı, 1676 M. (1087 H.) tarihli Şer'i Sicil Kayıtlarına göre, harap durumdayken Rumeli Kazaskeri Ankaravi Mehmet Emin Efendi tarafından yaptırılıp Ankara'daki hayratına vakfedilmiştir.

Suluhan, iki katlı, iki bölümlü bir yapıdır. Kare planlı ana bölümü, ortada büyük bir avlu ile etrafında kare desteklerle taşınan bir revak sırası ve bu revak sırasının arkasında sivri beşik tonozlu odalardan oluşmaktaydı. Değişik zamanlarda onarımlar geçiren Suluhan, 1929'da çıkan yangından sonra, 1970'lerdeki onarım ile bugünkü halini almıştır. Özgün beden duvarları moloz taş olan, desteklerde tuğla kullanıldığı duvar kalıntılarından anlaşılan yapının, beden duvarları moloz taş, tuğla ve kesme taş kullanılarak kâgir olarak yeniden yapılmıştır.

SULUHAN'IN BİTİŞİĞİNDEKİ ARASTA

SULUHAN'IN BİTİŞİĞİNDEKİ ARASTA

Suluhan'ın batı cephesinden itibaren kuzeye doğru uzanan, dikdörtgen bir alanı kaplayan harabe halindeki arasta, tek katlı bir yapıdır. İki bölümlü arastanın girişi güneydendir. Yapı, beşik tonozlu bir koridorun iki yanında sıralanmış eyvanlardan meydana gelmektedir. Hana bitişik vaziyette bulunan, beşik tonoz örtülü yedi dükkânın karşısında, dört adet eyvan ile batıdaki penceresi olmayan ikinci bölüme geçiş holü yer almaktadır. Arastanın kuzeybatısında, dikdörtgen planlı, beşik tonozlu bir mekân kalıntısı bulunmaktadır.

ŞENGÜL HAMAMI

Anafartalar Caddesi ile Denizciler Caddesi arasındaki sokak üzerinde yer alan Şengül Hamamı, Ankara'da 1698 M. tarihli vakfiyesi olan Şeyhülislam Ankaravi Mehmet Emin Efendi Vakfı'nın vakıfları arasında görülmektedir. Soyunmalık dışındaki soğukluk, sıcaklık ve halvetleri soyunmalığa göre daha eski olup daha çok 16-17. yüzyıl eseri olduğunu göstermektedir. Erkekler ve kadınlara ait bağdadi kubbeli sivri külah çatılı soyunmalıklarının mimari özelliğinden 19. yüzyılda yapıldığı anlaşılar.

Erkekler ve kadınlar bölümünden oluşan çifte hamamdır. Kuzey güney yönünde uzanan hamamın erkekler kısmı kuzeyde, kadınlar kısmı güneydedir. Moloz taş duvarlar üzerinde eski kubbeler ve bacalar tuğla malzemelidir. Kadınlar kısmına batıdaki barok karakterli bir giriş ve beşik tonozlu uzun koridorla girilir. Erkekler kısmının kapısı kuzeyde olup doğrudan doğruya soyunma kısmına açılır. Ortasında havuz bulunur. Ilıklıktan sonra büyük kubbeli, etrafı kadınlarda iki, erkeklerde üç, üstü kubbeli eyvanla çevrili halvet kısmına geçilir. Köşelerde yine üzerleri kubbeli üçer halvet odası yer alır. Bütün kubbe geçişleri tromplarla sağlanır. Her iki kısmın da su depoları doğu cephesindedir.

Hamamın büyük onarımı 2009 yılında gerçekleşmiştir.

ŞEYH İZZETTİN MESCİDİ

ŞEYH İZZETTİN MESCİDİ

Kitabesi olmayan mescidin mimarisine göre ilk yapılışının 14. yüzyıla ait olduğu tahmin edilmektedir.

Hacıbayram Mahallesi'nde yer alan boyuna dikdörtgen planlı mescit, taş temel üzerine kerpiç duvarlı, ahşap kirişleme tavanlı, kiremit çatılı bir yapıdır. Yapının küçük olmasına karşın üst örtüyü oluşturan ahşap kirişlemeli tavanı, Ankara'daki geç Selçuklu erken Osmanlı camilerinin özelliklerini taşımaktadır. Tavan kirişlerinin kenar bingileri uçları kavisli ve yuvarlatılmıştır.

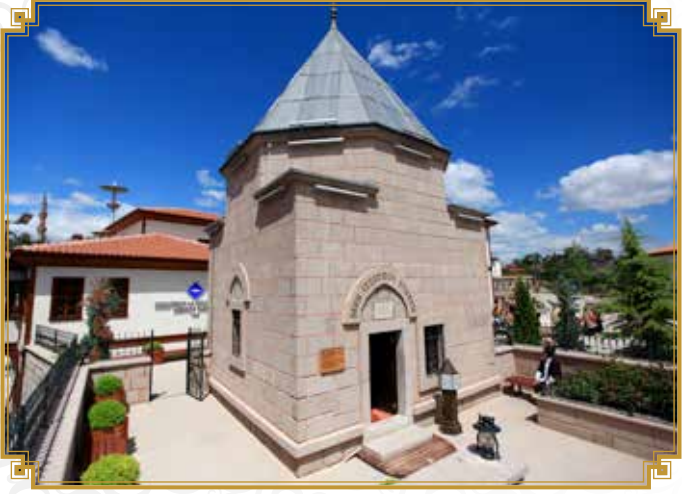
Mescidin kuzeyindeki iki yanı kapalı, önü açık son cemaat yeri 2009 yılındaki onarımda eklenmiştir.

Kalıplama tekniğinde yapılmış alçı mihrabı 17-18. yüzyıl karakterindedir. Mihrap nişinin üzeri mukarnaslar ve en üstte tavan hizasında bir sıra palmetle sonlanır. Küçük ve ahşap minaresi vardır. Türbesi mescidin kuzeyinde, türbeye ait kitabe Ankara Etnografya Müzesi'ndedir.

Mescidin esaslı onarımı 2009 yılında yapılmıştır.

ŞEYH İZZETTİN TÜRBESİ

ŞEYH İZZETTİN TÜRBESİ

Hacıbayram Mahallesi'nde yer alan Şeyh İzzettin Mescidi'nin karşısındaki türbe, mescit ile beraber yaptırılmıştır. Etnografya Müzesi'ndeki kitabesinde 1306 M. (705 H.) tarihini vermektedir.

Orijinal türbe 1930'lu yıllarda yıkılmış, temelleri üzerine sonradan betonarme bir türbe ve eklentiler yapılmıştır.

Bazı kaynaklarda türbenin üst örtüsünün külah olduğundan bahsedilmektedir. Son yıllarda alanda yapılan araştırma ve kazı çalışmalarında kare planlı temel duvar izlerine ulaşılmıştır. Projesine göre türbenin yeniden yapılması için çalışmalar devam etmektedir.

ŞÜKRIYE CAMİİ ve ÇEŞMESİ

ŞÜKRIYE CAMİİ ve ÇEŞMESİ

Şükriye Mahallesi, Dernek Sokak'ta yer alan caminin, 19. yüzyıl başlarında yapılmış olan başka bir cami yıkılarak yerine Şükriye isimli bir kadın tarafından yaptırıldığı düşünülmektedir. 1840 tarihli Şer'i Sicil Kaydı'na göre Şükriye Camii'nin avlusunda bir medrese bulunmaktadır. Buradan caminin o tarihte mevcut olduğu anlaşılmaktadır. Caminin beden duvarına bitişik olarak inşa edilmiş çeşme, kitabesine göre 1810 M. tarihinde inşa edilmiştir.

Boyuna dikdörtgen planlı çeşme, kesme taştan yapılmıştır. Kitabesi mermerdir. Yalağı asfaltın altında kalmıştır. Çeşmenin ön cephesinin iki yanında zeminden hafif çıkıntılı yapılarak sütunceye benzetilmiş iki adet taş bulunmaktadır. Bu bölümün üzerinde yer alan korniş, üçgen alınlık biçiminde çeşmeyi taçlandırılmaktadır. Çeşmenin ön cephesinde kabartma ve yontma tekniği ile yapılmış bitkisel ve dekoratif süslemeler bulunmaktadır.

TABAKHANE CAMİİ

Bentderesi Caddesi üzerinde İsfahani Mescidi yanında bulunan caminin ilk yapılış tarihi bilinmese de kitabesinden 1900 M. (1318 H.) yılında Şükrü isimli bir hayırsever tarafından yeniden ihya edildiği anlaşılmaktadır.

Cami ilk olarak 18. yüzyıl sonu veya 19. yüzyıl başında Kadı Necmettin Namile tarafından yaptırılmıştır. Boyuna dikdörtgen planlı ve kalın kerpiç duvarlı yapının sadece ahşap göbeğin nakışları tahminen 18. yüzyıla aittir.

Cami 2007 yılında büyük onarım geçirmiştir.

TACETTİN SULTAN CAMİİ ÇEŞMESİ

TACETTİN SULTAN CAMİİ ÇEŞMESİ

Çeşme, caminin kuzeyinde yer almaktadır. Kitabesine göre 1897 M. yılında inşa edilmiştir.

Enine dikdörtgen planlı çeşme, kesme taştan inşa edilmiştir. Kitabesi mermerdir. Ön cephesinde düz bir satıh halinde devam eden dört yüzeyli bir korniş bulunmaktadır. Çeşmenin alt kısmında yekpare taştan yapılmış bir yalak vardır.

TACETTİN SULTAN CAMİİ ve TÜRBE Sİ

TACETTİN SULTAN CAMİİ ve TÜRBE Sİ

Hacettepe Mahallesi'nde Üniversite Merkez Kampusü yanında yer alan cami ve türbe, 1901–02 tarihlerinde, II. Abdülhamit döneminde yaptırılmıştır.

Cami, minare ve türbe Ankara ve yöresine ait kırmızı andezit taşından inşa edilmiş, kırma çatılı ve kiremit kaplıdır. Son cemaat yeri olmayan caminin kapı önüne, mermer kaidelere oturan dört ahşap sütunun taşıdığı bir sundurma yapılmıştır. Duvar köşeleri, pencere ve kapı çevreleri dışa taşkındır. Çift kanatlı ahşap harim kapısının söve başlığı ve dikmesi blok kesme taştır. Söve dikmelerinin üst ve alt tarafları profillidir. Caminin diğer cepheleri moloz taş örgülüdür. Caminin kesme taştan, tek şerefeli minaresi kuzeydoğu köşede bulunmaktadır.

Cami ve türbenin onarımı 2008 yılında gerçekleştirilmiştir.

TELLİ HACI HALİL CAMİİ

TELLİ HACI HALİL CAMİİ

Cami, mihrap üzerindeki panoda yazan 1759 yılına tarihlenmektedir. Hacı Halil Efendi tarafından yaptırılmıştır.

Temel duvarları spoli (devşirme) blok taştan, beden duvarları ise kerpiçtedir. Tavana kadar yükselen, özgün alçı bir mihrabı vardır. Batısında önü açık son cemaat yeri bulunmaktadır. Son cemaat yerinin tavanını, kavisli ahşap yastıklarla desteklenen direkler taşımaktadır.

Caminin onarımı 2006 yılında yapılmıştır.

TİRİTOĞLU (BABA) TÜRBESİ

TİRİTOĞLU (BABA) TÜRBESİ

Aslanhane Mahallesi'nde, Aslanhane Sokak ile Filiz Sokak'ın kesiştiği yerde bulunan türbenin inşa tarihi bilinmemektedir.

Bütünüyle yıkılan tekkenin türbe kısmı betonarme olarak yeniden inşa edilmiştir. Türbe, dışta çatı, içte kubbe ile örtülü bir yapıdır. Türbenin içinde iki adet sanduka bulunmaktadır.

ULUS OTELİ BİNASI

ULUS OTELİ BİNASI

Hacı Bayram Mahallesi, Adliye Sokak'ta yer alan yapının inşa tarihi bilinmemekle birlikte 20. yüzyıl başlarına tarihlendirilebilir.

Dikdörtgen planlı yapının üzeri, ahşap saçakla sonlanan kiremit kaplı çatı ile örtülüdür. Yapı, bodrum kat ve üzerindeki iki kattan oluşmaktadır. Cephede, katlar arası bir sıra taş silme ile belirginleştirilmiştir. Yapının köşeleri, silmeleri, kapı ve pencerelerinin kemerleri, söve ve lentoları taştır. Ahşap desteklerle duvardaki taş konsollara oturan ahşap saçak, kasetlidir.

Yapılışından itibaren çeşitli onarım ve tadilatlar geçiren yapı, 1983 yılında otel olarak düzenlenmiştir.

VAKIF EVİ

Hacı Bayram Mahallesi, Adliye Sokak, No: 3'te yapının yapılış tarihi ile ilgili kesin bir bilgi olmamakla birlikte, yanındaki Adliye Binası ile beraber, Cumhuriyet'in ilk yıllarında yapılmış olması muhtemeldir.

Üç katlı olarak inşa edilmiş olan yapı, geleneksel Türk evi mimarisine uygun olarak yapılmıştır. Altta iki yarım kat ile üstte bir normal kattan oluşan yapının kuzeyinde bir eklentisi vardır. Yığma alt kat üzerine ahşap karkas olarak yapılan binanın üzeri kiremit kaplı çatı ile örtülmüştür. Çeşitli zamanlarda yapılan tadilat ve onarımlarla bazı kısımlarında bozulmalar görülmekle birlikte, yapının ana hatlarıyla özgün halini koruduğunu söylemek mümkündür.

YENİCE (ALİBEY) CAMİİ

YENİCE (ALİBEY) CAMİİ

Ulus İtfaiye Meydanı'nda bulunan cami kerpiç duvarlı, ahşap hatıllı, taş kaideli, kiremit çatılı basit bir yapıdır. Uzunlamasına dikdörtgen planlı ve son cemaatlidir.

Ahşap tavan duvarlara oturmaktadır. Minberi ve mihrabı yenidir. Kuzey batıda yükselen kare kaideli, silindirik gövdeli minare tamamen tuğladandır. Kitabesi olmayan cami 18 veya 19. yüzyılla tarihlendirilmektedir.

2008 yılında projeleri çizdirilerek koruma kurulunca onaylanmış, onarımı 2012 yılında yapılmıştır.

YEŞİL AHİ CAMİİ

YEŞİL AHİ CAMİİ

Akalar Mahallesi, Sarıca Sokak'ta bulunan cami, 1349-1392 M. yılları arasında inşa edilmiştir.

Boyuna dikdörtgen planlı yapının üzeri kiremit kaplı çatı ile örtülüdür. Beden duvarları, kuzey cephesi hariç olmak üzere kerpiç örgülüdür. Kuzey cephede ise tuğla örgü görülmektedir. Caminin kuzeyinde iki tarafı kapalı son cemaat yeri bulunmaktadır. Önde kesme taş örgülü iki adet ayakla üç bölüme ayrılan, son cemaat yerindeki bu ayaklar üzerinde sivri kemerler bulunmaktadır. Son cemaat yerinin batısına bitişik olan minarenin kaidesi kesme taş, gövdesi tuğla, şerefe korkulukları ise taştan yapılmıştır.

Caminin hariminin üzeri ahşap tavanla örtülüdür. Tavanın ortasında yer alan altıgen biçimli göbek, pervazlarla çevrelenmiştir. Harimin kuzey tarafında, dört adet ahşap direk taşıyan kadınlar mahfeli bulunmaktadır. Güney duvar ekseninde yer alan alçı mihrap, tavana kadar yükselmektedir. Köşeleri sütunceli olan mihrap nişinin üzeri mukarnas kavsaralıdır. Mihrabın üstü bir sıra palmet dizisi ile nihayetlenmektedir.

Cami, 1953, 1959 ve 1975 yıllarında onarım görmüştür.

ZEYNEL ABİDİN CAMİİ

ZEYNEL ABİDİN CAMİİ

Zeynel Abidin adlı bir şahıs tarafından yaptırılan cami, mimari üslubuna göre 17-18.yüzyıla tarihlenmektedir.

Cami, enine dikdörtgen planlı ve düz tavanlıdır. Taş temel üzerine kerpiç duvarlı yapının güneyine bitişik türbesi, altında bodrum katı vardır. Caminin kible duvarındaki pencerelerin alçı içlikleri geometrik süslemelidir. Tavana kadar yükselen alçı mihrabın beş kenarlı nişi mukarnas dolguludur. Mescidin güney duvarına bitişik çatılı türbede Zeynel Abidin, eşi ve çocuğu yatmaktadır.

ZEYNEL ABİDİN TÜRBESİ

ZEYNEL ABİDİN TÜRBESİ

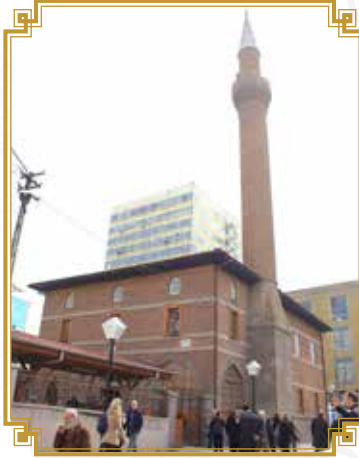
Türbe, Turan Mahallesi, Cevizaltı Sokak'tadır. Zeynel Abidin Camii'nin güney duvarına bitişik olan yapının üzeri çatı ile örtülüdür. Kitabesi ve vakfiyesi bulunmayan yapı, mimari üslubuna göre 17 ve 18. yüzyıllara tarihlendirilir. Farklı zamanlarda yenilenen türbe, asıl karakterini kaybetmiştir.

Yapı, 2005 yılında cami ile birlikte onarılmıştır.

ZİNCİRLİ (KAZASKER) CAMİİ

ZİNCİRLİ (KAZASKER) CAMİİ

Ulus'ta bulunan caminin vakfiyesi veya kitabesi bulunmamaktadır. Ancak Şeyhülislam Ankaravi Mehmet Emin Efendi tarafından yaptırıldığına dair belgeler vardır. Buna göre caminin 17. yüzyılın ikinci yarısında inşa edildiğini söylemek mümkündür.

Dikdörtgen planlı caminin üzeri kiremit kaplı kırma çatı ile örtülüdür. Taş kaideli caminin beden duvarları kerpiç örgülü ve ahşap hatlıdır. Beden duvarlarının dış kısmı, geçirdiği son onarımda tuğla ile kaplanmış. Caminin önünde üç bölümlü son cemaat yeri bulunmaktadır. Son cemaat yeri öne üç, yanlara ise birer adet sivri kemerle açılmaktadır. Bu kemerler kesme taş ayaklarla taşınmaktadır.

Harimin kuzeybatı köşesine bitişik minare, kesme taş kaideli, tuğla gövdelidir. Cami hariminin üzeri ahşap tavanla örtülüdür. Tavanın ortasında bulunan iki adet altıgen göbeğin çevresini kalem işi süslemeli pervaz çevrelemektedir. Mihrabın güney duvarı üzerinde bulunan alçı mihrap, tavana kadar yükselmektedir. Beş kenarlı mihrap nişi mukarnas kavsaralı olup bir sıra palmet dizisiyle bitmektedir. Caminin ahşap minberi, taklit künde kari tekniğiyle yapılmıştır. Yan aynalıkları, ajurlu korkulukları ve kalem işi süslemeleriyle dikkat çekicidir.

Cami, 1879-80 yılında Ankara Valisi Hürşit Paşa'nın talimatıyla onarım görmüştür. 1937 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce onarım gören cami, en son 2005 yılında basit bir onarım geçirmiştir.

2. Bölüm

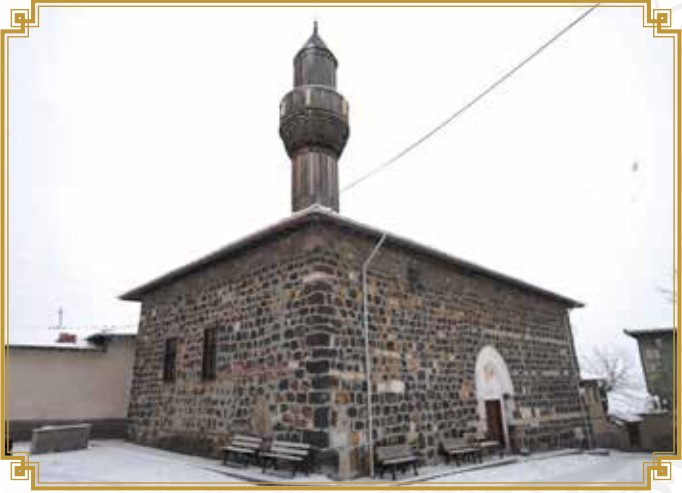

Ankara İlçelerindeki Vakıf Eserleri

AYAŞ KİLLİK CAMİİ

AYAŞ KİLLİK CAMİİ

Ayaş, Hacı Veli Mahallesi'nde yer alan Killik Camii, kitabesine göre 1560 yılında inşa edilmiştir.

Enine dikdörtgen planlı caminin üzeri kiremit çatı ile örtülüdür. Moloz taş örgülü beden duvarları ahşap hatıllarla desteklenmiştir. Önceleri toprak damlı olduğu bilinen caminin bugünkü çatısı alaturka kiremitli kırma çatıdır. Caminin kuzeydoğu köşesinde, beden duvarları üzerinden yükselen ahşap minaresi, camiden daha geç dönemlerde yapılmıştır.

Harim, mihraba dik uzanan ahşap sütun ve kirişlerle beş sahına ayrılmıştır. Mihraba dik olarak atılmış kalın kirişlerin üzerinde, mihraba paralel atılmış ahşap tavan kirişleri bulunmaktadır. Harimin kuzeyindeki kadınlar mahfeli özgündür. Mahfelin alt tarafında 18. yüzyılda yapıldığı tahmin edilen aşı boyalı kalem işi süslemeler bulunmaktadır. Mahfel tavanının ortasında, ince çitalarla oluşturulmuş geometrik bezemelerle süslü bir göbek bulunmaktadır. Göbeğin etrafı aşı boyalı nakışlarla süslenmiştir. Harimin güney duvarında bulunan ve tavana kadar yükselen alçı mihrabın nişi mukarnas kavsarayla bitmektedir.

AYAŞ ORTABEREKET KÖYÜ CAMİİ

AYAŞ ORTABEREKET KÖYÜ CAMİİ

Kitabesi bulunmayan caminin hangi tarihte yapıldığı kesin olarak bilinmemektedir. Yazıcızade Elhak Mehmet Camii Şerifi Vakfı adına kayıtlıdır. Tavan yapısının ahşap sütun ve üzerindeki yastıklar ile üç sahına ayrılmış olması, Ankara'da ve Ayaş İlçesindeki ahşap tavan, giriş ve sütunlu cami örneklerine benzemektedir. Geç dönemde yapılan değişikliklerle tavadaki giriş ve konsolların yerini düz işlemeli tavana bırakmıştır. Bu değişikliklerin 20. yüzyıl başlarında yapılmış olduğu sanılmaktadır. Ancak ilk yapılışının 15-16. yüzyıla ait olabileceği düşünülmektedir.

Cami boyuna dikdörtgen planlıdır. Duvar örgüsü taştır. Doğu duvarının kuzey kenarında dikdörtgen, ahşap söveli, çift kanatlı üstünde dilimli tacı olan özgün giriş kapısı vardır. Kuzeyde ahşap kadınlar mahfeli yer alır. Cami mihraba dik olan üç sahına bölünmüştür. Tavan iki yan sahında; düz çitralı, orta sahında ise karelere bölünmüş merkezi geniş yuvarlak kıvrımlı ışıklardan oluşan bir göbekte süslenmiştir. Mihrap yarım silindirik nişli olup iç kısmı sade sıvalı ve boyalıdır.

Nişin üç kenarı tamamen ahşaptan oyma tekniği ile yapılmış, üzeri bitkisel motiflerle bezelidir. Minaresi 1964 yılı yapımıdır.

AYAŞ SİNANLI BELDESİ- ULU CAMİİ

AYAŞ SİNANLI BELDESİ- ULU CAMİİ

Kitabesinde yapım tarihi 1547 M. (954 H.) olarak geçmektedir. Kitabesinde yazıldığı üzere El Hac Sinan Bin Hacı Osman tarafından yaptırılmıştır.

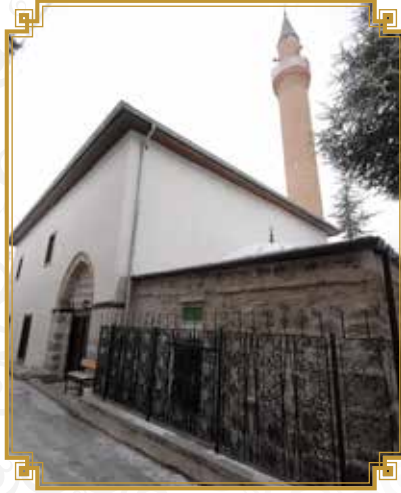
Ahşap sütunlu ve ahşap kirişli tavan sistemine sahip olan caminin beden duvarları, güney cephesi hariç, subasman kotuna kadar düzgün yüzeyli moloz taş olup üst bölümü kerpiçtir. Caminin kuzey cephesinde iki adet kapısı vardır. Yapıldığı dönemde düz dam örtüye sahip camiye, onarım geçirdiği bir dönemde kırma çatı ilave edilmiştir. Cami enine dikdörtgen planda olup iç mekân konstrüksiyonu bakımından kible duvarına dikey ağaç sütunlar ve yatay kirişlerle ayrılmış olan beş adet nefe ayrılmıştır.

Harimdeki ahşap sütunlar 18 adettir. Kible duvarının orta nef hizasında bulunan alçı mihrabı çok onarım görmüş olmakla beraber orijinaldir. Beş kenarlı mihrap nişinin üzeri stalaktitlidir. Taç kısmındaki dikdörtgen pano içinde Kur'an'dan bir ayet ve duvardan çıkıntı teşkil eden dikdörtgenin kenar bordürlerinde Kelime-i Tevhit tekrar edilmiştir.

Cami 2008 yılında onarım görmüştür.

AYAŞ ŞEYH BÜNYAMİN CAMİİ ve TÜRBEİ

AYAŞ ŞEYH BÜNYAMİN CAMİİ ve TÜRBEİ

Yapının inşası 15. yüzyıl sonu, 16. yüzyıl başı olarak tarihlendirilmektedir.

Dikdörtgen planda caminin beden duvarları oldukça yüksektir. Doğu tarafındaki büyük sivri kemerli kapıdan harime girilmektedir. Doğu cephesi yanından geçen yol seviyesinde olup batı cephesi arazinin eğimli olmasından dolayı yüksektir. Yapımında moloz taş kullanılan caminin yüksek beden duvarları ahşap hatıllarla desteklenmiştir. Minarenin kaidesinde düzgün kesme taş, diğer kısımlarında tuğla kullanılmıştır.

Kuzey doğu köşede camiye bitişik olarak yapılmış kare plandaki türbesi yer almaktadır. Cami ile birlikte yol seviyesinde olan türbe Şeyh Bünyamin'e ait olup hangi tarihte öldüğü ve türbenin yapılış tarihine ait bir kayıt bulunmamaktadır. Türbeye cami içindeki küçük bir kapı ile girilmektedir. Basit pandantifli bir kubbe ile örtülü olan türbenin yalnız doğu kenarı ortasında bir penceresi vardır. Cami ve türbenin 2010 yılında onarımı yapılmıştır.

AYAŞ ŞEYH MUHİTTİN CAMİİ

AYAŞ ŞEYH MUHİTTİN CAMİİ

Yapının inşa tarihi bilinmemektedir.

Cami subasman seviyesine kadar moloz taştır. Duvarlar ahşap hatıllı kerpiç olup, geç dönemde tel kafesle desteklenen sıva ile kaplanmıştır. Cami alçı mihrabıyla dikkat çeker. Ankara camilerinde olduğu gibi burada da yüzey çok alçak kabartma olarak geometrik geçmelerle süslenmiştir. Beş yüzlü mihrap nişinin üzeri stalâkitle kademeli bir şekilde daralmakta, bütün mihrabın üç kenarını iç içe birbiri ardı sıra tekrar edilen Kelime-i Tevhit yazılı bordürler çevirmiştir.

Minber ve kadınlar mahfili ahşaptır. Kuzeybatıda yer alan ve yapıya sonradan eklenen minare ise kesme taştır. Tek mekândan oluşan cami enine dikdörtgen planlı ve ahşap tavanlıdır.

AYAŞ ULU (ESKİ) CAMİİ

AYAŞ ULU (ESKİ) CAMİİ

Ayaş Belediye Meydanında yer alan Ulu Camii Ayaş'ın en eski ve en büyük camisidir. Kitabesi mevcut olmayan cami mimarisine göre 15. yüzyıla tarihlendirilmektedir.

Boyuna dikdörtgen planlı moloz taş ve ahşap hatıllı duvar örgüsüne sahip olan yapı önceden toprak damlı iken sonradan kırma bir çatı ile alaturka kiremit ile örtülmüştür. Doğu ve batı kenarlarda birer kapısı bulunmaktadır. Ahşap sütunlarla taşınan, ahşap kirişlemeli tavana sahiptir. Harim kuzey-güney doğrultusunda iki sıra halinde üçer ahşap sütun ile üç sahına ayrılmıştır. Doğu duvarı ortasında kare taş kaideli, tuğla gövdeli minarenin camiye sonradan ilave edilmiş olduğu anlaşılmaktadır.

Kible duvarı ortasında yer alan alçı mihrapta, birbiri ardınca tekrar edilen Kelime-i Tevhit yazılı bordürden sonra içe doğru örgü motifli bordür ile geometrik geçmeler yer alır. Caminin ahşap minberi bazı kısımları yenilenmiş olmakla beraber büyük kısmı orijinal olup 15. yüzyıl ahşap işçiliğini ortaya koymaktadır. Geometrik geçmeler halinde yapılmış olan yan aynalıkta geometrik parçalar içine oyma tekniğinde palmet, yaprak ve rumilerle bezenmiştir.

BEYPAZARI AKŞEMSETTİN CAMİİ

BEYPAZARI AKŞEMSETTİN CAMİİ

Cami, Ankara Caddesi, Beytepe Sokakta bulunmaktadır.

Eğimli bir arazide yer alan cami dikdörtgen planlıdır. Beden duvarları kesme taştan olup, ahşap tavanlıdır. Kuzeydoğu köşede kare kaidesi üzerinde basık kürevî kürsülü minaresi çokgen gövdelidir. Yuvarlak kemerli giriş kapısı ve yay kemerli pencereleri vardır. Arazinin eğimli oluşundan dolayı caminin altına dükkânlar yapılmıştır. Birinci katın zemin hizası ve saçak seviyesi pahlı silmelerle sona erer. Mihrabı yarım silindirik basit bir niş halinde olup yenidir. Fatih Sultan

Mehmet'in hocası Akşemsettin adına 15 .yüzyıl ortalarında yapılmış olduğu rivayet edilen cami, son olarak 19.yüzyıldaki mimarisine göre Vakıflar Genel Müdürlüğüne yeniden yapılmıştır.

2012 yılında onarımı yapılmıştır.

BEYPAZARI BALOĞLU CAMİİ

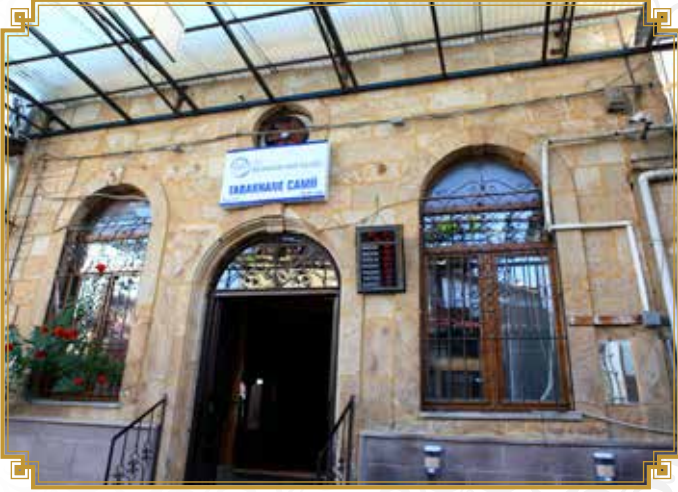
BEYPAZARI BALOĞLU CAMİİ

Cami, Zafer Mahallesi'nde Kalekapısı Sokağı ile Dibekönü Sokağı'nın keşiştiği köşede yer almaktadır. Burada yapılan ilk yapının 1883 yılında meydana gelen yangında yandığı veya daha sonra halk tarafından yerine kerpiç bir cami inşa edildiği belirtilmektedir. Bugünkü cami ise kerpiç camiye benzetilerek, 1967 yılında yeniden yaptırılmıştır. Mevcut cami düz bir arazi üzerinde kâgır olarak yapılmıştır. Boyuna dikdörtgen planlı olup üst örtü betonarme döşemeye oturtulmuştur. Marsilya tipi kiremitle örtülü kırma çatılıdır. Taş örgülü cephe duvarları sıvalıdır. Pencereler kuzey-güney ve doğu-batı yönlerde aynı doğrultuda açılmış ince – uzun formlu yuvarlak kemerlidir. Harimin kuzey-doğu köşesinde üzeri çinko levha kaplı ahşap, tek şerefeli minaresi çatı içerisinden yükselmektedir. Mihrap fabrikasyon mavi-beyaz çini seramikle kaplıdır.

BEYPAZARI TABAKHANE CAMİİ

BEYPAZARI TABAKHANE CAMİİ

Beytepe Mahallesi'nde yer alan cami, Söylemezzade Hafız Hüseyin Efendi tarafından 1896 tarihinde yaptırılan Osmanlı dönemi yapısıdır.

Kare planlı, duvarları düzgün kesme taşlarla yapılmıştır. Batı cephe-
de üç, doğu cephede bir dikdörtgen pencere, kuzeyde üç yuvarlak
pencere görülür. Güney duvarın ortasında maviye boyanmış mihrap
ve yeşile boyanmış ahşap minber yer alır. Kuzeyde ahşap kadınlar
mahfeli vardır. Caminin üstü kiremit çatı ile örtülüdür. Kuzeybatı kö-
şede ahşap minaresi bulunmaktadır. Caminin eski Türkçe dört satırlık
yapım kitabesi vardır.

BEYPAZARI HOCA KIRIŞ MESCİDİ

BEYPAZARI HOCA KIRIŞ MESCİDİ

İstiklal Mahallesi, Çınar Sokakta yer alan Abbaszadeler tarafından yapıldığı bilinen mescidin inşa kitabesi olmayıp, ancak mihrap bordüründe “ sene 1304” ibaresi 1887 yılında veya buna yakın tarihte yapıldığı anlaşılabilir.

Yapının batı duvarı ahşap çatki arası kerpiç dolgu, diğer kısımları taştan yapılmış olup, dıştan sıvanmıştır. Kare planlı yapının üstü içten ahşap tavan, dıştan çinko kaplı kırma çatıyla örtülüdür. Batı cephenin sağında avluya bakan giriş kapısı ile iki büyük bir küçük pencere bulunmaktadır. Mihrap alçı kalıplama tekniğinde yapılmış duvar yüzeyinde öne çıkıntılı, yarım daire formlu mihrap nişi üzerinde yer alan kavsara boşluğu alçı perde ile kapatılmıştır. Ortadaki yazı, iki yanında bitkisel motifli bordürler mihrap nişini üç yönden çevreler.

BEYPAZARI İMARET CAMİİ

BEYPAZARI İMARET CAMİİ

Beytepe Mahallesi'nde yer alan cami, 1887 yılında inşa edilmiştir.

Günümüze özgün mimari özelliklerini büyük ölçüde yitirerek gelen yapı, mihrap yönünde dik uzanan dikdörtgen planlı harim ile harimin kuzeyine sonradan ilave edilmiş bir ön giriş mekânından oluşmaktadır. Yapının üzeri kiremit kaplı çatı ile örtülüdür. Beden duvarları, taş kaide üzerinde kerpiç örgülüdür. Harimin üzeri ahşap çitallı tavanla örtülüdür. Tavanın ortasında, merkezden dışarıya yayılan ışınlar şeklinde düzenlenmiş göbek yer almaktadır. Kuzeyinde kadınlar mahfeli bulunan harimin güney duvarı ekseninde yer alan yarım daire nişli mihrap alçıdan yapılmıştır. Mihrabın kavsarasının önünde ajur tekniğiyle yapılmış alçı perde süslemesi bulunmaktadır.

Cami, 1980 yılında onarılmıştır.

BEYPAZARI KARACAAHMET TÜRRESİ

BEYPAZARI KARACAAHMET TÜRRESİ

Kitabesi ve herhangi bir yazılı belge bulunmayan türbenin yapılış tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Türbenin mimarisine ve yapı malzemesine göre 19. yüzyılın ikinci yarısına tarihlendirilmektedir.

Rüstem Paşa Mahallesi'nde yer alan yapı, düz ahşap tavanlı bir ön mekân ile buraya batı yönden bitişik kubbeli bir ikinci mekândan meydana gelmektedir. Ön mekân düzgün olmayan dörtgen plan şeması gösterirken, kubbeli mekân kareye yakın ölçülerdedir. Türbeye doğu cephenin kuzey köşesindeki yuvarlak kemerli bir ahşap kapıyla girilir. İki mekân arasında dolap görünümüne bir kapı açıklığından geçiş sağlanmıştır. Her iki yapı, dıştan kırma çatı ile örtülüdür. İkinci mekan tromplarla geçilen bir kubbeye örtülüdür. Kubbesi kiremit çatıyla örtülü olduğundan dıştan fark edilmemektedir.

Dış cepheler kaba yonuve moloz taş örgülü, ön mekân olan birinci bölümün doğu ve güney cephe köşeleri kesme taş örgülüdür. Her iki mekânın güney cepheleri ortasında birer adet dikdörtgen çerçeveli, ancak farklı ölçülerde demir parmaklıklı pencere açıklığı yer almaktadır. Girişin hemen güneyinde, cephe duvarına yarı gömük durumda, gri mermerden devşirme sütun gövdesi bulunmaktadır. Ön mekânda batı duvarına yakın, iki adet, batı duvarına kemer şeklinde açılmış bir delikten geçirilerek kubbeli mekâna dahil edilmiş bir adet olmak üzere toplam üç adet mezar yer almaktadır. Kubbeli mekânda ise değişik büyüklüklerde dört adet mezar bulunmaktadır.

BEYPAZARI KAZGANCI MESCİDİ

BEYPAZARI KAZGANCI MESCİDİ

Kitabesi olmayan mescidin 19.yüzyılda yapılmış olması mümkündür. İstiklal Mahallesi'nde küçük meydana yer alan mescit kâgir, boyuna dikdörtgen planlı çatılı, küçük bir yapıdır. Kaba yonutaş kullanılarak yapılan mescidin üstü kiremit çatı ile örtülüdür. Kuzeyde doğrudan mescide girişi sağlayan kapı olup batı cephesinde iki alt, bir üst pencere olup diğer cephelerinde pencere açılımı yoktur. Mescidin kuzey-batı köşesinde üç basamaklı bir ezan taşı bulunmaktadır. Mescide kuzey cephedeki tek kanatlı kapı ile girilmektedir.

Harim tavanı düz ahşaptır. Mihrabı yarım silindirik basit bir niştir.

BEYPAZARI KURŞUNLU (EVSAT HOCA NAZIR) CAMİİ

BEYPAZARI KURŞUNLU (EVSAT HOCA NAZIR) CAMİİ

Kuzeyden güneye doğru eğimli arazi üzerinde yer alan cami, giriş kapısı üzerindeki kitabeye göre 1685 M. (1096 H.) yılında inşa edilmiştir. Bazı kayraklarda bu kitabenin onarım kitabesi olduğu ve caminin Sadrazam Nasuh Paşa tarafından, 1613 yılında tamamlanan Suluhan'la beraber inşa edildiğinden bahsedilmektedir. Caminin inşa tarihine yakın bir tarihte geçirdiği yangın veya deprem neticesinde ağır hasara uğradığı ve 1685'de onarım sonrasında Nasuh Paşa adı terk edilerek "Kurşunlu" veya "Evsat Hoca Nazır" cami adları kullanılmış olmalıdır.

Kareye yakın dikdörtgen planlı harimin önünde üç açıklıklı son cemaat mahalli üzeri dört adet baklavali başlıkları olan sütunlarla taşınan üç kubbeye örtülü bir revak şeklindedir. Harimin üzeri sekizgen bir kasnak üzerine oturan yaklaşık 12 m. çapındaki kubbe ile örtülüdür. Kuzeybatı köşede tek şerefeli minare yükselmektedir. Duvarlardaki pencereler altta dikdörtgen çerçeveleri üzerinde sivri kemerli alınlıklı, üsttekiler sivri kemerli, kasnak da sivri kemerli ve alçı şebekelidir. Harim kuzeyinde dört adet sekizgen sütun üzerine oturtulmuş klasik baklavali başlıklar ve sivri kemerleriyle ayrılmış ahşap zeminli mahfel yer almaktadır. Mihrap alçı kalıplama tekniği ile yapılmış, bitkisel, iplik Rumi süslemeli bordürler, gülbezek ve çarkıfelek motifli kabalarla bezenmiştir. Taç kısmı palmet dizisi şeklinde oluşturulmuştur.

Restorasyonu 2008 yılında yapılmıştır.

BEYPAZARI PAŞA HAMAMI

BEYPAZARI PAŞA HAMAMI

Cumhuriyet Mahallesi, Yenice Sokak'ta yer alan hamamın hangi yüzyılda inşa edildiğine dair herhangi bir yazılı bilgi veya belge bulunmamaktadır. Ancak, karşısında yer alan ve 17. yüzyıla tarihlendirilen Alaaddin Camii ile birlikte ya da külliye geleneği içerisinde camiden önce inşa edildiği düşünülmektedir.

Meyilli bir arazi üzerine, taş malzemenen kâgir olarak inşa edilmiş yapı, doğu-batı doğrultusunda dikdörtgen planlıdır. Kare planlı bir sıcaklık bölümü ile iki yanında yer alan birer halvet hücrelerinden oluşan bir plana sahiptir. Sıcaklık bölümünün üzeri daha büyük bir kubbe ile halvet hücrelerinin üzerleri ise daha basık ve küçük birer kubbe ile örtülüdür. Kubbelere geçişler pandantifle sağlanmıştır. Hamamın aydınlatması kubbelerde yer alan tepe ışıklıkları ile sağlanmıştır. Soğukluk ile 1884 yangınında yanan soyunmalık kısımları, kâgir beden duvarları üzerine betonarme döşemeli olarak yenilenmiştir.

Zaman içerisinde çeşitli tadilatlar geçirmiş olan hamam en son 2007 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce onarılmıştır.

BEYPAZARI SULTAN ALAADDİN CAMİİ (CAMİİ KEBİR)

BEYPAZARI SULTAN ALAADDİN CAMİİ (CAMİİ KEBİR)

İHer ne kadar Selçuklu hükümdarı Sultan Alaaddin'e mal edilmekte ise de mimari karakteri yapının 17. yüzyıla ait olduğunu gösterir. Muhtemelen, bugünkü caminin yerinde önceden başka bir cami olduğu ve eski caminin yıkılması sonrasında yerine bugünkü caminin yapıldığı sanılmaktadır. Eski caminin adı Sultan Alaeddin Camii olarak yeni camide de kullanılmış olmalıdır.

Dikdörtgen plana sahip kiremitli kırma çatı ile kapatılmış yapının, oldukça kalın kesme taştan beden duvarları büyük ölçüde orijinalliğini korumaktadır. Kuzeybatı köşedeki minare kaidesinin yarısı yeniden yapılmış olup gövdesi tuğla, şerefesi taştandır. Evvelce üç nefli olduğu söylenen tavanının, 1300 H. yangınından sonra ahşap tavanlı olarak yapıldığı bilinmektedir.

Caminin 2007 yılında onarımı gerçekleştirilmiştir.

BEYPAZARI SULUHAN (NASUHPAŞA HANI)

BEYPAZARI SULUHAN (NASUHPAŞA HANI)

17. yüzyıl başında sadrazamlık yapmış olan Nasuh Paşa tarafından yaptırılmıştır. Suluhan'ın vakfiye tarihi 1613 M. (1022 H.)'dir.

Suluhan klasik Osmanlı şehir içi hanları tarzında yapılmıştır. Kareye yakın dikdörtgen planlı ve iki katlıdır. Sadece güney ve doğu duvarları ayakta duran eserin giriş cephesi sağlam vaziyettedir. Giriş kapısı beşik tonozlu büyük bir eyvan içine alınmıştır. Basık yay kemerli kapı üzerinde iki çatallı bir kılıç resmi ile iki satır halindeki kitabesi bulunmaktadır. İç avlu etrafında sıralanan han odaları, birer kapı ve pencere ile iç avluya bakan cephelere açılmaktadır. Hanın beden duvarlarında genellikle moloz taş kullanılmış, yer yer kesme taş ve tuğla malzemeyle de yer verilmiştir.

Hanın giriş kapısı üzerinde üç satırlık Türkçe onarım kitabesine göre Kaymakam Mehmet Hurşit Bey tarafından 1918 – 1921 tarihleri arasında onarım yaptırıldığı anlaşılmaktadır. 2009 yılında başlanan onarım çalışmaları günümüzde devam etmektedir.

BEYPAZARI TAŞ MEKTEP

Dış görünümü ve plan şemasıyla tipik bir Türk evini yansıtan yapı, 1970'li yıllara kadar mektep ve ilkokul daha sonra Kur'an kursu binası olarak hizmet vermiştir. Yapının giriş kat bölümünün taş örgülü olmasından dolayı halk tarafından "Taş Mektep" olarak adlandırıldığı düşünülmektedir. Beypazarı Belediyesi ile Vakıflar Genel Müdürlüğü arasında yapılan protokol sonrasında onarımı gerçekleştirilmiştir. Bugün restoran olarak hizmet vermektedir.

Yapı, kuzeyden güneye doğru oldukça eğimli bir arazi üzerinde inşa edilmiştir. Kuzey ve güneyinde istinat duvarları arasındaki teraslandırılmış alanda yükselen yapı zemin ve birinci kattan meydana gelmektedir. Cephe duvarı bodrum kat görünümündeki alt kısımda kaba yonuörgülü, zemin ve birinci kat seviyelerinde ise bağdadi olarak inşa edilmiştir.

Yapının her iki katında da iç sofalı plan şemasına sahiptir. Sofanın iki yanında derslikler, kuzey köşede "U" formulu bir merdiven ile güney ucunda tek yönlü, üç cepheli bir çıkması bulunmaktadır. Cephelerde taş örgülü duvarlar ile bağdadi duvarlar birbirlerinden ahşap pervazlarla ayrılmıştır. Doğu cephesine üç katlı yine okul olarak kullanılmış bir bina yerleştirilmiştir.

Alt ve üst katta dikdörtgen pencere açılımları, batıda kemerli bir pencere ile küçük bir pencere ve sonradan açıldığı anlaşılan bir tali kapı vardır. Doğu cephesi pencereleri ise yanına bitişik bina ile kapalıdır. Güney cephesinin ortasında düşük kotta kemerli giriş kapısı bulunmaktadır.

BEYPAZARI YENİ (HANLARÖNÜ) CAMİİ

BEYPAZARI YENİ (HANLARÖNÜ) CAMİİ

Beytepe Mahallesi Develik Sokak No: 2'de, Hacı Abdullahzade Mustafa Efendi tarafından 1897 yılında yaptırılmıştır.

Yamuk planlı olan caminin duvarları düzgün kesme taş örgülüdür. Pencereleri yuvarlak kemerli, tavanı ahşaptır. Mihrabı çini seramik ile kaplıdır. Batı cephesinde yer alan dört dükkân ile önceden abdest musluklarını besleyen su haznesinin teşkil ettiği bir zemin kat üzerinde yükseltilmiştir. Batı cephesi, Develik Sokak üzerindeki dükkân sırasının sonunda yapılan bir kırılmayla devam etmektedir. Kuzyedeki pencere açılımı olmayan mahal, belirli noktadan sonra içe doğru kırılarak giriş mahalli daraltılmıştır. Camiye daraltılmış bu bölümdeki merdivenle ulaşılmaktadır. Dışı saca kaplanmış beş şerefeli ahşap minaresi kuzeydoğu köşededir. Yapının güney ve batı cepheleri, pencere söveleri ve saçak friziyle benzer karakterli ve dış silüette dikkat çekmektedir. Bu cephelerdeki pencereler yuvarlak kemerli ve dış çıkıntılı taş örgülere sahiptir. Güney cephede iki yanda yuvarlak kemerli pencereler ile mihrap üzerinde yuvarlak ve altta doğu köşede su deposunun kare gözetleme penceresi bulunmaktadır. Her iki cephede içbükey ve dışbükey hatlara sahip profilli konsol dizisinin olduğu saçak silmesi vardır. Kuzey ve doğu cepheleri sağırdır. Doğü cephe sıvalı ve boyalıdır. Bu duvarın kuzeyine yakın köşesine tali bir kapıyla mahfil katına giriş verilmiştir.

ÇAMLIDERE ÇUKURÖREN KÖYÜ CAMİİ

ÇAMLIDERE ÇUKURÖREN KÖYÜ CAMİİ

Harim kapısının kemerli bölümündeki ahşap kitabede, caminin 1872–73 M. (1289 H.) tarihinde yapıldığı yazılıdır.

Boyuna dikdörtgen planlı olarak inşa edilmiştir. Beden duvarları yığma moloz taştan olup köşeleri düzgün yonutaşındandır. Ahşap tavanlıdır. Kemerli, kanatlı ahşap kapı ile son cemaat mahalline, kemerli, taş söveli, dikdörtgen kanatlı ahşap kapı ile harime girilir. Kuzeyindeki ahşap kadınlar mahfelinin alınlığı geometrik çitalarla süslenmiştir. Mahfelin alt kısmında da geometrik motifli, yuvarlak bir göbek ve kasetleme şeklinde çitalar yer alır. Caminin ahşap tavanının kadınlar mahfelinin korkuluk hizasına kadar olan kısmı oldukça gösterişlidir. Çökertme tavanın etrafını dört köşe bordür çevreler. Bordürlerin derin kenarları boya ile yapılmış balıksırtı, alt kısımları da geometrik çitalarla bezelidir.

Caminin duvarlarında, çoğunlukla kemerli ahşap doğrama pencereler vardır. Mihrap oldukça basit olup yarım silindirik niş şeklidir ve konik olarak sivrilir. Ahşap olan minberinin korkuluk ve süpürgelikleri dikdörtgen panolarla dekore edilmiştir. Eskiden harimin kuzeydoğu köşesinde yer alan ahşap minaresi çökmüştür ve bugün mevcut değildir.

ÇAMLIDERE ELMALI KÖYÜ CAMİİ

ÇAMLIDERE ELMALI KÖYÜ CAMİİ

Caminin kitabesi olmadığından kesin yapılış tarihi bilinmemektedir.

Kare planlı, kesme taş örgülü üzeri sıvalı beden duvarları olup gövdenin ortasında sekizgen kasnak üzerindeki kubbesi kiremit çatı ile örtülüdür. Düz ahşap tavanlı son cemaat yerinden ahşap çift kanatlı kapıdan harim mekâna giriş sağlanmıştır. İbadet mekânı içten görülen kubbe ile örtülüdür. Köşelerde kubbeyle tromplarla geçiş sağlanmıştır. Kasnakta yuvarlak kemerli pencereler yer almaktadır. Pencere araları ve kubbede kalem işleri süslemelerin eski onarımlar sırasında yapıldığı öğrenilmiştir.

Giriş üzerinde yer alan ahşap direklerle taşınan ahşap kadınlar mahfelinin orta kısmı, harime doğru yarım dairevi olarak çıkma yapmıştır. Çıkma üzeri sepetkulplu kemerli, yanlar yuvarlak kemerlidir. Sivri kemerli mihrap nişinin etrafı kabara motifleri ile çevrilmiştir. Ahşap minare, girişin sağ tarafında yer almakta olup şerefe altı ahşap sarkıtlarla süslenmiştir.

ÇAMLIDERE MERKEZ (BÜYÜK) CAMİİ

ÇAMLIDERE MERKEZ (BÜYÜK) CAMİİ

Cami, 19. yüzyıl sonlarına tarihlendirilmektedir.

Dikdörtgen planlı, ahşap tavanlı yapının üzeri alaturka kiremit kaplı kırma çatı ile örtülmüştür. Caminin beden duvarları, batı cephesi hariç, moloz taş örgülü ve horasan sıvalıdır. Batı cephesi ise su basman seviyesine kadar kaba yonutaşı, üst bölümü düzgün kesme taş örgülüdür.

Cami, 2008 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce onarılmıştır.

ÇAMLIDERE PEÇENEK KÖYÜ CAMİİ

ÇAMLIDERE PEÇENEK KÖYÜ CAMİİ

Peçenek Köyü'nde bulunan cami, mimari üslubuna göre 15. yüzyıl tek kubbeli mescitleri tarzındadır.

Kare planlı, üzeri kubbe ile örtülü caminin önünde üç bölümlü ve kubbeli son cemaat yeri bulunmaktadır. Yapının moloz taş örgülü beden duvarları, kirpi saçakla nihayetlenmektedir. Harim mekânını örten kubbe, sekizgen bir kasnağa oturmaktadır. Minare, caminin kuzeybatı köşesinde yer almaktadır. Son cemaat yerinin üzerini, dıştan sekizgen kasnaklı üç adet küçük kubbe örtmektedir.

Harimin üzerini örten kubbeye yerleştirilmiş olan delikli çömlerler, içeride akustik yaparak sesi yükseltmektedir. Güney duvar üzerindeki mihrap özgün değildir. Ahşap minberin süpürgelik kısmı palmet motifleriyle süslüdür.

Caminin onarımı 2012 yılında yapılmıştır.

ÇUBUK MAHMUTOĞLAN KÖYÜ CAMİİ

ÇUBUK MAHMUTOĞLAN KÖYÜ CAMİİ

15. yüzyıl eseri olan caminin yaptıranı bilinmemektedir.

Caminin mütevazı hacmine rağmen orijinal durumdaki moloz taş dış duvar dokusu ve yapısal ahşap elemanları ile dikkat çekici bir özellik arz etmektedir. Moloz taş doku içerisinde kuzey ve batı cephelerinde tarihi önem taşıyan, diğerlerinden daha büyük ve süslemeli taşlar mevcuttur. El yapımı oymalı payandalar ise caminin en dikkat çekici öğeleri olarak ön plana çıkmaktadır.

Caminin onarımı 2008 yılında gerçekleştirilmiştir.

GÜDÜL KADIOBASI KÖYÜ CAMİİ

GÜDÜL KADIOBASİ KÖYÜ CAMİİ

Cami kareye yakın dikdörtgen planlıdır. İki ahşap direk ve duvarlarla taşınan ahşap kadınlar mahfeli bulunmaktadır. Korkuluğu çitalardan kafeslemelidir. Beden duvarları kaba yonu moloz taş, pencere ve kapı söveleri ile duvar köşeleri kesme taş örgülüdür. Düz ahşap tavanın ortasında ahşaptan yuvarlak formlu ışınsal bir göbek, az içe çekik olan tavanın köşelerinde aynı motifin dörtte biri yapılmıştır.

Ahşap minberinin korkuluğu, yan aynalık ve giriş kapısı üzerinde geometrik çerçevelerin içi çiçek rozetleri ile bezelidir. Yarım silindirik mihrabın içinde ve çerçevesinde kalem işi olarak natüralist çiçek, perde, püskül, kandil ve hat yazıları bulunmaktadır. Tavanla duvarın birleştiği kenarlar ve pencerelerin üstüne taç oluşturacak şekilde bitkisel motifler, aralarına da vazodan çıkan çiçek ve meyve motifleri kalem işi olarak yapılmıştır. Kuzeybatı köşede tek şerefeli 1997 yılında yapılmış olan kesme taşın minaresi bulunmaktadır.

Harim duvarında kalem işi olarak yazılmış minberin sağında, dikdörtgen yapım kitabesi olup üzerinde 1904 M. (1320 H.) tarihi okunmaktadır. Kuzey duvarı üzerinde kapalı müezzin mahfeli içinde bulunan kalem işi ustasına ait diğer kalem işi kitabede 1906 M. (1322 H.) tarihi okunabilmektedir.

HAYMANA BÜYÜK (MERKEZ) CAMİİ

HAYMANA BÜYÜK (MERKEZ) CAMİİ

Mihrabında yer alan tarihe göre 1890 yılına tarihlendirilen cami, ilçe merkezinin batısında eğimli bir araziye inşa edilmiştir.

Kuzey kısmı avluya bakmakta olup güneyinde kot farkından dolayı altında dükkânlar bulunmaktadır. Dikdörtgene yakın planda, kâgir ve çatılı bir yapıdır. Beden duvarları kesme taştandır. Kuzeybatı köşede minaresi silindirik gövdeli, kare planlı yüksek kaide üzerinde yükselmektedir. Giriş kapısı ve pencereleri kemerlidir. Kapının iki yanındaki taş işlemler harimi oldukça sade bırakılmıştır. Çıtalı ahşap tavanının mihrap önünde ve ortada birer göbek vardır.

KALECİK DAVUT DEDE (DOKUZLAR) TÜRBESİ

KALECİK DAVUT DEDE (DOKUZLAR) TÜRBESİ

Cıvık Mahallesi'nde yer alan türbenin kitabesi olmayıp kesin inşa tarihi bilinmemektedir.

Düz ve süsleme unsuru taşımayan bir yapı olan türbe, kareye yakın dikdörtgen planlı olup toplam 130 m² alana sahiptir. Üst örtüsü kırma çatılı ve kiremit örtülüdür. Beden duvarları irili ufaklı moloz taştan, üzeri yer yer sıvalı yapılmıştır.

Türbe içinde toplam dokuz adet mezar bulunmaktadır.

KALECİK GÖKÇEÖREN KÖYÜ CAMİİ

KALECİK GÖKÇEÖREN KÖYÜ CAMİİ

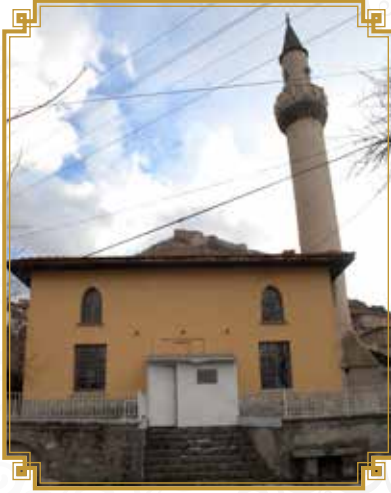
Cami, 19. yüzyıl sonlarında inşa edilmiştir. Beden duvarları kesme taş örgülü caminin üzeri kiremit kaplı çatı ile örtülüdür. Ahşap tavanlıdır. Kuzeyinde açık son cemaat yeri bulunmaktadır. Caminin minaresi kuzeybatı köşesindedir. Harimin üzerini örten ahşap tavan, çeşitli renkte boyanmış geometrik ve bitkisel motiflerle bezenmiştir. Yapının en dikkat çekici özelliği güzel ahşap işçiliğidir.

Cami, 2006 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce onarılmıştır.

KALECİK KALE (OSMAN EFENDİ) CAMİİ

KALECİK KALE (OSMAN EFENDİ) CAMİİ

Kitabesi olmayan caminin yapım tarihi bilinmemektedir.

Cami yaklaşık kare planlı, moloz taş duvar örgülü bir yapıdır. Minaresi kuzeybatı köşede yer almaktadır. Duvarlarda üstte yer alan pencereler sivri kemerli, alttakiler dikdörtgen planlıdır. Güney duvarın dış yüzünde mihrap çıkıntısı vardır. Dışta köşelerde silmeler mevcuttur. Kesme taştan yapılmış dikdörtgen kesitli kaide üstünde yükselen, silindirik gövdeli, tuğla örgülü minaresi vardır. Her cephede dörder pencere bulunmaktadır.

KALECİK KALE CAMİİ

Kale Camii 19. yüzyıl sonlarına aittir.

Cami, tek sahnalı bir harim kısmından oluşmaktadır. Dikdörtgen harim mekânı mihraba dik olarak uzanmaktadır. Yapı dıştan oldukça sade bir görünüme sahiptir. Kale Cami'nin beden duvarları kerpiç malzeme ile inşa edilmiştir. Yapının örtü sistemi dıştan kiremit kaplı kırma çatıdır.

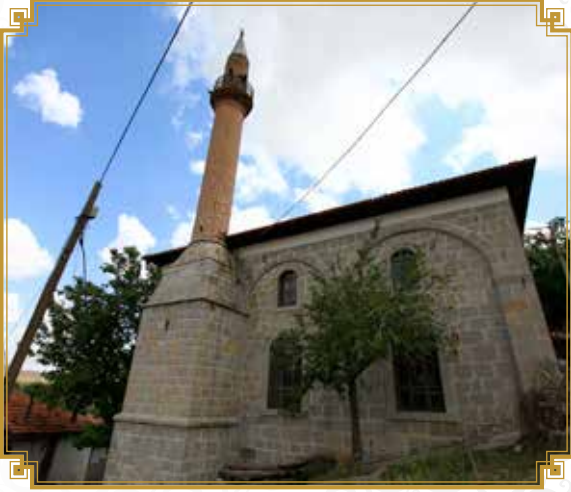
Harim bölümünde, kuzey yönde dört ayak ile taşınan ahşap mahfil yer almaktadır. Yapının orijinal alçı mihrabı vardır. Mihrap, kavsaralı niş ve nişi çevreleyen üç silme kuşağından oluşmaktadır.

KALECİK TABAKHANE CAMİİ

KALECİK TABAKHANE CAMİİ

Caminin içindeki yazılardan 1905–1907 yıllarında yapıldığı anlaşılmaktadır. Eğimli bir arazi üzerine inşa edilmiş olan cami kare planlı, kırma çatılı, ahşap tavanlı bir yapı olup beden duvarları düzgün kesme taş örgülüdür. Son cemaat yeri olmayan caminin, batı cephesinin kuzey köşesinde kaidesi kesme taşla örülmüş, silindirik tuğla gövdeli minaresi bulunmaktadır. Cami duvarlarının her cephesine üçer adet yuvarlak kemerli niş yapılmış, nişlerin içine pencereler yerleştirilmiştir. Mihrap üstünde küçük dikdörtgen pencere dışında, pencerelerin hepsi kemerli olup üsttekiler küçük alttakiler büyüktür. Pencerelerin tamamında söve ve kemerler dışa taşkındır.

Caminin onarımı 2006 yılında yapılmıştır.

KALECİK SARAY (ŞEHSUVAR) CAMİİ

KALECİK SARAY (ŞEHSUVAR) CAMİİ

Eserin günümüze gelmiş herhangi bir kitabesi bulunmamaktadır. Yapının duvarlarında kullanılan bir sıra taş ve üç sıra tuğla düzenlemesiyle oluşturulan almaşık teknik ve alçı mihrabı 14. yüzyıl sonu 15. yüzyıl başı özellikleri taşımaktadır. Caminin banisi Şehsuvarzade es Seyit Mehmet Paşa'nın annesi Şerife Hatice Hatun'dur.

Saray Cami kareye yakın planlı bir yapıdır. Kuzey cephede, orijinalde bir son cemaat yerinin bulunduğu kaynaklarda bahsedilmektedir. Orijinal mihrap, alçı malzemeden kalıplama tekniği ile panolar halinde oluşturulmuştur.

KALECİK ŞEYH ALİ (ALİÇOĞLU) TÜRBESİ

KALECİK ŞEYH ALİ (ALİÇOĞLU) TÜRBEŞİ

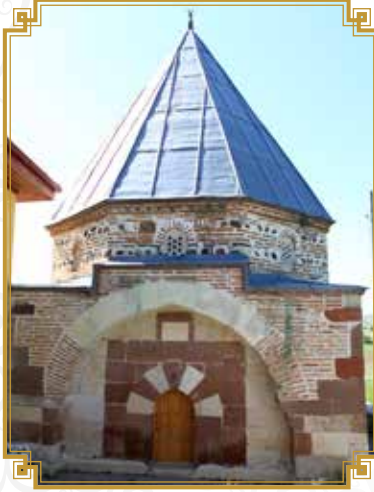
Kitabesi olmayan türbenin kesin yapım tarihi ve kim tarafından yapıldığı bilinmemektedir. Kalecik ve civarındaki benzer dini yapılarla karşılaştırıldığında yapının 19. yüzyıldaki yapılarla paralellik gösterdiği görülmektedir. Bu yüzden tarihlendirmede türbe mimarisini 19. yüzyıla yerleştirmek doğru olur. Türbenin önündeki eklenmiş bir odadan oluşan yapının ise 20. yüzyıl ortalarında yapıldığı düşünülmektedir.

Türbe yapısı, İlçe Merkezi'nin Kale Mahallesi'nde, doğudan batıya yüksek eğimle alçalan kale yamacına inşa edilmiştir. Türbenin ön cephesine bitişik oda ve koridordan oluşan eklenti yapıdan geçilerek asıl türbe yapısına ulaşılır. Türbede kerpiç, taş ve ahşap malzeme kullanılmıştır.

Yapının beden duvarları moloz taş temel üzerine yığma kerpiç malzemedir yapılmıştır. Türbenin kerpiç duvarlarındaki pencerelerin alt ve üstlerinde ahşap hatıllar kullanılarak dayanıklılık artırılmaya çalışılmıştır. Türbe yapısı beşik çatılı, eklenti ön mekân kırma çatılıdır. Her ikisinin de çatı üzeri Marsilya tipi kiremit ile örtülmüştür. Türbenin beden duvarları sıvasız ve boyasızdır. Türbe odasında üç adet sanduka mezar yer alır. Büyük olan mezarın Horasan'dan gelen şeyhlerden olan Şeyh Ali'ye ait olduğu bilinir. Diğer iki mezarın ise annesi ve kızına ait olduğu söylenmektedir.

KAZAN DURHASANŞAH TÜRRESİ

KAZAN DURHASANŞAH TÜRRESİ

Kazan İlçesi'ne bağlı Tekke (Verimli) Köyü'nde yer alan türbe, kapı kemerindeki kitabeğe göre 1421 yılında inşa edilmiştir.

Kare planlı yapının üzeri, sekizgen bir kasnağa oturan piramidal külahla örtülüdür. Türbenin gövdesi ince yonu taştan inşa edilmiş olup kasnağı ve külahı tuğladır.

Türbe 2010 yılında onarılmıştır.

KAZAN SARAY KÖYÜ CAMİİ

KAZAN SARAY KÖYÜ CAMİİ

Eski İstanbul yolu üzerinde Saray Köy'ünde yer alan cami dikdörtgen planlı, ahşap çatılı bir yapıdır. Kuzeydeki basık kemerli cümle kapısının kemer ve söveleri gök mermerdendir. Sivri kemerli derinliği az bir kapı kavsarası vardır. Kavsara kemerinin içi tuğladan geometrik motifler meydana getirecek şekilde süslenmiştir. Caminin kuzey ve güney cephelerinde ikişer, sivri tuğla kemerli pencereler vardır. Pencerelerin kemer alınlıkları klasik tuğla örgü ile süsüdür. Sivri kemerli üst pencereler geçirdiği onarım sonrası alçı içlik ve dışlıklar yapılmıştır. Cami içten sıvalıdır. Alçı işçiliği güzel olan mihrabın sadece mukarnaslı ve etrafındaki süsleme bordürler orijinaldir. Kesme taşla yapılmış minare kaidesinden tuğla gövdeye üçgenlerle geçilmiştir. Silindirik gövde ve şerefe altı üç sıra kirpi saçaklıdır. Mimarisine göre 17.yüzyılda yapılan cami 1964 yılında onarım görmüştür.

KIZILCAHAMAM İĞCELER KÖYÜ CAMİİ

KIZILCAHAMAM İĞCELER KÖYÜ CAMİİ

Kitabesinde yapım tarihi okunamayan caminin muhtemelen 19. yüzyıla ait olduğu düşünülmektedir.

Eğimli bir arazi üzerine boyuna dikdörtgen planlı inşa edilmiş olan camii, kırma çatılıdır ve üzeri Marsilya tipi kiremit ile örtülüdür. Kesme taş olan beden duvarlarının üzeri yakın dönemde betonarme siva ile sıvanmıştır. Doğu duvarının kuzey tarafında taşa oyulmuş, içinde altı adet üçgen bulunan yuvarlak bir rozet göze çarpar. Son cemaat yeri olmayan camiye giriş kuzeydendir.

Kanatlı ahşap harim kapısı taş söveli ve silme kornişlidir. Kapının üstünde eski yazı ile yazılmış yatay dikdörtgen orijinal kitabe bulunmaktadır. Harim girişinin her iki tarafında ahşap müezzin mahfelleri yer alır. Sağdaki müezzin mahfelinin köşesinden ahşap bir merdivenle kadınlar mahfeline çıkılır. Atölye işi ahşap korkuluklu mahfelin yarım daire şeklinde çıkıntısı vardır. Mahfeli, dört tanesi tavana kadar yükselen profil yastıklı altı adet ahşap direk taşımaktadır.

KIZILCAHAMAM İĞCELER KÖYÜ CAMİİ

Harimin ahşap tavanının ortasında geometrik motifli ve testere ağızlı yuvarlak göbek yer alır. Göbeğin etrafını çitalardan oluşturulmuş kasetlemeli alan kaplar. En dışta paralel çitalı ve bitkisel motifli bölüm kasetlemeli alanı çevirir. Kadınlar mahfelinin yarım daire çıkıntısının altında da harim tavanı göbeğiyle aynı tip yarım göbek vardır. Taş mihrap basit yarım silindirik niş şeklindedir ve üzeri yağlı boya ile boyalıdır. Yine büyük bölümü yağlı boya ile boyalı ahşap minberin aynalık kısmına geometrik motifi ahşap kaplama yapılmıştır. Pencereler iç kısmı ahşap doğramalı, dış kısmından ahşap kafeslidir.

Caminin minaresi, güney duvarına bitişik olarak 1988 yılında yapılmıştır. Kesme taş kaplama kaidenin üzerinde harman tuğla örgülü tek şerefeli silindirik gövde yükselir. Şerefe altı kirpi saçaklıdır.

KIZILCAHAMAM PAZAR KÖYÜ - AŞAĞI CAMİİ

KIZILCAHAMAM PAZAR KÖYÜ - AŞAĞI CAMİİ

Caminin kesin yapım tarihi bilinmemektedir. Kapı kemerinin üzerindeki kartuş içinde yatay dikdörtgen mermer orijinal onarıma ait olabilecek kitabede 1872-73 tarihi yer almaktadır.

Düz bir arsa üzerine inşa edilmiş olan boyuna dikdörtgen planlı, ahşap tavanlı, kırma çatılı üstü kiremit örtülüdür.

Kapının kilit taşında da 1962 yılında tamir edildiği yazılıdır. Beden duvarları gri, kahverengi renkte kesme taş, kaba yonu taş ile örgülüdür. Duvar kalınlığı 85 cm dir. Batı duvarının kuzey kenarında geniş olarak sivri kemerli, sağır, derin olmayan bir niş dikkati çekmektedir. Camiye kuzey cephesinin ortasındaki yuvarlak kemerli taş söveli kapıdan girilmektedir

Ahşap tavan hafif çökertmeli yapılmış olup merkezde yuvarlak şualardan oluşan dairesel göbeği, köşelerde çeyrek göbekler yer alır.

Dikdörtgen formulu mihrabı 1990 yıllarda yenilenmiş olup mermer kaplama olarak yapılmıştır. Ahşap minberi de yakın yıllarda yapılmıştır.

Kuzeybatı köşede orijinal minaresi yer almakta olup taş kaideli, üçgenlerden oluşan tuğla pabuçtan, silindirik tuğla gövdeye geçilmektedir. Şerefe altı üç sıra kirpi saçaklıdır.

KIZILCAHAMAM PAZAR KÖYÜ - HACI ALİ CAMİİ

KIZILCAHAMAM PAZAR KÖYÜ - HACI ALİ CAMİİ

Cami kitabesine göre 1902–1904 tarihinde inşa edilmiştir.

Kareye yakın planlı ve kubbeli yapının beden duvarları düzgün kesme taştır. Duvar örgüsü açık renkte kesme taş örgülüdür. Sekizgen kasnak üzerindeki kubbesi kurşun kaplıdır. Kubbe kasnağında, köşeler ve ortalarda birer payanda kulesi bulunmaktadır. Altı üstlü olmak üzere yanlarda üçer, ön ve arkada ikişer penceresi olup alttakiler büyük, üsttekiler küçüktür. Caminin minaresi batı cephesinin kuzey tarafındadır. Kuzey cephenin ortasındaki kemerli kapısı açık ve koyu renkli taşlardan yapılmış olup üzeri kabartmalı kilit taşlıdır.

Harimin kuzeyinde ahşap kadınlar mahfeli vardır. Kubbeye köşe tromplarıyla geçilmektedir. Yuvarlak nişli mihrabın çevresini silmeler dönmüş olup taç kısmında üçgen alınlıkla sonlanmaktadır. Kapı portalının iki yanında iki adet yarım silindirik sütünce yer almaktadır. Bu sütuncelerin altta silmeli kaideleri, üstte silmeli başlıkları vardır. Camiyi yaptıran Hacı Ali Efendi'nin (Ölüm: 1330 H./1914 M.) mezarı minare kaidesinin hemen önünde yer almaktadır.

Cami, 2007 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce onarılmıştır.

KIZILCAHAMAM SEY HAMAMI

Güvem Bucağı Yukarı Kise Köyünde bulunan bu yapı, bir Roma hamamı kalıntıları üzerine inşa edilmiş kaplıca hamamıdır. Kitabesi bulunmayan hamamın ilk yapılışının 14. yüzyıl olduğu düşünülmektedir.

Bugünkü Osmanlı dönemi hamamın arkasında, Roma dönemine ait hamamın duvar kalıntıları yer almaktadır. Hamam "L" planlı, kadınlar ve erkekler bölümü olmak üzere iki ana bölümden ibaret olan, bunlara bağlı iki soyunmalık ve tabanından termal suyun çıktığı havuzu olan kubbeli, iki odadan oluşan bir plan düzenine sahiptir. Soyunmalığın güney duvarını ortalayan kemerli kapıdan havuz kısmına geçilmektedir.

Duvarların dışı kesme taş, içi moloz taş dolgulu olarak inşa edilmiştir. Kubbe kesme taştan inşa edilmiştir. Mekânların üstü alaturka kiremitle örtülüdür.

KIZILCAHAMAM YENİCE MAHALLESİ (ÇARŞI) CAMİİ

KIZILCAHAMAM YENİCE MAHALLESİ (ÇARŞI) CAMİİ

Cami 1949 yılında inşa edilmiştir.

Kuzey giriş cephesi Kazım Karabekir Caddesi'ne bakan cami, düz bir arazi üzerinde inşa edilmiştir. Boyuna dikdörtgen planlı caminin duvarları moloz taş, kapı ve pencere söveleri tuğla örgülüdür. Dıştan sıvasız, içten sıvalı ve boyalıdır. Kıрма çatılı üstü Marsilya tipi kiremit ile örtülüdür. Kesme taş kaide ve gövdeye sahip minaresi kuzeybatı köşededir. Düz ahşap tavanlı olup merkezde şualardan oluşan ahşap dairesel bir göbek vardır. Kuzeyinde ahşap kadınlar mahfeli bulunmaktadır.

Kuzey cephe duvarı önünde, ahşap direklerle taşınan ayrı bir çatı altında açık son cemaat yeri vardır. Güney duvarında üçgen biten taç kısmı, içi kalem işi motifler ve hat yazısı ile bezenmiş alınlığın iki kenarında yarım silindirik, yüksek, üstü kabara ile sonlanan ince sütunlu, kenar bordürlerinde mukarnası andıran motiflerin olduğu dikkat çekici bir alçı mihrabı vardır.

Cami, 2008 yılında onarılmıştır.

KIZILCAHAMAM YUKARI KİSE KÖYÜ CAMİİ

KIZILCAHAMAM YUKARI KİSE KÖYÜ CAMİİ

Güvem Bucağı, Yukarı Kise Köyü'nde bulunan, kitabesi olmayan caminin yapıtrani ve yapım tarihi bilinmemektedir.

Dikdörtgen planlı caminin beden duvarları kaba yonu taştan olup ahşap tavanlıdır. İbadet mekânının ortasında düz ahşap tavanı destekleyen, taş sütun yer almaktadır. Kare formlu pencerelerin dışlığı yekpare taştan oyulmuş şebekelidir.

Caminin onarımı 2006 yılında yapılmıştır.

MAMAK AKTAŞ (KÖPRÜBAŞI) CAMİİ

MAMAK AKTAŞ (KÖPRÜBAŞI) CAMİİ

Demirlibahçe Mahallesi, Plevne Caddesi'nde yer alan cami, 1954 yılında inşa edilmiştir.

Cami, kuzey-güney doğrultusunda dikdörtgen planlı harim ile doğu-batı yönünde dikdörtgen planlı son cemaat yerinden oluşmaktadır. Kiremit kaplı kırma çatısı ahşap saçakla sonlanmaktadır.

Harimin kuzeyinde, sonradan eklenmiş olması muhtemel, harimden daha alçak son cemaat yeri bulunmaktadır. Caminin minaresi, yapının batı cephesinin kuzey tarafındadır. Moloz taş örgülü kaide üzerinde yükselen minarenin gövdesi ve peteği tuğla örgülüdür. Harimin iç duvarları ve tavanı sıvalı ve boyalıdır. Güney duvar eksenindeki mihrabı ahşap lambri ile kaplıdır.

MAMAK HÜSEYİN GAZİ TÜRBESİ

MAMAK HÜSEYİN GAZİ TÜRBESİ

Karapürçek Köyü'nün batısında, Hüseyin Gazi Dağı'nda bulunan türbe, kitabesine göre 1463 M. (863 H.) yılında Fatih Sultan Mehmet tarafından yaptırıldığı öne sürülmektedir.

Sekizgen planlı türbe, moloz taşlarla inşa edilmiştir. Üzeri kubbe ile örtülüdür. Türbeyeye kuzeyinde bulunan ön mekândaki basık kemerli kapı ile girilmektedir. Kapının sağında dilimli kemerli bir niş bulunmaktadır. Türbenin pencerelerinin üzeri sivri kemerlidir. Kubbesi dıştan beton ile kaplıdır. İç mekânda, sekizgen gövdeden kubbeye, her cephedeki kemerlerle geçildiği görülmektedir. Doğu-batı doğrultusunda yerleştirilmiş bir mezarın bulunduğu iç mekânın güney duvarında sade bir mihrabiye yer almaktadır.

MAMAK KAYAŞ ESKİ (MERKEZ) CAMİİ

MAMAK KAYAŞ ESKİ (MERKEZ) CAMİİ

Kayaş Sempti'nde bulunan cami, mimari üslubuna göre 19. yüzyıl sonu, 20. yüzyıl başlarına tarihlendirebilir.

Kerpiçten inşa edilmiş küçük ölçekli bir yapı olan caminin üzeri kiremit kaplı çatı ile örtülüdür. Kare planlı caminin minaresi ahşaptır. Cami hariminin üzeri ahşap tavanla örtülü olup ortasında, merkezden yayılan ışınlar şeklinde düzenlenmiş bir göbek yer almaktadır. Alçı mihrabın çevresini bitkisel, geometrik ve yazı bezemelerle süslü birer silme çevrelemektedir.

NALLIHAN NASUH PAŞA HANI (KOCAPAN)

NALLIHAN NASUH PAŞA HANI (KOCAPAN)

1599 yılında Osmanlı veziri Nasuh Paşa tarafından yaptırılmıştır.

Dış duvarlar iri moloz taş ve kireç harçlıdır. Kapı dairevi geniş ve uzunca bir tonozdur. Tonozun içinde iki yanında sivri kemerli giriş kapısı olan iki tonoz daha uzanır ve buralar depo olarak kullanılmaktadır. İçi dört duvarla çevrili geniş ve uzun bir avludur. Duvarda kısa fasılalarla, n yukarıya kadar açık ocak yerleri vardır.

Han, 2007–2008 yıllarında kapsamlı bir onarım grmuŐtr.

NALLIHAN NASUHPAŞA CAMİİ

NALLIHAN NASUHPAŞA CAMİİ

Nasuhpaşa Mahallesi'nde yer alan cami, 16. yüzyılda Sadrazam Nasuh Paşa tarafından yaptırılan ve sonra yıkılan eski caminin üzerine inşa edilmiştir. Mevcut cami 1911 yılında Ankara-İstanbul yolunun yapımında görevli bir Fransız mühendisin nezaretinde, eski camiyle aynı planda, kasaba halkı tarafından yaptırılmıştır.

Cami dikdörtgen planlı, düzgün kesme taştan üstü ahşap çatılı ve alaturka kiremitli olarak inşa edilmiştir. Kuzeyde birbirine kemerlerle bağlanan sekiz adet kare sütunlu, iki yanı ve önü açık üstü ahşap çatı ile örtülü son cemaat mahalli yer almaktadır. İbadet mekânının ortasını, göbekli ahşap tavan örtmektedir. Mahfeli dört köşeli iki taş sütun üstünde, ahşaptandır. Caminin batı duvarına bitişik minare kesme taştan olup, şerefe altı dorik başlığı taşır.

Cami, 1970 ve 1992 ve son olarak 2005 yılında kapsamlı bir onarım görmüştür.

NALLIHAN TAPTUK EMRE TÜRBESİ

NALLIHAN TAPTUK EMRE TÜRBESİ

Nallihan İlçesi'nde Emrem Sultan Köyü'nde yer alan Taptuk Emre'ye ait türbenin yapım kitabesi olmadığından kesin yapım tarihi bilinmemektedir. Bazı kaynaklarda ilk yapılışının 14. yüzyıla ait olduğu tahmin edilmekte ise de bugünkü yapı 16-17. yüzyıllara tarihlendirilmektedir.

Eğimli bir arazi üzerine yapılmış olan türbe, kare planlı olup üstü kubbe ile örtülüdür. Doğu cephesinde sonradan yapılmış ahşap sundurma bulunmaktadır. Yapının dış duvarları moloz taş örgülü olup doğu cephesinde duvar örgüsünde kullanılmış üç adet devşirme malzeme vardır.

Doğu cephesindeki giriş açıklığı ve türbe içindeki pendentif kemerleri tuğladandır. Türbenin iç duvarları sıvalı ve badanalıdır. Türbenin çevresinde çeşitli dönemlere ait mezar taşları, mimari parçalar bulunmaktadır. Türbe mezarlık alanı içinde yer almaktadır.

NALLIHAN ULUHAN KÖYÜ CAMİİ

NALLIHAN ULUHAN KÖYÜ CAMİİ

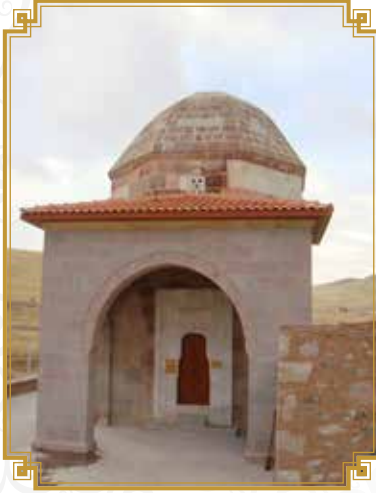
17. yüzyıl başında Osmanlı Veziri Nasuh Paşa tarafından yaptırılmıştır. Boyuna dikdörtgen planlı ve ahşap tavanlı cami, çeşitli depremler sonrası birkaç kez değişikliğe uğramış ve orijinalliğini kaybetmiştir. Ancak caminin beden duvarları eski durumunu korumaktadır.

Önünde açık son cemaat mahalli vardır. Kuzeybatı köşesinde cami duvarından biraz açıkta bulunan orijinal, kare kaideli ve tuğla gövdeli minarenin kaide kısmında kesme taş kullanılmış, taşlar arası tuğlalarla kasetlenmiştir.

Caminin onarımı 2007 yılında gerçekleştirilmiştir.

POLATLI HACI TUĞRUL KÜMBETİ

POLATLI HACI TUĞRUL KÜMBETİ

Kapı alınlığındaki kitabesine göre yapı, 1390 M. yılına tarihlenmektedir.

Eğimli arazi üzerine inşa edilmiş olan yapı, mimari özellikleri bakımından kümbet tipindedir. Kare prizma şeklindeki gövdesi yığma moloz taştan yapılmış olup dışı yonu taşı ile kaplanmıştır. Gövdenin üst kısmında kesme blok taştan yapılmış sekizgen kasnak yer alır. Yapının en üst kısmını oluşturan kubbesi, tuğla ile örülmüş olup üzeri yonu taşı ile kaplanmıştır. Yapının dışa taşkın mermer girişi dikkat çekicidir.

Kümbetin 2010 yılında kapsamlı bir onarımı yapılmıştır.

SİNCAN ESKİ BUCUK KÖYÜ CAMİİ

SİNCAN ESKİ BUCUK KÖYÜ CAMİİ

Yapı, mimari özelliklerine göre 16. veya 17. yüzyıla tarihlenmektedir.

Dikdörtgen planlı caminin üzeri kiremit kaplı kırma çatı ile örtülüdür. Kuzey cephesine bitişik bir türbe bulunmaktadır. Yapının batı ve güney cepheleri düzgün kesme taş, doğu ve türbenin bitişik olduğu kuzey cepheleri moloz taşlarla örülmüştür. Duvarların tümü toprak sıvalı ve badanalıdır.

Harim, dört adet taşıyıcı ahşap direk üzerine kuzey-güney yönünde ahşap girişlemelidir. Tavan, ahşap direklerin üstünde profilli ahşap yastıkların üzerine oturmaktadır.

Cami, 2006 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce onarılmıştır.

SİNCAN İLYAKUT KÖYÜ CAMİİ

SİNCAN İLYAKUT KÖYÜ CAMİİ

Kitabesi olmayan cami, mimari üslubuna göre 14. yüzyıl sonu ve 15. yüzyıl başlarına tarihlendirilmektedir.

Caminin beden duvarları moloz taş örgülü, ahşap hatılıdır. Yapıldığı dönemde düz dam örtü ile kapatılmış olan camiye, sonradan kırma çatı ilave edilmiş ve kiremit örtü ile kapatılmıştır. Caminin minaresi, kuzeybatı köşesinde yükselmektedir. Harim kısmı dört adet ahşap kolon ile üç sahına bölünmüştür. Caminin özgün yapısını koruyabilmiş elemanlarından tavan konstrüksiyonu 13. yüzyıl sonlarında Orta Anadolu'da görülmeye başlanan ahşap tavanlı cami-mescit mimarisinin iyi korunmuş örneklerinden bir tanesidir Caminin ahşap tavan kirişleri üzerinde kalem işi süslemeler bulunmaktadır. Harimin güney duvarı ekseninde yer alan alçı mihrap, cümle kapısının aksındadır ve genel hatları ile özgün halini korumaktadır.

Caminin onarımı 2008 yılında yapılmıştır.

ŞEREFLİKOÇHİSAR ALAADDİN CAMİİ

ŞEREFLİKOÇHİSAR ALAADDİN CAMİİ

Sarkaya Mahallesi'nde yer alan Alaaddin Camii'nin yapılış tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Ancak giriş kapısı üzerindeki kitabede 1863 tarihinde onarım gördüğü anlaşılmaktadır.

Kare planlı ve merkezi tek kubbeli camilerdendir. Beden duvarları temelden itibaren yonu taştan yapılmıştır. Su basman kısmındaki taşların bugünkü beden duvarlarından daha eski olması ve bu bölümdeki taşların karakteristik stili caminin ilk yapılış tarihini muhtemelen 13. yüzyıla kadar indirmektedir.

Kuzey cepheyi tamamen kapatan son cemaat yeri üç bölüm halinde olup köşelerde paye, ortada iki sütun ile taşınan üç sivri kemerli ve üç kubbelidir Üstte bir silmeden sonra konik formlu kasnak yer almakta kubbe kasağa oturmaktadır. Minaresi son cemaat yeri duvarının üst sınırından itibaren silindirik taş gövdeli olarak yükselmektedir.

Kible duvarında güneye doğru çıkıntı teşkil eden mihraplı kısmın üzerini beşik tonoz örtmekte eyvan şeklindedir. Mihrap alçıdan ve geç devir özelliğindedir. Minber orijinal ve taştır.

2003 yılında bazı bölümleri onarım görmüştür.

3. Bölüm

Yıkılan - Yok Olan Vakıf Eserleri

ABDÜLHADİ CAMİİ

ABDÜLHADİ CAMİİ

Samanpazarı, Çarşı Sokağı'nın başında yer almaktaydı. 1941 yılında yol açmak için 5400 TL'ye istimlak edilerek yıkılmış, günümüzdeki Kurtuluş Camisi bu caminin parasıyla yapılmıştır.

Bugünkü Altındağ Belediye Sarayı'nın doğu tarafındaki boşluk olmalıdır. Abdülhadî Cami-i Şerifi Vakfı'na ait kayıta caminin 1731 M. yılında yapıldığı sonucuna varılabilir. Cami, kerpiç ve tuğla kullanılarak inşa edilmiş çatılı bir yapı idi. Minaresi yoktu. Alçı mihrabı Hacı Bayram Camii'nin mihrabına benzemekteydi. Ahşap minberi, Kurtuluş Camii'ne nakledilmiştir.

AKŞEMSEDDİN (TAHTA MİNARE) CAMİİ

AKŞEMSEDDİN (TAHTA MİNARE) CAMİİ

Yukarıda görülen fotoğrafın sağ alt köşesindeki minareli camiidir. Sağdaki resim camiinin şu andaki yerini göstermektedir. İsmetpaşa Sema-ti'ndeydi. 1938 yılında 2900 TL'ye satılmıştır. Yıkılmış olan caminin yeri, günümüzde bir okulun karşısında bulunan parktır.

ALİ BEY MESCİDİ

ALİ BEY MESCİDİ

Ali Bey Mahallesi'nde, eski Milli Eğitim Bakanlığı binasının solundaydı. 1942 yılında yıktırılarak yerine dükkân yaptırılmıştır.

Altı taş üstü kerpiçten olan caminin ahşap tavanı renkli desenlerle süslüydü.

HASAN PAŞA HAMAMI

HASAN PAŞA HAMAMI

Hükümet Konağı yakınlarında, Jülyen Sütunu'nun yanında bulunmaktadır. 1929 yılında meydan açılırken yıkılmıştır.

Hasan Paşa'nın Akşehir'deki imaretinin 1508 M. tarihli vakfiyesinde bir çifte hamamdan bahsedilmektedir. Buna göre hamam 1508 yılından önce yaptırılmış olmalıdır. Hamamın 1820 yılında tamir edildiğine dair belgeler mevcuttur.

Çifte hamamdır. Kadınlar ve erkekler bölümleri birbirine bitişiktir. Soyunmalık, ılıklik ve sıcaklık bölümlerinin üzerleri tuğla örgülü kubbelere örtülüdür. Günümüzde yeri eski Hükümet Konağı'nın önünde bulunan yol ve meydandır.

HASEKİ CAMİİ

HASEKİ CAMİİ

(Yukarıdaki fotoğrafta yakın planda gözükten tuğla minareli yapıdır. Sağdaki resim şimdiki yerini göstermektedir.)

Anafartalar Mahallesi, Posta Caddesi'ndeki Sebze Hali'nin olduğu yer-
deyken, yanında bulunan Eminiye Medresesi ve Tahtakale Hamamı
ile birlikte 1927 Tahtakale yangınında yanmıştır. Vakıf kayıtlarına göre
Haseki Hürrem Sultan tarafından yaptırılmıştır. 1551-52 tarihli vakfi-
yesi vardır.

Bazı eski Ankara resimlerinde bu cami, kubbeli, tuğla minareli bir yapı
olarak görülmektedir. Yıkılan caminin yeri, günümüzde Vakıf İşhanı ile
Sebze Hali'nin bulunduğu alana denk gelmektedir.

İĞNELİ BELKİS CAMİİ

İĞNELİ BELKİS CAMİİ

Hacı Bayram Mahallesi'nde Eski Başbakanlık, sonra Maliye Bakanlığı olan binanın arkasında bulunmaktaydı. Caminin yeri yol çalışmaları nedeniyle istimlak edilmiş ve cami 1925 yılında yıkılmıştır.

Kerpiç duvarlı, çatı ile örtülü bir yapı olduğu, ayrıca tuğla gövdeli, uzun bir minaresinin olduğu bilinmektedir. Harimi ise ahşap örtülüydü. Yeri, günümüzde Maliye Bakanlığı binasının yanındaki sokağa denk gelmektedir.

İPLİKÇİLER CAMİİ

İPLİKÇİLER CAMİİ

Kale Mahallesi, Çıkırıkçılar Yokuşu'ndaki Zafran Han'ın önünde bulunmaktaydı. 1917 yılındaki yangında yanmış olan caminin kare planlı minare kaidesi Anadolu Medeniyetleri Müzesi bahçesinde durmaktadır. Bugün yerinde, Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nin bahçesi bulunmaktadır.

KIZILBEY CAMİİ ve TÜRBE Sİ

KIZILBEY CAMİİ ve TÜRBE Sİ

Ulus, Doğanbey Mahallesi'nde, Ziraat Bankası ve Merkez Bankası'nın yerinde bulunan Selçuklu Dönemi'ne ait küçük bir külliye idi. 1931 yılında 8.801.75 TL'ye satılmıştır. Caminin banisi İzzeddin Keykavus'un beylerbeyiydi. Minberindeki kitabeden, Kızılbey'in yaptırdığı harap olan caminin 1300 M. (699 H.) tarihinde Alişiroğlu Yakub tarafından tamir ettirildiğini ve yeni bir minber yaptırıldığını öğreniyoruz.

Cami, eski fotoğraflarına göre kerpiç duvarlı, sivri çatı ile örtülü minaresiz bir yapıdır. Doğusunda kubbe ile örtülü bir türbe bulunmaktadır. Yapının kuzeyinde üç bölümlü son cemaat yeri bulunmaktaydı. Caminin 1594 ve 1600 yıllarındaki depremlerde harap olduğuna dair kayıtlar vardır. Caminin ahşap kapısı ile minberinin parçaları cami harap olunca önce İstanbul Müzesi'ne götürülmüş, daha sonra Etnografya Müzesi kurulunca Ankara'ya geri getirilmiştir.

KOYUNPAZARI CAMİİ

KOYUNPAZARI CAMİİ

Caminin yeri, eski Hacı İvaz Mahallesi, günümüzdeki Sakarya Mahallesi'ndedir. Kadro dışı bırakılmıştır. 1955 yılında onarılan mescit, 1989 yılında Altındağ Belediye Sarayı'nın çevresine yol açmak amacıyla yıkılmıştır. Mescidin yeri, günümüzde Altındağ Belediyesi'nin kuzeyinden geçen yola denk gelmektedir. Mescit, mimari tarzına göre 19. yüzyıla tarihlendirilmektedir.

Kerpiç duvarlı yapı, ahşap tavanlıydı. Batıya beş pencere açılırdı. Tavana kadar yükselen alçı mihrabı mukarnas kavsaralıydı.

KUL DERVİŞ MESCİDİ

KUL DERVİŞ MESCİDİ

Hacettepe Mahallesi'nde yer alan mescit, 1960'lı yıllarda Hacettepe Üniversitesi yapılırken yıkılmıştır. 14-15. yüzyıllara tarihlenen mescidin, 1952 yılında onarıldığı bilinmektedir.

Günümüzde yerinde Hacettepe Rektörlük binası bulunmaktadır. Boyuna dik-dörtgen planlı, kiremit çatı ile örtülü bir yapıydı. Önünde iki yanı kapalı son cemaat yeri bulunan yapının minaresi yoktu. Tavana kadar yükselen alçı mihrabının çokgen planlı nişinin üstü mukarnas kavsaralıydı.

HOCA PAŞA (KUYULU) CAMİİ

HOCA PAŞA (KUYULU) CAMİİ

Ulus'ta eski Tülüce Mahallesi, bugünkü Hacı Bayram Mahallesi'nde, Hacı Bayram Camii'ne giden yolun başında bulunmaktaydı. Hükümet Caddesi'nin açılması nedeniyle yıkılan caminin bulunduğu yer günümüzde Ulus Otel'i'nin alt tarafına rastlamaktadır. 1938 yılında 5900 TL'ye istimlak edilerek yıkılan caminin ahşap kapısı Ankara Etnografya Müzesi'ne kaldırılmıştır.

Kerpiç duvarlı, çatlı bir yapı olan caminin minaresinin kesme taş örgülü olduğu bilinmektedir. Caminin 13. yüzyıla tarihlenen ahşap kapı kanatları taklit künde-kari ve oyma tekniğiyle yapılmış zengin süslemelere sahiptir.

MUKADDEM (YENİ) CAMİ

MUKADDEM (YENİ) CAMİ

Hacettepe Üniversitesi yakınında bulunan cami, Hasırcılar Geçidi yapılırken 1981 yılında Anıtlar Kurulu kararı ile başka yere yenisi yapılması şartı ile yıkılmıştır. Caminin yeri, günümüzde Hasırcılar Geçidi ile Hacettepe Sağlık İdaresi Yüksekokulu'nun önüne denk gelmektedir.

Kitabesine göre 1450 yılında inşa edilmiş olan cami, boyuna dikdörtgen planlı, çatı ile örtülü bir yapıdır. Alçı mihrabı ile kitabesi Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce korunmaktadır. Mihrabın nişi beş köşeli olup, üzeri mukarnas kavsara ile bitmektedir.

ÖRDEKLİ (ÖRDEKÇİLER) MESCİDİ

ÖRDEKLİ (ÖRDEKÇİLER) MESCİDİ

(Fotoğrafın sağ alt köşesindeki tahta köprünün yanındaki minaresiz mescittir.

Hacı Bayram Mahallesi, Bentderesi'nde bulunan mescit, adını Ördekçiler Köprüsü'nden almıştır. Mescidin arsası 1941 yılında 8100 TL'ye taksitle satılmıştır. Mescit, Bentderesi'nde; Topraklık dolmuşlarının kalktığı yerin civarında yer almaktaydı.

Mescit duvarlarının alt kısmı taş, üst kısmı kerpiçle yapılmıştı. Mescidin ve son cemaat yerinin üstünü müşterek bir çatı örterdi.

TAHTAKALE (KALEDİBİ) HAMAMI

TAHTAKALE (KALEDİBİ) HAMAMI

Bugünkü Sebze Hali'nin doğusunda, Suluhan'ın yanında yer almaktaydı. Güneyinde Haseki Camii vardı. 1927 yılındaki Tahtakale yangınında yanmıştır.

Ankara Etnografya Müzesine götürülen kitabesine göre, Anadolu Beylerbeyi İshak Paşa tarafından 1461 M. yılında yaptırılmıştır.

Çifte hamam olarak yaptırılmış olan hamamın sıcaklık kubbeleri eski fotoğraflarda görülmektedir.

TÜLÜCE MESCİDİ

TÜLÜCE MESCİDİ

(Soldaki fotoğrafta, fotoğrafın solunda yer alan kiremit örtülü binadır.)

Hacı Bayram Mahallesi'nde, Hacı Bayram Camii'ne giderken meydanın başında bulunmaktaydı.

1941 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü matbaası olarak kullanılmış, daha sonra dükkan olarak kiraya verilmiş, 1993 yılında Hacı Bayram Camii meydan düzenlenmesi sırasında yıkılmıştır.

Mescit, günümüzde, Ankara Defterdarlığı Muhasebat Müdürlüğü karşısında; Hacı Bayram Camisine giden merdivenlerin bulunduğu yerdeydi. Mescidin kerpiç duvarlı, çatı ile örtülü bir yapı olduğu bilinmektedir.

YEĞENBEY CAMİİ

Anafartalar Mahallesi'nde eski Adliye binasının arkasında yer almaktaydı. 1917 yılındaki yangında harap olmuştur. Aslı, Bizans Dönemi'ne ait Klemens Kilisesi adlı bir yapıdır. Hızır Yeğen Bey tarafından 1438 M. yılında camiye çevrilmiştir. Aslı kilise olan yapı, 19. yüzyıldan önce harap olduğundan, terk edilerek yanına yeni bir cami yapılmış, yeni yapılan bu cami 1917 yılında yanmıştır.

Caminin minaresindeki çinilerden bir kısmı Ankara Etnografya Müzesi'ne götürülmüştür. Bu çinilerin Kütahya çinilerinden daha eski olduğu göz önünde bulundurulursa Ankara'da ilk çinçilik sanatının başladığı zamana ait olması muhtemeldir. Yeri, günümüzde eski Adliye Binası'nın yanındaki alana denk gelmektedir.

BAKLACI BABA (KAVAKLI) CAMİİ

BAKLACI BABA (KAVAKLI) CAMİİ

Anafartalar Mahallesi, Hayırlı Sokak'ta bulunan cami, önce kadro dışı bırakılmış, sonra Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün deposu olarak kullanılmış, daha sonra yıkılmıştır. Yeri, günümüzde Sebze Hali'nin bulunduğu yerdur. Kapı kitabesine göre 1297 M. yılında inşa edilmiştir.

Ahşap tavanlı, geniş ahşap saçaklı, son cemaat yeri olan bir yapıydı. Alçı mihrabı tipik Ankara mihrapları gibiydi. Kapıdan girildiğinde sol tarafta Baklacı Baba'nın mezarı vardı. Ankara Etnografya Müzesi'nde bulunan oldukça süslü ahşap kapısı oyma tekniği ile yapılmıştır. Kapının sivri kemerinin içinde inşa kitabesi yer almaktadır.

İBN-İ GÖKÇE (GÖKÇEOĞLU) MESCİDİ

İBN-İ GÖKÇE (GÖKÇEOĞLU) MESCİDİ

Anafartalar Mahallesi'nde, Posta Caddesi ile Sanayi Caddesi'nin keşiştiği yerde bulunan mescit, kadro dışı bırakılarak 1941 yılında depo ve dükkân olarak kiraya verilmiş, 1947 yılında 21.302 TL'ye satılmıştır.

Mescit, kerpiç duvarlı, çatılı, küçük boyutlu bir yapıydı. Son cemaat yerinin dükkân olarak kullanılması için 1933 yılında hazırlanan bir tadilat projesi vardır.

HATUNIYE (ÖĞLE) CAMİİ

HATUNIYE (ÖĞLE) CAMİİ

Doğanbey Mahallesi'nde, Eynebey Hamamı'nın yakınında yer almaktaydı. 1835 ve 1910 yıllarında onarılan cami, 1924 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü idaresine geçmiştir. Hangi tarihte yıkıldığı bilinmeyen caminin yerinde, eski tarihlerde yapılmış olan işyerleri mevcuttur. Caminin karşısında camiyi yaptıran Melike Hatun'un mezarı vardır. Melike Hatun 14. yüzyılda yaşadığından, cami de 14. yüzyıla tarihlendirilir.

Taş kaide üzerinde kerpiç duvarlı yapının üzeri çatıyla örtülüydü. Kaynaklarda, önünde son cemaat yeri, çatısı üzerinde yükselen ahşap bir ezanlığı olduğundan bahsedilmektedir. Camiye ait olduğu düşünülen ceviz kapı kanadı zengin bir süsleme programına sahiptir.

PAPANI MESCİDİ

Anafartalar Mahallesi, Kızılbey Sokak'ta bulunmaktaydı. Kadro dışı bırakılan mescidin yerine iş hanı yapılmış olup günümüzde mescit, mevcut iş hanının bodrum katında yaşatılmaktadır.

Dikdörtgen planlı, çatı ile örtülü bir yapı olduğu, duvarlarının kerpiç, tavanının ahşap olduğu bilinmektedir.

ÜRGÜBİ MESCİDİ

ÜRGÜBİ MESCİDİ

(Herhangi bir fotoğrafı temin edilemediği gibi, nerede olduğuna dair de bir bilgiye ulaşılamamıştır.)

Ulucanlar Caddesi'nde yer almaktaydı. Yüksek Anıtlar Kurulu'nun 1965 tarihli kararı ile yıktırılmıştır. Kitabesi olmayan yapı, mimari tarzı bakımından 17-18. yüzyıllara tarihlendirilir.

Mescit, kerpiç duvarlı, çatı ile örtülü bir yapıydı. Boyuna dikdörtgen planlı yapının kuzeyinde son cemaat yeri bulunmaktaydı. Son cemaat yeri ve hariminin tavanı ahşap olup kasetleme tekniği ile yapılmıştı. Kapı ve pencereleri nakışlarla süslüydü. Özellikle koyu renkli, sert bir ağaçtan yapılmış çift kanatlı kapısı oldukça süslüyken zamanla üzeri boyanmış ve bozulmuştur. Mescidin alçı mihrabının nişi, diğer Ankara mihrapları gibi mukarnas kavsara ile sonlanmaktaydı.

Aşağı Öveçler Mah. 1322. Cad. No: 11 06460
Çankaya / ANKARA / TÜRKİYE
Phone: +90 (312) 310 03 00
Fax: +90 (312) 309 34 07

